

İDARE

Dahiliye Vekâletinin Aylık Mecmuası

Yıl: 11

Temmuz 1938

Sayı:124

Resmî Kısım

Sayın Vekilin Nutukları
Tayinler, Takdirnameler
Kanunlar, Meclis Kararları, Tefsirler
Kararname ve Nizamnameler
Mülkî Teşkilât Kararname ve Tamimleri
Çalışma Raporları
Tamimler
Tekaüt ve Yetim Aylıkları

Osmanbey Matbaası — İstanbul
1938

Resmi Kısım

Sayın Dahiliye Vekili Şükrü Kayanın Polis Enstitüsünün ilk mezunlarına diplomalarının dağılma töreninde irat buyurdıkları nutuk

Sayın Generaller, aziz arkadaşlar;

Mektebin müdürü ve genç talebenin polis hakkındaki güzel sözlerini dikkatle ve zevkle dinledik. Bunlara ilâve edilecek büyük bir şey kalmadığını tahmin ediyorum. Fakat zabıta kuvvetlerinin en son mesul âmiri olmak sıfatıyla bunlara müsaadenizle ben de bir kaç söz ilâve edeyim. Bir memleketin emniyeti mevzuu bahsölürken evveleminde ve ön safta ordusu gelmek lâzımdır. Bir memleketin hudutları ve haklarını koruyan ordusudur. Dışta sulhun, içte sükûnun ilk ve son koruyuşu odur. Türk ordusunun icabında vazifesini nasıl ve ne kadar iyi yaptığını cihan bilir. Ve icabında ne kadar iyi yapacağına da milletçe sonsuz emniyetimiz vardır.

Yüksek kudretli ve yüksek kıymetli ordumuzun her vakit ve her vesile ile hürmetle ve minnetle yad etmek, onu övmek ve onunla övünmek bizim için hem şerefli bir vazife hem de zevkli bir şereftir. Memleketin dış ve iç sulh ve sükûnunu kifayetle temin eden ordunun yanında da bilhassa iç emniyet için akla gelen diğer aslı unsur da zabıta kuvvetidir. Siz polisler, bu kuvvetin mühim bir cüzünü teşkil ediyorsunuz. Diğer mühim cüzü de Jandarmamızdır. İkisi, de bir bütünün birbirinden ayrılmaz ve birbirini tamamlayan kıymetli ve aslı parçalarıdır. Diğer zabıta kuvvetleri de bu asıllara inzıman ede. Hepsinin hizmetleri bü-

yük, vazifeleri ağır ve şerefleri yüksektir.

Jandarmalarımız hakkındaki düşüncelerimi bir çok vesilelerle millet kürsüsünde ve millet muvacehesinde arzettim.

Yakında gene böyle bir diploma töreni vesilesile o güzide kuvvetimizin şahsiyetini ve vasıflarını izaha fırsat bulacağımı ümit ediyorum. Şimdi sizden, polislerden bahsedeceğim.

Türk polisi bugüne kadar meslek ve insanlık şan ve şerefini muhafaza etmiş şan ve şeref onun derin, kuvvetli bir ananesi haline gelmiştir.

Esasen unutulmamak lâzımgelir ki, Türk milleti vakur, ciddî, sakın, nazik, ve ağır başlı bir câmiadır. Bu câmianın bariz vasıflarından biri de şerefine, haysiyetine ve izzeti nefsine bağlı olması, şahsî ve millî şerefini ve gururunu şuurla ve haysiyetle taşımasıdır. Kendisine yapılacak taarruzlara derhal ve şiddetle cevap vermesi bu duygularının, bu hislerinin bir aksülâmelidir. Türk polisi evvelâ, Türk olmak itibarıyla bizatihi bu evsafın hepsine sahiptir. Sonra da meslekî terbiyesi icabıyla bu millî ve fitri vasıflarını ilimle, talim ve terbiye ile arttırmış olmaları icap eder. Bu millete lâıyk bir polis olmak kolay bir dava değildir. Milletin sizin için yaptığı bütün fedakârlıklar sizi kendisine lâıyk bir veziyete getirmek içindir. Milletin bu emeğini ve ümidini boşa çıkamayacağınıza ümidimiz vardır.

Arkadaşlar, eğer kendinizi halka sevdirmek, millete beğendirmek ve halkı kendinize müzahir görmek istiyorsanız, vazifenizde ciddî, vakur, dürüst ve nazik olunuz. Mektepte gördüğünüz ve öğrendiğiniz dersler, yaptığınız talimler ve size öğretilen meslek ve disiplin nizamını is başında tatbik ediniz. Diplomalınızı almakla zaten mensup olduğunuz şerefli mesleğinize daha büyük kıymetler ilâve edeceksiniz. Şunu da hatırlatmak isterim ki, şeref ve kıymetiniz arttığı nisbette vicdanınıza ve irfanınıza yüklenen mesuliyetler de ağırlaşıyor. Vazifenizde bu vicdanî mesuliyeti daima derhatır etmek sizin için en emin bir muvaffakiyet yoludur.

Düşmanla yapılan bir savaşta kanını dökmek ve canını vermek çok şerefli bir vazifedir. Fakat sulh zamanında vatandaşların huzur ve emniyetini temin etmek için yapılacak kan ve can fedakarlığının şerefi de bundan aşağı değildir. Bir polis için bazan vatandaşların huzur ve istirahatı uğrunda onların ırzını, hürriyetini, canını, malını korumak yolunda kötü huylu, kötü ruhlu bedbaht adamlarla uğraşmak, savaş meydanında çarpışmak kadar fedakârlık ister. Bazı kere karanlık bir sokağın loş bir köşesi bir polis için bir muharebe meydanı mahiyetini alır. Orada, polis tek basma da olsa, bütün muzır ve menfi elemanlara karşı Türk kanunlarını tatbikle mükelleftir. Hattâ canı pahasına da olsa.

Polis tarihimizde böyle bir vazife başında şehit düşen meslektaşlarımızın sayısı çok, destanları pek uzundur. Onları burada hürmetle yâdetmek isterim.

Vazifenizi yaparken size en doğru yolu gösterecek olan kaide ve esas Türk kanunlarıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin yaptığı kanunlar ve kurduğu esaslar, bu memleketin bünyesine ve ihtiyacına en muvafık olan ve en münasip olan kidedlerdir. Büyük Millet Meclisinin ifadesidir. Hiç bir mülâhaza, hiç bir mütalea bunların kutsiyetini ihlâl edemez. Türk milletinin iradesi her yerde ve herkese karşı ancak kanunlarla tatbik olunur. Adlî, İdarî ve şimdi de sırası geldikçe her şehre teşmil edeceğimiz beledî vazifelenizde rehberiniz her yerde ve herkese karşı yalnız kanunlardır.

Büyük kurtarıcı Atatürk memleketi istilâdan ve milleti esaretten kurtardığı, kurtarmıya başladığı günlerin iptidasından sonuna kadar ve devam eden inkılâbın her safhasında kanunla hareket etti. Ve rejime kanunu temel yaptı. Her hareketini her işaretini memleketimiz için, milletimiz için refah ve saadet âmili bildiğimiz Büyük Önderin tefekkür ve icra usullerini kendimize örnek yaparsak, vazifelerimizde bizim için muvaffakiyet daima mukadderdir. (Sürekli alkışlar)

**Dahiliye Vekili Şükrü Kayanın 30-7-938 günü Jandarma
Subay Okulu mezunlarına diploma tevzii merasiminde
söylediği nutuk**

— Sayın Mareşalim, sayın Baylar,

Zabıta kuvvetlerinin son mesul bir vatandaşı olmak sıfatıyla müsaadenizle saflarınızda vazife alan genç subaylarımızı size takdim edeyim. Kendilerini bu vatanın çocuklarıdır. Alınlarına ve yüzlerine bakarsanız hilkatlerindeki hasletleri okursunuz. Bunlar, ilk mektebi bitirdiler. Ortaya geçtiler. Ortayı bitirdiler, askerî liseye geçtiler. Askerî liseyi muvaffakiyetle bitirdikten sonra Harbiye okulunu muvaffakiyetle ikmal ettiler ve subay namzedi olarak atış mektebine gittiler, orada bir sene çalıştılar. Kıtaya gittiler. Staj gördüler. Sonra bu mektebe girdiler. Cumhuriyetin açtığı ve yaptığı bu mektebin ilk talebeleri bunlardır. Bundan evvelkiler bu yeni mektepte okumamışlardı. Bunlar 18 ders üzerinde çalıştılar ve imtihan verdiler. Bu derslerden başlıcaları şunlardır:

Hukuku ceza, Hukuku düvel, Hukuku medeniye, Usulü muhakeme, Türk ceza kanunu, Askerî ceza, Ekonomi, Finans ilmi, Jandarma kanun, Nizam ve Talimatı, Binicilik ve saire.

Dersleri esnasında kendilerini yakinen takip ettim. Hocalarından mesailerinin methini işittim. Komutanlarından muvaffakiyetlerinin derecesini öğrendim. Şehadetnamelerini evvelki gün imzaladım. Ve dün yeni vazifelerine tayin ettim. Bu genç subaylarımız bugünden itibaren jandarma kıtalarında vazife almışlardır.

Arkadaşlarım, bu kadar güzide bir şekilde yetiştikten sonra muvaffakiyetlerinden emin olmak elbette beklediğimiz bir haktır.

Bugün bir tören yaptılar. Atatürk âbidesine çelenk koydular. Sonra Güvenlik âbidesine uğradılar ve orada lâzımgelen tâzimatta bulundular. Bu münasebetle Güvenlik âbidesinin mânasını bir iki kelime ile izah edeyim.

Bu âbide bu millet tarafından sizin hatıralarınız için dikilmiştir. Size olan sevgilerinin ve sizden beklediklerinin müşahhas timsalidir. Orada gördüğünüz figürlerde yaşlısı Türkün uzun tarihinin ve ananesinin statik kuvvetini gösteriyor. Genci, dinamik bir kuvvetle ileriye atılan sizler ve sizin temsil ettiğiniz nesildir. Altındaki kabartmalar, okul komutanınızın da pek güzel anlattığı ve öğretmenlerinizin size öğrettiği vazifeleri gösteriyor. Arkası da Atatürkün ne büyük bir azim ile bu milleti kurtardığını temsil eyler. Diğerleri sizin verdiğiniz emniyet sayesinde vatandaşların sükûn içinde çalıştıklarını gösterir.

O âbidenin altında ondan daha güzel daha büyük daha ebedî daha mânidar bir âbide vardır ki bunu her Türk kendisi İçin veciz bir mefkûre ve hayat programı yapabilir. Türk öğün, çalış, güven.

Genç arkadaşlar, mazinin cihan tarihinin öğüneceği şerefli vekayile doludur. Türk milleti tarihini ve bugünü bilerek ve çalışarak yapmıştır. Çalışmak insanın meziyetlerinin başında gelir, zekâ, irfan, bilgi şüphesiz ki muvaffakiyet âmillerinin temelidir. Fakat çalışmak olmazsa bunların muhassalası faydalı ve reel hiç bir eser vermez. Mazisi bu kadar parlak olan ve çalışan bir millet, âtisine emniyetle bakar ve binaenaleyh kendisine ve istikbaline güvenebilir. Büyük Şefimiz Atatürk unutulmaz vecizelerinden birim sizi hatırlıyarak size söylemiştir. Sen de ey Türk subayı çalış, öğün, güven.

Sizin kaynağımız evvelâ büyük Türk milletidir. Onların bütün hasletine varissiniz. Sonra orduda bulundunuz, Harbiyede okudunuz. Türk milletini kurtaran ve kurtaracak olan ordusudur. Ondan aldığınız büyük dersi hiç bir zaman unutmıyacaksınız. Zaten unutmınıza meydan vermeden sizleri arasına, tekrar kıtalara gönderecekler. Demek jandarmaya iltihakınızla ilk vazifeniz askerlik olacaktır. Jandarma askerliğin cüzüdür.

Jandarmanın dar zamanlarda neler yaptığını tarihte okursunuz. Memleketin haklarını müdafaa etmek için en evvel jandarma vazife görecektir. Bir tehlike ânında hu-

dud başına en evvel koşacak olan jandarmadır. Ben Seddülbahirde iki jandarma taburumuzun ne büyük işler yaptığını sayın Mareşalimizden zevkle dinledim ve bunu daima ben de zevkle hatırlıyacak ve anlatacağım.

Zaten memleket hudut ve hukukunun korunması için kendisini müdafaaya mecbur olduğu gün seferberlik nizamında, hizmet almyacak, hiç bir kadın ve hiç bir erkek yoktur.

Jandarma herhangi bir yerde muharebede bulunduğu vakit kendinden evvel geçenlerin kahramanlıklarını tekrar edecektir. Gerek cepheye gerek cephe gerisinde muvaffakiyeti temin edecek unsurlarsınız.

Hazerdeki vazifenizi okul komutanınız çok canlı olarak anlattı. Kendisinin uzun müddet jandarmada güzide hizmetleri vardır. Hassasiyeti tecrübesine müstenittir.

Benim buna ilâve edeceğim, memleket ve inkılâp kanunlarının en son müeyyidesi jandarma olduğudur. Memleket kanunlarını yapar, eğer jandarma bunları tatbik etmezse onlar kütüphanede çürümiye mahkûmdur. Jandarma emniyetin muhafızıdır. Jandarma kuvveti en çok verim veren, gelir getiren bir istihsal membaıdır. Çünkü bir memlekette emniyet olmazsa, ne maden işler, ne fabrika bacaları tüter, ne şimendifer yürür, ne de tezgâhlar işler. Ancak emniyet sayesinde ki çiftçi tarlasını sürer, sanatkâr çalışır ve vatandaş işiyle gücüyle meşgul olur. Bütün bunların yürümesi sizin çalışmanıza ve kudretinize bağlıdır. Bundan başka İctimaî hak ve hürriyetleri de ancak, emniyet ve asayiş sayesinde inkişaf eder.

Ferdî tecrübe ve bilgilerin azamî randıman fırsatı bulabilmesi, ferdi, hak ve hürriyetinde inkişafı ve tezahürü emniyet ve asayiş olan memleketlerde azamî tekâmül gösterir.

Emniyeti yalnız, şehirlerde, kırlarda muhafaza etmekle mükellef değiliz. Emniyet ve asayişin ilk temeli gönüllerde, ve zihinlerde kurulmalıdır. Maddî asayişin en verimli tezahürü manevî emniyet varlığıdır.

Atatürk rejimi, bu memleketi, bu cemiyeti kurmuştur. Siz de polis kuvvetlerde birlikte onun hassas ve yıl-

maz koruyucusu olacaksınız.

Mülkî vazifeleriniz sayılamıyacak kadar çoktur. Munzam olarak adlî ekonomik, malî birçok vazifeleriniz vardır. Bu vazifenizi tayin eden kanunlar nizamlardır. Sizin için en doğru yol, genç arkadaşın dediği gibi kanunları olduğu gibi tatbik etmektir. Askerlikten aldığınız disiplin, intizam, şeref, haysiyet esaslarını unutmayınız.

Hayat çok güç bir muammadır. Çok güç meseledir. Mektepten çıktıktan sonra hepiniz ayrı ayrı âmir olarak yurdun muhtelif yerlerinde tek başınıza kalacaksınız. Kışlalarda ve mekteplerde olduğu gibi yanınızda fikrini soracak hocalarınız, arkadaşlarınız yoktur. Sizinle beraber çalışacak olanlar, valiler kaymakamlar, hâkimler, müddeiumumiler, ve diğer devlet memurları ve doğrudan doğruya halktır. Bunlarla iyi geçininiz. Tecrübelerinden istifade ediniz.

Size emniyet ve emanet ettiğimiz diğer kıymetli unsur da jandarma erleridir. Bu jandarma erlerini biz vaziyet icabı olarak kura efradından seçiyoruz. Bunlar analarından alınmış 20, 21 yaşında genç delikanlılardır. Her sene alınan 15-16 bin kadardır. Mektepte altı ay okuduktan sonra hizmete alınırlar. Tecrübesizliklerini, bilgisizliklerini nazarı itibara alarak, kendilerine hakikî bir kardeş ve evlât muamelesi yapınız. Bu çocuklar iki sene Türkiyede emniyetin muhafızı olacaklardır. Bunlara dikkat ve ihtimamla muamele ediniz.

Meslekî ödevleri mekteplerde öğrendiniz. Bizim size kayıtsız ve şartsız emniyetimiz vardır. Millet sizi iş başında gördükçe övünecek, sevinecek ve sizinle iftihar edecektir. Vazife ve memuriyetlerinizi tebrik ederim. (Sürekli alkışlar.)

Tayinler, Takdirnameler

1 — Mahallî İdareler Umum müdürlüğü Şube Müdürlüklerine Nevşehir Kaymakamı Besim Tuğayın, M. Kemalpaşa Kaymakamı Kâmil Fuat Erkalın, Arapkir kaymakamı Hami Arıkanın, Mahallî İdareler Umum Müdürlüğü Şube Müdür Muavinliklerine Çınar Kaymakamı Emin Koksalın, Ermanak Kaymakamı Esat Kaya Aymanın, Hukuk Müşavirliği Muhakemat kısım Müdür Muavini İzzet Örsün, Emniyet Umum Müdürlüğü Emniyet Âmirlerinden Besim Hilmi Çakaloğlunun, Hukuk Müşavirliği Muhakemat kısmı Müdür Muavinliğine Hukuk Müşavirliği Şefi Avni Bilgenin naklen tayinleri tensib edilmiştir.

2 — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

11/7/1938

---

1 — Görülen lüzuma mebni Hakkâri Vilâyeti Emniyet Âmiri İrfan Taşın; vekâlet emrine alınması tensib kılınmıştır.

2 — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

11/7/1938 1

---

1 — Açık olan Ulukışla Kaymakamlığına Bor Kaymakamı Faik Tuncun, Fatsa Kaymakamlığına Mesudiye Kaymakamı Haşan İlhan Enrinin, Mesudiye Kaymakamlığına Fatsa Kaymakamı Mazhar Başdoğanın, Meriç Kaymakamlığına Uşak Kaymakamı Kemal Gündüzün, Uşak Kaymakamlığına Savur Kaymakamı Nazım Günesenin, Savur Kaymakamlığına Vize Kaymakamı Nurettin Aymukuşun,

Koyulhisar Kaymakamlığına Başkale Kaymakamı Reşat Öncelin, Başkale Kaymakamlığına İspir Kaymakamı Cevdet Tunçerin, İspir Kaymakamlığına Balya Kaymakamı Hakkı Öneyin Alucra Kaymakamlığına Gevaş Kaymakamı Necdet Yılmazın, Gevaş Kaymakamlığına Kızılcahamam Kaymakamı Vasfi Koçağın, Kızılcahamam Kaymakamlığına eski Nahiye Müdürlerinden Hukuk Mezunu Hamdi Onayın, Ayvacık Kaymakamlığına Torul Kaymakamı Celâl Tayyar Güleyin, Besni Kaymakamlığına Maraş Maiyet Memuru Tevfik Kutların, Oltu Kaymakamlığına Çorlu Kaymakamı Niyazi Ülkünün, Urla Kaymakamlığına Baskil Kaymakamı Ali Rıza Acarın. Baskil Kaymakamlığına İskilip Kaymakamı Mümtaz Arkanın, Çiçekdağı Kaymakamlığına Beşiri Kaymakamı Rahmi Onarın, Beşiri Kaymakamlığına Dinar Kaymakamı Ubey Çerçelin, Dinar Kaymakamlığına Vilâyetler İdaresi Umum Müdürlüğü Memurlarından Hukuk Mezunu Adil Baysalın, Nevşehir Kaymakamlığına Kağızman Kaymakamı Mesut Kani Depremin, Kağızman Kaymakamlığına Keşan Kaymakamı Hamdi Orhonun Keşan Kaymakamlığına Feke Kaymakamı Zeki Paşığın, Feke Kaymakamlığına Malazgirt Kaymakamı Haydar Ekincinin, Malazgirt Kaymakamlığına Doğubayazıt Kaymakamı Fuat Çoruhun, Sungurlu Kaymakamlığına Balâ Kaymakamı Mahir İçözün, Hafik Kaymakamlığına Sürmene Kaymakamı Sait Zafirin, Sürmene Kaymakamlığına Seferberlik Müdürlüğü Memurlarından Hukuk Mezunu Fevzi Öncelin, Birecik Kaymakamlığına eski Arapsun Kaymakamı Nasuhi Kurosmannın, Orhangazi Kaymakamlığına Büyük Millet Meclisi Memurlarından Hukuk Mezunu Fuat Al perin, Harran Kaymakamlığına Manavgat Kaymakamı Sadık Tunçerin, Bingöl Kaymakamlığına Ilgaz Kaymakamı Sıdkı Erikcioğlunun, Eğridir Kaymakamlığına Seydişehir Kaymakamı Celâl Özelçinin, Suşehri Kaymakamlığına Hasankale Kaymakamı Münip İlhanın, Hasankale Kaymakamlığına Oltu Kaymakamı Ahmed Fevzi Hamurcuoğlunun Garzan Kaymakamlığına Lüleburgaz Kaymakamı Suphi Baturun, Lüleburgaz Kaymakamlığına Garzan Kaymakamı Nizamettin Yücelin, Gürpınar Kay-

makamlığına Tosya Kaymakamı Mümtaz Naymanın, M. Kemalpaşa Kaymakamlığına Bartın Kaymakamı Sait Sayının, Bartın Kaymakamlığına Görele Kaymakamı Hamit Arkanın, Arapkir Kaymakamlığına Trakya Umumî Müfettişliği Evrak Müdürü Fuat Aksoyun, Ermenak Kaymakamlığına Emniyet Umum Müdürlüğü Memurlarından Hukuk Mezunu Ekrem Güvencin, Doğubayazıt Kaymakamlığına Gerze Kaymakamı Halil Tufan Ülkerin, Osmaniye Kaymakamlığına Erbaa Kaymakamı Ahmed Temizin naklen ve yeniden tayinleri tensib edilmiştir.

2 — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

11/7/1938

Takdirnameler

Takdirname ile taltif edilen Valiler

Erzurum valisi Haşım
İşca

: Vilâyetin mali işlerinin tanzimi hususunda yardım ve alâkası, tahsilatı muhitin icaplarına uygun bir halde verimli bir hale getirilmesi hususundaki mesaisinden dolayı Maliye Vekâletince takdirname ile taltif olunmuştur.

Takdirname ile taltif edilen İdare Heyeti Azaları

Ankara İdare heyeti azası
Ahmed Cevad Akin :

937 yılı zarfında vilâyet idare heyetince müttehaz kararların

- tesdik olunan nisbet derecesi memnuniyeti mucip görüldüğünden Ankara vilâyetince takdir edilmiştir.
- Neşet Tanyolaç : 937 yılı zarfında vilâyet idare heyetince müttehaz kararların tasdik olunan nisbet derecesi memnuniyeti mucip görüldüğünden Ankara vilâyetince takdir edilmiştir.
- Enver Yücesan : 937 yılı zarfında vilâyet idare heyetince müttehaz kararların tasdik olunan nisbet derecesi memnuniyeti mucip görüldüğünden Ankara vilâyetince takdir edilmiştir.

Takdirname ile taltif edilen mektupçular

- mektupçu Saddetin Sönmez : Mektupçuluk ödevini intizam ve dürüstlikle tedvirde ve kalemin işlerini süratle çıkarmakta ve eshabı mesalihe kolaylık gösterilmesini temindeki muvafakiyetinden dolayı Tokat vilâyetince takdir edilmiştir.
- Mektupçu Rauf Özdemir : Vilâyetin yazı işlerini süratle ve intizam içinde yürüttüğüm den ve iş sahiplerine kolaylık ve iyi muamele gösterdiğinden Erzurum vilâyetince takdir edilmiştir
- Mektupçu Şevki Birsal : Vilâyetin yazı işlerini iyi çevirdiğinden ve kendisine verilen işleri kanuna uygun bir surette intaç ettiğinden Manisa vilâyetince takdir edilmiştir.

Takdirname ile taltif edilen Kaymakamlar

- Keskin kaymakamı Ekrem Anıt : 19/4/938 tarihinde kazada vuku bulan yer sarsıntısından müteessir olan halka yiyecek bulmak ve bunların istirahatlerini temin etmek ve yaralananlarla hasta olanları dispansere sevkettirmek hususunda gösterdiği gayret ve faaliyetinden ötürü Vekâletçe takdir edilmiştir.
- Elbistan Kaymakamı Cemil Bingöl : Demirci kaymakamlığında bulunduğu zaman Demirci - Borlu yolunun 27+448-36+952 inci Km. leri arasında 21 adet menfez ile şose inşaatında gösterdiği faaliyetten ötürü Manisa vilâyetince takdir edilmiştir.
- Düzce kaymakamı İsmail Baykal : Köycülük ve köy kalkınma işlerinde göstermiş olduğu yakın alâkadan dolayı Bolu vilâyetince takdir edilmiştir.
- Beytüşşebab kaymakamı Mustafa Eşref Uykur : 938 yılında 1553 gizli nüfus 928 gizli ölüm ile 98 doğum 40 ölüm vukuatını tesbit ederek tescilleri yoluna gittiğinden ötürü Hakkâri vilâyetince takdir edilmiştir.
- Tercan kaymakamı Cemil Aytimur : Tahsilât işlerindeki ciddî gayret ve takibinden dolayı Erzurum vilâyetince takdir edilmiştir.
- İskilip kaymakamı Mümtaz Arıkan : Kaza merkezinde bir spor sahası tesis ve bir cezahane inşası ve müteaddit parkları tanzim ve islâh ettiğinden ötürü Çorum vilâyetince takdir edilmiştir.
-

Takdirname ile taltif edilen Nahiy e Müdürleri

Gümüşova nahiy e müdü- Rü Cemal Usağ	Köycülük ve köy kalkınma işlerinde göstermiş olduğu yakın alakadan dolayı Bolu vilayetince takdir edilmiştir.
Yeni Çağa nahiy es i mü- Dürü İbkat Karaman	Köycülük ve köy kalkınma işlerinde göstermiş olduğu yakın alakadan dolayı Bolu vilayetince takdir edilmiştir
Kızılhisar nahiy es i mü- dürü	Homa nahiyesinde bulunduğu sırada Emniyet ve asayişin temininde yol, köprü Telefon gibi tesisatın vücuda getirilmesindeki hizmetinden dolayı Denizli vilayetince takdir edilmiştir.
Homa nahiy es i müdürü Rıza Onur	Menderen nehri üzerinde halkın müşterek yardım ile yapılan Çandır köprüsünün inşaatında gösteridđi gayretten dolayı Denizli vilayetince takdir edilmiştir.
Ayvayı nahiy es i müdürü Hakkı Melkoç	Uhdesine tevdi olunan vazifeyi ifa ettiği gibi nahiy es i dahilinde 5 köyde inşa edilen ilk okul binalarının bir an evvel meydana getirilmesi için göstermiş olduğu gayretten dolayı Malatya vilayetince takdir edilmiştir.
Evciler nahiy es i müdürü Fuad Erkut	Hali firarda bulunan katil Halil oğlu Mustafa Çetinin tutulması sebeplerini hazırlamak hususunda gösterdiği çalışmadan ötürü Çanakkale vilayetince takdir edilmiştir.

Durağan nahiyesi mdrt
Abdülkadir Işıtman

Glviran köyünden Arifin evinden
alınan 100 lırayı meydana
ıkarmak faillerini de yakalayıp
adliyeye teslim ettiğinden dolayı
Sinop vilayetince takdir
edilmiştir.

Kanunlar

Meclis Kararları, Tefsirler

Ulusal bayram ve genel tatiller hakkında 2739 sayılı kanuna ek kanun

Kanun No. 3466

Kabul tarihi: 20/6/1938

Madde 1 — 2739 sayılı kanunun ikinci maddesine aşağıdaki fıkra ilâve edilmiştir :

G) Gençlik ve spor bayramı; Mayısın 19 uncu günü.

Madde 2 — Mezkûr kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir :

Kanunda tayin edilen genel tatil günlerinin sonu Cuma gününe tesadüf ettiği takdirde müteakip Cumartesi bütün gün tatil yapılır.

Madde 3 — Bu kanun hükümleri neşri tarihinden muteberdir.

Madde 4 — Bu kanun hükümlerini İcra Vekilleri yerine getirir.

28/6/1938

Orman kanununa ek kanun

Kanun No: 3444

Kabul tarihi: 13/6/1938

Madde 1 — 3116 sayılı kanunun 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Ormanların içinde veya orman sınırlarına köy ortasından ufki hattı müstakim üzerinde 10 kilometre uzaklığa kadar bulunan köylüler zati ihtiyaçları için dikili ağaçlara

aid tarife bedelinin onda birini ve ayrıca kesme ve taşıma masraflarını ödemek şartile ormanların istif edilmiş yerlerinden veya orman memurunun göstereceği mahallerden kerestelik, kaplık tomruk ve mahrukat verilir. Bu hudut dahilinde bulunan ve nüfusu iki binden az olan kaza merkezlerde diğer kasabalar sakinleri dahi bu hükümden istifade eder.

Aynı mesafe dahilinde bulunup da geçimleri, kendi vasıtalarıle pazarlara getirip sattıkları kereste, odun, kaplık ve kömüre bağlı olan köylülere tam tarife bedeli alınarak izin verilebilir.

Bu izinin ne hadler dahilinde ve ne şartlarla verileceği, talimatname ile tesbit olunur. Ziraat Vekâleti, bu iznini, bu vaziyetteki köylülerin refah ve kalkınmalarını istihdaf eder tarzda yapacağı plânlara uymaları ve aralarında bir veya müteaddit birlikler kurmaları ve işleme yerlerini ve çalışma tarzlarını göstereceği şekillerde ıslah etmeleri şartına bağliyabilir.

Madde 2 — Aynı kanununun 36 ıncı maddesi sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir : kabul ve taahhüt edilmiş olması,

Orman idaresi nakliye tezkerelerine müsteniden müruriye tezkeresi verir. Orman malları aded, cins, nevi itibarile ibraz olunan nakliye veya müruriye tezkeresine tevafuk ettiği ve damgalı olduğu takdirde, heyeti umumiyesi üzerinde hacmen % 10 ve veznen % 15 e kadar zuhur edecek fazlalık, nakliye veya müruriye tezkeresinde yazılı satış bedeli üzerinden orman resmi alınarak serbest bırakılır.

Yukarıki hadleri aşan miktar, bütün fazlalığa şamil olmak üzere kaçak addile müsadere olunur. Nakliye veya müruriye tezkeresine muvafık olup da damgasız olan emvalden cezaen ayrıca iki kat satış bedeli alınır.

Orman sayılmıya mahallerden nakiller, ihtiyar heyetlerinden hiç bir resim ve ücrete tâbi tutulmaksızın verilecek mazbatalarla yapılır.

Madde 3 — 37 inci madde aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir.

Ormandan çıkan hasılatın bedel tarifeleri, mıntakalar

itibarile ve piyasa icaplarına göre Orman Umum Müdürlüğü tarafından tanzim edilerek Ziraat Vekâletince tasdik olunur.

Madde 4 — 39 uncu madde sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

Aynı şartlar ve keza bir bedel tesviyesine tâbi tutmaksızın Ziraat Vekâleti ormanlardaki kuru dal, kuru çalı çırpıların, ormanı tahrip etmeyecek tarzda toplanmış ormandan dışarı çıkarılması için köylülere izin verilebilir.

Madde 5 — 127 inci madde aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir :

Orman suçlarından dolayı tutulan ağaç, tomruk, keleşte, mahrukut vesair mahsulât ile nakil vasıtaları bekçi ve bekçibaşlıklar tarafından zaptedilerek muhafaza edilmek üzere en yakın belediye veya köy muhtarına veya muhtarın vekiline, bu da bulunmazsa ihtiyar heyeti azasından birine makbuz mukabilinde teslim olunur. Bunlardan çürüyecek veya bozulacak olanlarla muhafazası herhangi yüzden mümkünsüz veya müşkül veya masraflı olanlar, sulh hâkimi iznile en yakın pazar mahalline götürülerek idarenin satış komisyonu marifetile ve açık artırma ile satılır. Masraflar çıktıktan sonra geri kalan para, emanet olarak bankaya yatırılır. Suçlu lehine karar halinde müsadere edilmiş mallar mevcutsa derhal, satılmışsa bedeli iade olunur ve nakil masraflarından başka hiç bir şey alınmaz. Karar suçlu aleyhine olduğu takdirde ise müsadere edilmiş maddeler satılmamış ise satarak, satılmışsa bedeli, Hâzineye irad kaydolunur.

Madde 6 — Ziraat Vekâleti, lüzum göreceği ahval ve mıntakalarda, İcra Vekilleri Heyetince de tasdik edilecek esaslar dahilinde, fabrika sahibi orman imalâtçılarına aşağıdaki şartların tamamı veya bir kısmı mukabilinde tayin edeceği bedellerle, arttırmazsız ağaç, tomruk ve ormanda kereste imalinden kalmış ve kalacak parçaları verebilir:

A) İmalâtçı tarafından Vekâletin tesbit ettiği imalât plânının tatbik ve takibinin taahhüd edilmiş olması,

B) Maliye ve işletme şartlarının vekâletçe kontrol

edilmesinin kabul edilmiş olması,

C) Vekâletçe tayin edilecek esas ve hadde uygun satış fiyatının stok tesisi ve sevk plânının kabul edilmiş olması,

D) Çalışılan ormandad mevzu veya tahassül edecek enkaz ve parçaların kıymetlendirme ve sevk şartlarının

E) Bir veya müteaddid birlik teşkil şartının kabul edilmesi,

Madde 7 — Doğrudan doğruya Devlet tarafından işletilecek ormanlarla, millî sermayeli Türk şirketleri veya millî bankalarla müştereken işletilecek ormanlar ve Devlet orman işletmesi mütedavil sermayesine aid muameleler Muhasebei Umumiye, Arttırma, Eksiltme ve İhale Kanunları hükümlerine tâbi olmayıp İcra Vekilleri Heyetince tanzim olunacak kararnamelere ve hususî ticaret icablarına göre yapılır.

Bu işletmelere aid hesap devresi ilk teşrin bidayetinden Eylül sonuna kadar devam eder.

Bilânçolar ilk teşrin bidayetinden itibaren dört ay içinde Divanı Muhasebata tevdi olunur. Divanı Muhasebat, bu bilânçoları bu idarenin mevzuatına ve ticarî işletmenin icablarına göre tedkik ve muhakeme eder.

Madde 8 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 9 — Bu kanunun tatbikine İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

21/6/1938

İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun Muaddel 84 üncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun

Kanun No. 3472

Kabul tarihi: 22/6/1933

Madde 1 — İdarei Umumiyei Vilâyet Kanununun muaddel 84 üncü maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

A) Varidatı azaltıcı ve çoğaltıcı sebebler bulundukça vilâyet gelirleri, geçen malî yılın tahsilât miktarlarına göre hesaplanarak bütçeye konur.

Gelirleri arttığı tevsik ve Dahiliye Vekâletince kabul edilirse fazlası nazarı dikkate alınır. Tevsik edilmemiş cilan fazlaların karşılıkları, daimî masraflar ve programlı işler haricinde kalan tertiblerden, merkezde müteşekkil Bütçe Tetkik Komisyonu kararile, tenzil edilmek suretile bütçeler tevzin olunur.

B) Vilâyet borçlarıle kanunî hisseler ve programlı işlere aid masraflar bütçelere konmaz veya eksik olarak konursa tamamı veyahut noksanı varidat tertiblerinden elde edilecek fazlalar karşılık gösterilmek yahut vilâyet hizmetleri haricinde bulunan masraf tertiblerinden tenzilât yapılmak suretile Bütçe Tetkik Komisyonu kararile bütçelere idhal olunur.

C) İş programları; bu kanun hükmüne göre, bütçelerin malî kabiliyeti noktasından da ayrıca tetkike tâbi tutulurlar.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3— Bu kanunun hükümlerini yürütmeğe İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

1/7/1938

Mahrukat Kanunu

Kanun No: 3473

Kabul tarihi: 22/6/1938

Madde 1 — Nüfusu iki binden aşağı olmıyan ve belediye teşkilâtı bulunan yerlerde aşağıda isimleri yazılı binaların teshininde her nevi taş kömürü, linyit, turp gibi maden kömürlerde kok, yarı kok ve briket gibi işlenmiş şekillerinin kullanılması mecburidir. Bu binalarda havagazı, petrol, petrol müştakları ve benzerlerde elektrik dahi teshin vasıtası olarak kullanılabilir:

A) Resmî dairelerin buldukları bütün binalarla Devletin, hususî idarelerin ve belediyelerin doğrudan doğruya veya iştirak suretile işlettikleri müesseselere mahsus binalar;

B) Kışla, polis ve şehir içindeki jandarma karakolları de resmî ve hususî mekteb, hastane, sanatoryom ve dis-

panserler;

C) Hükmi şahsiyeti haiz şirket ve müesseselerle Teşviki Sanayi Kanunundan istifade eden veya istifade edebilecek vasıftaki müesseselerin faaliyetlerinde kullanılan binalar;

D) Borsa, ticaret ve sanayi odaları, klüp ve her türlü cemiyetlere mahsus binalar;

E) Sinemalar, tiyatrolar, barlar, dansîğler, gazinolar, birahaneler ve meyhaneler. Teshin vasıtası olarak kullanılabilirler artık bırakan ve bu madde şümüllüne giren fabrikalar, bu artıkları da teshin vasıtası olarak kullanabilirler.

Madde 2 — Etibank aşağıdaki vazifeleri yapmakla mükelleftir :

A) Mahruka ihtiyaçlarını ve bu ihtiyaçların hangi nevi mahrukatla ve ne suretle karşılanabileceğini tetkik ve mahrukat fiatlarını mahrukatın nevine ve şekline göre tesbit ederek neticelerini İktisad Vekâletine bildirmek;

B) Birinci madde ile yakılması mecburiyet altına konan mahrukatı yakacak ucuz ve kullanışlı metal ve topraktan memul fennî ve İktisadî soba ve sair teshin vasıtaları ile bunların kurulma ve işletilmelerine lüzumlu malzemenin vasıf ve tiplerini tetkik ve fiatlarını tesbit ederek iktisad Vekâletine bildirmek;

C) Bu mahrukat ile teshin vasıtalarının istihsal ve tevzi işlerini tanzim için lüzumlu görülecek tetkikleri yaparken bu kanunun tetbik edileceği yerlerde mahrukat, soba ve sair teshin vasıtalarını ve tutuşturucu maddeleri ihtiyaca kifayet edecek derecede hazırlamak ve inhisar mahiyetinde olmamak şartile satmak veya sattırmak ve lüzumunda diğer tedbirleri almak;

D) Bu kanunu tatbik edileceği yerler ilân zamanından önce vekâlete bildirmek.

Madde 3 — Birinci madde ile yakılması mecburiyet altına konan mahrukat ile bunları yakmağa mahsus vasıtaların Etibakça kâfi miktarda temin ve ihzar edileceği yerler iktisad Vekâletinin teklifi ve icra Vekilleri Heyetinin kararile tesbit ve ikinci kânun ayı içinde ilân ve bü-

tün vekâletlerle vilâyetle ve belediyelere tamim olunur.

İlân tarihinden altı ay sonra bu yerler için kanunun tatbiki mecburiyeti başlar.

Madde 4 — Bu kanunla tesbit olunan mahrukatin tutuşturulması için kullanılması zarurî ve birinci maddede yazılı mahrukattan gayri teshin vasıtası olabilecek her nevi mevaddın nisbeti yapılacak bir nizamnamede tesbit olunur.

Madde 5 — Bu kanunla yakılması mecburiyet altına konan mahrukat ile teshin vasıtalarının ve malzemesinin nakil, tahmil ve tahlîyesinde Devlet, hususî' idare ve belediyelere ait tren, vapur, liman ve iskelelerin asgarî tarifelerinde Nafia ve iktisad Vekillerinin teklifi ve İcra Vekilleri Heyeti kararile yüzde elliye kadar tenzilât yapılabilir.

Madde 6 — Kanunun tatbik edileceği, ilân edilen yerlerde ihtiyaca kâfi mahrukat, soba ve sair teshin vasıtaları bulunduğu halde bu kanuna muhalif hareket edenler sulh mahkemelerince 10 liradan aşağı olmamak üzere hafif para cezasile cezalandırılır. Bu muhalefet hükmî şahsiyeti haiz müesseseler tarafından vukua getirilmiş ise ceza bu müesseselerin idaresinden mes'ul olan müdür hakkında tatbik olunur.

Madde 7 — Bu kanunun neşrinden itibaren altı ay içinde kanunun tatbikına dair bir nizamname yapılır.

Madde 8 — Bu kanunun hükümleri neşri tarihinden itibaren yürümeğe başlar.

Madde 9 — Bu kanunun hükümlerini icra Vekilleri Heyeti yürütür.

1/7/1938

**Damga Resmi Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine
ve bu kanuna bazı maddeler eklenmesine dair kanun**

Kanun No: 3478

Kabul tarihi: 22/6/1938

Madde 1 — 23/5/1928 tarih ve 1324 sayılı Damga Resmi Kanununun 11 inci maddesinin 13, 15, 16, 28, 32, 51, 53, 59, 68, 71, 72, 74, 76 ve 84 üncü numaraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

	L. K.
13 — Anonim şirketlerin esas mukavelenamelerinin Hükümetçe kabul ve tasdik edilmiş olan nüshalarda her biri	6
15 — Unvanı her ne olursa olsun sermayeyi temsil etmeyen ve sahibine intifa temin eden her türlü aksiyonlar	40
16 — Muayyen meblâğı havi olmıyan veya muayyen meblâğa matuf bulunmıyan taahhüdü muta zammı senetler (Muayyen meblâğı havi veya muayyen meblâğa matuf olanları 12 inci madde mucibince nisbî resme tâbidir.)	40
28 — Esham, kambiyo ve ticari senedlere aid olarak tanzım olunacak her nevi bordrolar, veya bunların kuponlarının numara bordroları ve borsa emirleri, zahire ve hayvan borsalarında kullanılan alış ve satış beyânnameleri	5
32 — Alelûmum ordinolar	10
51 — Gerek resmî daireler, gerek hususî müesmemurlarına verilen iyi hizmet vesikaları, Divanı Muhasebat ilamlarının talep üzerine alâkadar memurlara verilen suretleri.	30
53 — Mektep şehadetnameleri ve ehliyetnameler : Lise ve muallim mektebi şehadetname ve ehliyetnameleri	50

L. K.

Yüksek mekteb şehadetname ve ehliyetnameleri 1

(Bu mekteplerin tasdiknamelerinden resmin yarısı alınır).

59 — Makbuz ve ibranamelerle kabzı mutazammın vazedilen imza veya mühürler, yolcuların ve yolculara mahsus eşyanın nakliye ücretine dair biletler ve pusulalar :

500 kuruş ve ondan aşağı meblâğı mutazammın olanlar 2

500 kuruştan yukarı meblâğı mutazammın olanlarla eşya ve kıymetli evrak hakkında teati edilen her nevi makbuzlar 5

(Bunlardan avans makbuzlariyle efrad tarafından muayyen meblâğı mutazammın olarak resmî dairelere ita olunan makbuz ve ibra senedleri ve resmî daireler hesabına tediye olunan mebalîğ hakkında, müteaddit nüsha olarak bankalara verilen makbuz senedlerinin mezkûr dairelere aid nüshaları bankalar, şirketler, fabrika ve imalâthaneler, matbaalar ve alelûmum ticarethaneler memur ve müstahdemlerinin ve şirketlerde meclisi idare reis ve azalarının ve murakıbların maaş, ücret, yevmiye, huzur hakkı, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah, tazminat tekaüd, yetim ve dul maaşı ve temettü ikramiyesi gibi her ne nam ile olursa olsun hizmet mukabili aldıkları paralar için verecekleri makbuzlar 12 inci madde mucibince ve karzan alınan mebalîğ için verilen makbuzlar da 13 üncü maddenin ikinci numarası mucibince nisbî resme tâbidir). P.

68 —• Tevzi olunan matbu ve gayri matbu ilân- nameler 10

Başka gazete ve mecmualar gibi satışı mutad olmayıp ilânları yazısından fazla ve yazıları daha ziyade bazı ilânların muhteviyatına dikkat ve rağ-

bet celbine matuf olan gazete şeklindeki matbualar ve ilâveler, üzerlerinde fiat yazılı olsa bile ilânname sayılır.

Birinci ve ikinci fıkradaki ilânnameler müteaddid müessese ve şahısların ilânlarını muhtevi olduğu takdirde her şahıs ve müesseseye müteallik olanları da bu numara mucibince ayrı ayrı resme tâbidir.

L. K.

71 — Kâğıd veya mukavva üzerine tertib olunarak umumî mahallere asılan veya yapıştırılan veya başka suretle teşhir edilen ilânlar ve oynanan ve oynanacak olan filimlere aid sinema fotoğrafları :

a) Bir metre murabbainın yarısı ve ondan aşağı olanlar	1
b) Bir metre murabbainın yarısından bir metre murabbaina kadar (dahil) olanlar	3
c) Bir metre murabbaindan fazla olanlar	20

Ayrı ayrı şahıslar tarafından mütenevvi maddeler hakkında tertib edillip aynı kâğıd veya mukavva üzerine dercolunan ilânlardan her biri dercolundukları kâğıd veya mukavvanın eb'adına göre bu numara mucibince ayrıca resme tâbidir.

72 — Kâğıd veya mukavvadan başka maddeler üzerine tertib olunarak umumî mahallere asılan veya yapıştırılan veya başka suretle teşhir olunan ilânlar :

Bir metre murabbainın yarısı veya bundan aşağı olanlar	30
Bir metre murabbainın yarısından bir metre murabbaina kadar (dahil) olanlar	50
Bir metre murabbaindan 2 metre murabbaina kadar (dahil) olanlar	3
İki metre murabbaindan sonra her yerim metre murabbai ve küsuru için	30

(Kâğıd veya mukavva üzerine tertib edilip bez kontrplâk, cam, madenî levha vesaire gibi daya-

nıklı maddeler üzerine yapıştırılan veya bu maddelerden birile çerçevelenerek mahfuz bir hale getirilen ilânlarla oyma veya resimlerden tereküb eden ziyalı veya ziyasız ilânlar da bu numara mucibince resme tâbi tutulur.)

Mücessem ilânların 'resmi bilûmum satırlarının mecmuu üzerinden hesap olunur. Doğrudan doğruya mağaza vitrinleri veya otomobil, kamyon, tramvay ve saire gibi nakil vasıtalarının camları veya cidarları üzerine tertib olunan ilânların resmi, ilân kısmının işgal ettiği sathın eb'adına göre hesap olunur.

74 — Gazetelere ve mevkut risalelere dercolunan ilânlar :

a) Küçük ilânlar (bir gazete sayfasının bir sütununda en çok 120 harfi geçmiyen ilânlar). 2

b) Bir gazete sayfasının dörtte birine kadar yer işgal eden ilânlar (dörtte bir dahil). 20

c) Bir gazete sayfasının dörtte birinden yarısına kadar (dahil) yer işgal eden ilânlar 50

d) Bir gazete sayfasının yarısından fazlasını işgal eden ilânlar 1

Mevkut risalelere dercedilecek ilânlar bu resmin yarısına tabidir.

Resmin tayininde ilânı havi gazete veya mevkut risalenin sayfası esastır. Resim aslı nüshalardan alınır.

76 — Takvimler :

İlânsız duvar takvimleri ve ilânlı, ilânsız cep takvimleri 1

İlânlı duvar takvimleri 5

84 — Su, gaz, elektrik ve telefon abonman mukavelenemeleri 10

Madde 2 — Aynı kanunun 11 inci maddesine aşağıdaki numaralar eklenmiştir :

86 — Ödünç para verme işleriyle meşgul olan hakikî ve hükmî şahıslara verilecek izin vesikaları 1

87 — Ödünç para verme işlerine tavassut eden-

lere verilecek vesikalar	25
88 — 86 ncı numarada yazılı şahısların kendilerinden ödünç para alanlara verecekleri vesikalar	5
89 — Bankacılık yapmak üzere teşekkül edecek limited ve hisse senedli komandid şirketlerle ecnebi şirketlerin Türkiyede açacakları şubelere verilecek izinlere müteallik İcra Vekilleri Heyeti kararlarının bu şirket ve şubelere verilecek suretleri,	5
(Bankacılık yapmak üzere teşekkül eden anonim şirketlerin Ticaret Kanununun 280 inci maddesi mucibince alacakları izinlere aid karar suretleri de bu numara mucibince resme tâbidir.)	
90 — Protesto edilmek üzere noterlere gönderilecek senedlere aid talebnameler veya bu makama kaim olmak üzere yazılacak mektuplar	5
91 — Tabib ve kimyagerlerle dişçilere, ebe ve sünnetçilere hususî hastane, eczane, ecza deposu, laboratuar açacak olanlara, hususî kanun ve nizamnameleri mucibince verilecek ihtisas vesikası ve ruhsatnamelerle Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletince açılacak tekâmül tedrisatı ve alelûmum meslekî kursları ikmal edenlere verilecek sertifikalar, küçük sıhhat memurları mektebinden mezun olanların şhadetnameleri, tıbbî ve ispençiyari müstahzarlar için verilecek ruhsatnameler ve bu vesika ve ruhsatnamelere yazılacak şerhler :	
a) İhtisas vesikaları:	
Birinci sınıf	2
İkinci sınıf	1
Bu vesikaların imtihan mazbataları	1
b) Dişçilere ebe ve sünnetçilere verilecek ruhsatnameler	50
c) Gemi tabibliği ruhsatnameleri	2
d) Hususî hastane açacak olanlara verilen ruhsatnameler :	
20 yatağa kadar (20 dahil) olanlardan	2
20 yataktan yukarı olanlardan	6
Yatak hadleri dahilinde olmak üzere ruhsatna-	

melere tezyid veya tenkis için verilecek şerhler	15
Evvelce verilen ruhsatname üzerinde yapılacak değişiklik yatak haddi olan 20 yi tecavüz ettiği takdirde yazılan şerhlerden 20 yatağa kadar olan ruhsatnamelerle 20 yataktan fazla ruhsatnameler arasındaki resim farkı istifa olunur.)	
e) Eczane açacaklara verilen ruhsatnameler :	
10 lira ruhsat harcına tâbi olanlar	1
25 lira harca tâbi olanlar	2 50
50 lira harca tâbi olanlar	5
f) Ecza deposu açacaklara verilen ruhsatnameler	20
g) Lâboratuvar açacaklara verilen ruhsatnameler	2 50
h) Tıbbî ve ispençiyari müstahzarlar için verilen ruhsatnameler	5
(e, f, g, h) fıkralarında yazılı ruhsatnamelerin muhtevalarına müteallik şerhler	10
j) Küçük sıhhat memurları mektebinden mezun olanlara verilecek şehadetnameler	50
k) Sıhhat ve İçtimâî Muavenet Vekâletince açılan tekâmül ve alelûmum meslekî kursları ikmal edenlere verilen sertifikalar	50
92 — Resmî daireler tarafından efrada verilen ve maktu resim tarifesinin diğer numaralarında yazılı bulunmayan her nevi ruhsatnameler	15

Madde 3 — Aynı kanunun 13 üncü maddesinin ikinci numarası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir

Muayyen meblâğı havi veya muayyen meblâğa matuf mukavelenameler, akdi mutazammın sipariş kabul mektupları, ve bu mahiyette yazılan telgrafların ticarethanelerde kalan nüshaları (telgraflar mektupla teyid edildiği takdirde ayrıca resme tâbi değildir), akreditifler, maktu resim tarifesinde yazılı olanlardan maada mütedavil veya ticarî evrak ve senedler havi oldukları meblâğın binde biri Bu fıkra yazılı mukavelenamelerin tadili halinde artan miktar aynı nisbette resme tâbidir. Devri halinde aslından alınan resmin dörtte biri alınır.

Madde 4 — Damga Resmi Kanununun 13 üncü madde-

sinin 9 uncu numarası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

9 - Tiyatro, sinema balo, konser, sirk, stadyom, at koşuları vesair biletle girilen eğlence ve temaşa yerlerinin duhuliyeye biletleri, bir kuruştan aşağı olmamak üzere beher biletin muhtevi olduğu meblâğın on kuruşundan 20 para.

Üzerinde kıymeti yazılı olmayan biletlerle duhuliyeye bileti makamında kullanılan ve üzerinde kıymeti yazılı bulunmayan davetnamelerin beheri beş yüz kuruş kıymetinde addolunarak ona göre resim alınır.

(Biletlerin muhtevi bulunduğu meblâğdan maksat, bilet üzerinden alınan bilûmum vergi ve resimler dahil olduğu halde müşteriden bilet mukabili olarak alınan paradır) .

Maliye Vekâletinin tayin edeceği yerlerde, biletler ü- zerinden alınacak resmin matbu damga vazı suretile ifası mecburidir.

Tiyatro, sinema, konser, balo, sirk ve stadyomlarda duhuliyeye bileti kullanılması mecburidir. Buralarda bilet kullanılmadığı takdirde müessese sahibinden her oyun devresi için, bu mahallerin alabileceği müşteri sayısı kadar her biri iki lira hesabına damga resmi ve cezası alınır. Duhuliyeye bedeli alındığı halde bilet verilmemesi veya satılan biletlerin müşteriden alınarak yeniden satışı çıkarılması hallerinde verilmeyen veya mükerreren satılan beher bilet için müessese sahibinden bilet başına beş liradan aşağı olmamak üzere damga resmi on misli olarak alınır.

Madde 5 — Damga resmi kanununun 13 üncü maddesine aşağıdaki onuncu numara eklenmiştir :

10 - Kibrit, sigara, tuz ve saire gibi inhisar maddelerinin kutu ve paketlerde posta ve telgraf müraseleleri üzerinde yapılacak ilânlardan, ilân ücretinin yüzde onu nisbetinde resim istifa olunur.

Bu ilânlardan alınacak damga resmi, ilânı yapan daire ve müesseselerce ilân sahiplerinden ilân ücretiyle birlikte tahsil olunarak bağlı oldukları malsandıklarına yatırılır.

Bu daire ve müesseseler, mezkûr resmin tahakkuku için Maliye Vekâletince tertib olunacak nümunesi veçhile bir defter tutmağa ve deftere ilâmı yaptıran şahıs ve mües-

sesenin ismini, ilânın hangi madde veya evrak üzerine yapılacağını, alınan ücret miktarını ve bunun üzerinden tahakkuk eden damga resmi miktarını ve ücretin ve resmin tahsiline aid makbuz ve yevmiye defteri numara ve tarihini günü gününe ve muamele sırasile müfredat üzerine kaydetmeğe ve bir ay içinde tahsil ettikleri damga resmini ertesi ayın onuncu günü akşamına kadar bir irsaliye ile malsandığına teslim eylemeğe mecburdurlar.

Gününde ödenmeyen resim miktarı yüzde on zamla ve Tahsili Emval Kanununa tevfikan bu müesseselerin müdür ve muhasebecilerinden müştereken tahsil olunur.

Muhasebeler vazifelerini yapmış oldukları takdirde resim ve ceza müdürden alınır. Bunlar, yalnız ödedikleri resimden dolayı daire ve müesseselere rücu hakkını haizdirler.

Madde 6 — Aynı kanunun 14 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Ecnebi memleketlerden Türkiye Cumhuriyeti dahilindeki mahaller üzerine tanzim edilen emre muharrer veya hamiline aid senetler ve salâhiyetnameler (Mandatolar), poliçe ve retretler ile maktu resim tarifesinde yazılı olanlardan maada mütedavil veya ticarî evrak ve senedler 13 üncü maddenin ikinci fıkrası mucibince nisbî resme tâbidir.

Birinci fıkrada yazılı evrak ve senedlerden ecnebi memleketlerin birinden diğeri üzerine tanzim edilip Türkiyede tedavül mevkiine çıkarılanlar yarı resme tâbidir.

Ecnebi memleketlerden gelen mekûr evrak ve senedlerin damga resmi, bu senedleri en evvel satan, veya tediye veya kabul ve yahud başka suretle istimal eden şahıs tarafından ifa olunur.

Madde 7 — Damga Resmi Kanununun 17 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir ;

Sigortalar aşağıda gösterildiği veçhile damga resmine tâbidir:

1) Yangın sigortaları :

(Bu kısma yangın poliçelerde başlı başına veya diğerk muhataralarla birlikte temin edilen ve yangın hâdisesi yü-

zünden ileri gelen maddî veya malî zarar veya mesuliyetler ile yıldırım, infilâk, su basması, zelzele, harb tehlikesine karşı yapılan sigortalar dahildir).

Üç aydan fazla müddet için akdedilenler :

Temin olunan meblâğın yüz lirası için bir kuruş.

(Küsurat tam itibar olunur).

Mezkûr resim, sigorta müddetinin beher senesi için istifa olunur.

Üç aydan fazla sene küsuratı bir sene itibar olunur.

Üç ay veya ondan noksan müddet için akdedilenler :

Temin olunan mebalîğin beher 400 lirası için iki kuruş.

(Küsuratı tam addolunur).

2) Ziraî mahsullere müteallik her nevi sigortalarla hayvan hastalıkları ve ölümlerine müteallik sigortalar :

Sigorta ücreti olarak ödenecek beher yüz kuruş için on para.

(Küsurat 100 kuruş addolunur).

3) Kara, su ve hava nakliyat sigortaları :

Sigorta ücreti olarak tetiye olunacak beher yüz kuruş için bir kuruş.

(Küsurat yüz kuruş addolunur).

4) Hayat sigortaları ile her nevi kaza sigortaları ve yangından gayri sebeplerden mütehaddis bilûmum kaza veya hadisattan doğan zarar ve mesuliyet sigortaları vesair bilûmum sigortalar :

Sigorta ücreti olarak sigortanın, müddetinin bitmesine kadar tetiye olunacak beher yüz kuruş için iki kuruş.

(Küsurat yüz kuruş itibar edilir).

Madde 8 — Aynı kanunun 24 üncü maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir :

1) Merkezi İstanbulda bulunan bilûmum sigorta şirketleri gerek doğrudan doğruya, gerek tellâl ve acenteler vasıtasile vesair suretlerle akdettikleri bilcümle sigorta ve temdid muamelâtını ve temin olunan mebalîği ve sigorta ücretlerini, zamaimini ve resimlerini de ayrıca göstermek üzere, varidat müdürlüğünce musaddak deftere kayde mecburdur. Tasdik muamelesinin her takvim yılı başında yeniden yaptırılması şarttır.

Maliye Vekâletince tayin olunan diğer mahallerde merkezi bulunan sigorta şirketleri de bu hükme tâbidir.

Mahiyet ve mevzuları ne olursa olsun sigorta şirketleri tarafından verilen bilûmum zeyilnamelerle muvakkat sigorta senedlerinin ve sigorta makbuzlarının dahi bu deftere kaydı ve bu gibi sigorta mukavelename, zeyilname veya senedatının ve sigorta ücretlerinin hiç ödenmemiş olması sebebiyle mebdelerinden fesih ve iptalleri halinde bunlara aid olan ve tenzili lâzım gelen resim miktarlarının dahi sırasile bu defterde gösterilmesi mecburidir. (Ücretin kısmen ödenmiş olan sigortalar, bilâhare feshedilmiş olsa dahi, resim miktarından bir şey indirilmez. Fesih ve iptal olunan sigortalara aid poliçelerin her iki nüshasının ve hayat sigortalarında müşteri tarafından geri verilen makbuzun ibrazı şarttır).

Sigorta poliçeleri matbu ve müteselsil sıra numaralı olacak ve herhangi bir sebeble kullanılmaktan vazgeçilenler cildi üzerinde bırakılacaktır.

2) Yukarıki fıkra mucibince defterle muamele ifa eyleyenler tahakkuk eden damga resmini, taallük ettiği ayı takip eden ayın on beşinci günü akşamına kadar bir irsaliye ile bağlı olduğu malsandığına yatırmakla mükelleftirler. Bu müddet içinde ödenmeyen resimler yüzde on zamlı ve Tahsili Emval Kanununa tevfikân tahsil olunur.

3) Merkezi İstanbul veya Maliye Vekâletince tayin e- dilen yerlerde olmayıp Türkiyenin başka bir yerinde bulunan sigorta şirketleri damga resmini evraka pul yapıştırmak suretile öderler.

Madde 9 — Damga Resmi Kanununun 30 uncu maddesi aşağıdaki şekilde tadil olunmuştur :

25 inci ve 27 inci maddelerde zikrolunan hisse senedleri ve tahviller, damga resmi ödenmeden borsaya kaydo- lunamaz. Damgalanmış muvakkat hisse senedleri ve tahvillerin yerine konulacak kat'î sened ve tahviller damga resmi ödenmiş olan muvakkatlerinin gösterilmesi şartile resim alınmaksızın damgalanır.

Tebdilen hisse senedi veya tahvil çıkarılıp da bunların temsil ettiği sermaye veya borcun miktarı çoğaltılmamış

olduğu takdirde yeni hisse senedleri ve tahviller, damga resmi ödenmiş olan eskilerinin gösterilmesi şartile resim alınmadan damgalanır. Resimsiz damga vaz'ı muamelelerinde, damgalanma masrafı sened ve tahvilleri çıkaranlara veya onlar namına hareket edenlere aiddir.

Madde 10 — Aynı kanunun 32 inci maddesinin 23, 23 ve 56 inci numaraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye yeniden 58, 59 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73 ve 74 üncü numaralar eklenmiştir :

23 — Tekaüt, yetim ve dul maaşlarının tahsisine müteallik bilûmum evrak.

28 — Yüz kuruş ve ondan aşağı paraların alındığını natık olarak resmî dairelerden verilecek makbuzlar (posta, telgraf ve telefon makbuzları dahil) (sigortaya müteallik maddelerdeki makbuzlar bu muafiyete dahil değildir).

56 — Beynelmillel panayır ve sergileri tertip edenlerle buralarda mal teşhir edenlerin panayır ve sergilere mahsus olmak üzere panayır içinde ve dışında dağıttıkları broşürler, el ilânları, kâğıt ve mukavva veya kâğıt ve mukavvadan gayri maddeler üzerine tertip edip astıkları ilânlarla levhalar ve gazete, risale, mecmua, kitab, rehber ve takvimlere dercettikleri reklâmlar ve panayırın duhuliye biletleri, panayır dahilinde açılacak tiyatro, sinema, sirk vesair duhuliye ile girilen yerlere aid duhuliye biletleri.

58 — Mükerrer sigorta mukavelenameleri.

59 — Gerek Türkiye turing ve otomobil kulübü ve Türk Hava Kurumu tarafından verilen, gerek ecnebi memleketlerin mümasil teşkilâtı tarafından verilip Türkiyede ibraz ve istimal olunan triptik ve gümrük geçiş karneleri.

60 — İsim, yaş ve kayıt tashihi hakkında eshabı aleyhine sadır olan ilâmlarla Cümhuriyet müddeiumumileri ve nüfus memurları tarafından açılıp bu Kabul davalara aid her nevi evrak ve ilâmlar, davacı eşhas tarafından açılıp Cümhuriyet müddeiumumileri veya nüfus memurları tarafından temyiz edilen kararlara aid temyiz istida ve lâyhalarile tebliğ ilmühaberleri.

61 — • Hususî kanunlarına göre Hükümet tarafından muhacirlere, mültecilere ve yerli halka bedava verilen gay-

rı menkulların tapu senedleri.

62 — Menafii umumiyye hadim cemiyetlerle Halkevleri tarafından hasılatı gayelerinin tahakkuku uğrunda sarfedilmek üzere resmî bayram günlerinde, bu günler haricinde, senede en çok iki adedi geçmemek şartile verilecek balo, müsamere, konser, temsil ve benzeri eğlencelere aid duhuliye biletleri ve bu makama kaim davetiyeler ve bunların tesis maksadına uygun olan ilânları.

63 — Alelûmum havalenameler, havale mektupları, posta ve telgraf havalenameleri.

64 — Bir şehir dahilinde vazife dolayısıyla sarfolunan tramvay, tren ve otobüs gibi nakil vasıtaları ücretlerine münhasır olmak üzere memur ve müstahdemler tarafından verilen beyannameler.

65 — İnhisar mamulâtı bayilerinin hususî kanunlarına göre dükkânlarına astıkları levhalarla ticarethane ve müesseselerin Belediye Vergi ve Resimleri kanunu mucibince asmaya mecbur oldukları, yalnız isim ve ticaret unvanlarını havi levhalar ve umumî nakil vasıtaları işleten ferd ve müesseselerin bu nakil vasıtaları üzerine yazdıkları ticaret unvanları.

66 — Beynelmilel karne biletlerde kupon biletlerinin Türkiye toprakları haricindeki seyahatlere müteallik olan kuponları ve iki ecnebi memleket arasında yapılacak seyahatlere müteallik olarak Türkiyede satılan vapur, tren ve tayyare yolcu biletleri.

67 — Resmî dairelerin iaşe ihtiyaçları için satın alınacak ayniyattan bedelleri beş liraya kadar (beş dahil) olanların ayniyat tesellüm makbuzlarıyla bedelleri 25 liraya kadar (25 dahil) olanların muayene raporları.

68 — İlk ve orta okul şهادetnameleri, ilk okul talebesine verilecek nakil tasdiknameleri ve ilmühaberleri, sıhhat raporları ve her nevi aşı şهادetnameleri, bilûmum leylî meccani talebeye verilecek tasdikname ve şهادet- nameler.

69 — Resmî gazeteye abone kaydedilmek üzere yazılan mektuplar.

70 — Plâjların, deniz hamamlarının ve yüzme havuzlarının duhuliye biletleri.

71 — Sağır, dilsiz, ve körler mektebile anormal çocuklar müessesesinde tahsil edenlere verilecek şehadetname ve tasdiknameler, köy ebe mektebi mezunlarile köy sağlık korucularına verilecek sertifikalar.

72 — 2527 numaralı kanun mucibince derlenen basma eserler için ilgili dairelerce verilecek makbuzlar.

73 — Doğrudan doğruya ecnebi memleketlerden mubayaa olunarak resmî dairelere gönderilen malların ihale kararlarile tesellüm makbuzları,

74 — İmza ve mühürler hakkında şehadet ve tasdiki havi şerhler.

Madde 11 — Damga Resmi Kanununun 37 inci maddesine aşağıdaki 11, 12, 13 ve 14 üncü numaralar eklenmiştir:

11 - Matlûb ve zimmet mektubları,

12 - Elektrik, havagazı, telefon ve su abonman mukaveleleri,

13 - Sirküler

14 - Seyrüsefer tarifeleri.

Madde 12 — Aynı kanunun 39 uncu maddesine aşağıdaki yazılı fıkralar eklenmiştir :

Tapu zabıtname veya zabıt defterlerine aid damga resmi, nakden malsandığına teslim olunmak suretile makbuz mukabilinde tahsil olunur.

Devlet müesseseleri veya hakikî veya hükmî şahıslar tarafından işletilmekte olan tren, vapur ve tayyare yolcu biletlerinin damga resmi, bu müessese veya hakikî ve hükmî şahıslar tarafından nakden istifa edilerek bağlı buldukları mahal malsandığına yatırılır. Maliye Vekâletinden müsaade alınmak şartile bu teslimatın bir merkezden icrası caizdir. Hakikî ve hükmî şahıslar bu resmin tahakkuk ve tahsili için Maliye Vekâletince tayin olunacak nümunesi dairesinde bir defter tutmağa ve bu defteri her takvim yılı girmeden evvel vilâyetlerde varidat müdürlüğüne ve kazalarda en büyük maliye memurluğuna tasdik ettirmeğe mecburdurlar. Devlet müesseselerinin resmî defter ve kayid-

leri yukarıki defter yerine geçer. Bunlar bir ay zarfındaki leşim hasılatını kendi defterlerini kayıdlerinden çıkararak aşağıdaki fıkrada yazılı şekilde malsandığına teslim ederler

Biletler üzerinden nakden istifa olunan damga resminin malsandığına teslimi müddeti tahsilatın vuku bulduğu ayı takip eden ayın birinci gününden başlamak üzere, Devlet Demiryolları için 75 ve diğer hakikî ve hükmî şahıslar ve müesseseler için 45 gündür. Her ay tahsil olunan damga resmi, müddeti zarfında malsandıklarına teslim edilmediği takdirde, şirket ve müesseseler in müdür ve muhasebecilerinden veya teşebbüs sahib ve muhasiblerinden teslim mecbur oldukları" resim yüzde on fazlasile ve Tahsili Emval Kanununa tevfi kan tahsil olunur. Hususî teşebbüs sahibi, müdür ve muhasebecilerinden tahsile imkân olmadığı takdirde resim ve ceza bu müesseselerden tahsil olunur.

Madde 13 — Aynı kanunun 41 inci maddesine aşağıdaki fıkr eklenmiştir :

İlanlı ve ilansız ceb takvimlerde duvar takvimlerinin damga resmi tevzi veya satışı arz edilmeden evvel üzerlerine pul yapıştırılması suretile istifa olunur.

Madde 14 — Aynı kanunun 44 üncü maddesine aşağıdaki yazılı 8 ve 9 uncu fıkralar eklenmiştir :

8-39 uncu maddede yazılı nakliye işlerde meşgul hakikî ve hükmî şahıslar sattıkları biletleri kısmen veya tamamen tasdikli deftere kaydetmedikleri takdirde bunlardan biletlerin tâbi olduğu damga resminden başka beher bilet için elli kuruştan aşağı olmamak üzere, bu resimden on misli ceza alınır.

Bu hal, Devlet müesseselerinde vukua getirildiği taktirde bu ceza mezkûr müesseselerin bu işlerle vazifeli memurlarından alınır.

9 - 24 üncü maddede yazılı sigorta şirketlerde 39 uncu maddede yazılı nakliye işlerde meşgul hakikî ve hükmî şahıslar mezkûr maddelerde zikredilen defterleri tutmadıkları veya tasdik ettirmedikleri takdirde, defter tutulmayan veya tasdik ettirilmeyen müddet zarfında aktedilmiş olan sigortalarla satılmış olan biletler, bunların

ticarî defterlerle evrakı müsbetleri üzerinden ve ticarî defter veya evrakı müsbite ibraz edilmediği takdirde 2395 numaralı kanunda yazılı resen takdir heyetlerince haricî tahkikata müsteniden tesbit olunarak alınması lâzım gelen damga resmi on misli cezasile ve Tahsilli Emval Kanununa tevfikân tahsili olunur. Şu kadar ki resim ve cezanın mecmuu 100 liradan aşağı olamaz.

Madde 15 —• Aynı kanunun 45 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bilumum evrak ve senedlerin damga resminin ifa e- dilmemesinden veya noksan ifa olunmasından veya pulların kanuna muhalif iptalinden dolayı alınması lâzım gelen resim ve para cezası imza edenlere müracaat hakkı olmak üzere ibraz edenlerden alınır.

Memur ve noterlerle bilumum anonim şirketler ve resmî ve hususî sair müesseselerde tahrir ve tanzim edilip efrada imza ettirilen veya resen verilen ve damga muamelesi bu kanun hükmüne muhalif bulunana biltümle evrakın damga resmi imza edenlere ve cezası evrakı tanzim ve ita edenlere aiddir. Resim ve ceza -resim için imza edenlere müracaat hakkı olmak üzere- evrakı tanzim ve ita edenlerden alınır.

Resim ve cezai nakdiden mes'ul olanlar taaddüd eylediği takdirde yekdiğerine müracaat hakkı kalmak üzere resim ve ceza kefaleti müteselsile kaidesine tevfikân mes'ul olanlardan istifa olunur.

Madde 16 — Aynı kanunun 55 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Resmî dairelere verilen ve maktu resim tarifesinin 33 inci, numarasında yazılı bulunan evrak pulsuz veya pulu noksan olduğu takdirde kabul olunmaz. Bu gibi evrakı kabul veya bunlar hakkında muamele icra edenlerden 50 şer kuruş para cezası alınır. Mezkûr evrakı imza etmiş olanlara ceza terettüb etmez.

Resmî dairelerle, noterler, bankalar ve anonim şirketler kendilerine ibraz veya ita olunan veya posta ile gönderilmiş olan damga resmine tâbi evrak ve senedlerin pulları tamam olup da ibtal muamelesi 35 inci madde

hükmüne muvafık bulunmadığı takdirde bunları resmi mühür veya damga ile ibdal ettikten sonra muameleye devam ederler. İbdal muamelesini tekemül ettirmeden bu evrak hakkında muamele yapanlardan 50 şer kuruş para cezası alınır.

Madde 17 — Aynı kanunun 57 inci maddesi aşağıdaki şekilde tadil olunmuştur:

Bir kimseden aranılan ve yüz kuruştan fazla olan cezanın esasına itiraz edilmeyerek cezayı istilzam eden resim ödendikten sonra affi talep edildiği takdirde Maliye Vekâletince kısmen veya tamamen affi hakkında bir karar ittihaz olunabilir.

Madde 18 —• Aynı kanunun 61 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

53 58 inci maddelerde yazılı memurlar tarafından damga resmine tâbi evrak, sened ve ilânların damga resmi bu kanun hükümlerine tevfikan ifa edilmediği veya pulların ilsak ve ibtali kanuna muhalif olduğu görüldüğü takdirde tutulacak zabıt varakaları resim ve cezanın tahsili için bir müzakere ile vilâyetlerde varidat müdürlüğüne, kazalarda en büyük malmemurluğuna tevdi olunur.

Bu zabıt varakaları üzerine tahakkuk ettirilen resim ve cezanın on beş gün içinde ödenmesi için mes'ullerine bir ihtarname ile tebligat yapılır.

Tahakkuk ettirilen resim ve cezaya karşı mes'ullerin tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde mahallî sulh mah- kemleri. nezdinde itiraz hakları vardır.

İtiraz, eden 67 inci maddenin birinci fıkrasında yazılı masrafları öder.

İtiraz, müddeti içinde yapılmaz veya masraf verilmezse bir gûna merasime tâbi olmaksızın mahkemece reddolunur.

Madde 19 — Aynı kanunun 62 inci maddesi aşağıdaki şekilde tadil olunmuştur:

İtiraz istidasile eklerinin birer sureti üç gün içinde vilâyetlerde varidat müdürlüğüne, kazalarda en büyük malmemurluğuna tebliğ olunur.

İtirazın tebliği tarihinden itibaren 8 gün içinde resim

ve para cezasına tâbi tutulan evrak, sened ve ilânlar veya bunların yerine kaim olan zabıt varakaları ve itiraz istidasının cevabı sulh mahkemesine gönderilir.

Evrakın mahkemeye tevdi veya tevdi müddetinin hitamı tarihinden itibaren 15 gün içinde taraflar çağırılmaksızın evrak üzerine tedkikat yapılarak karara bağlanabilir. Hâkim lüzum görür veya mecmuu 10 lirayı tecavüz eden resim ve para cezalarına müteallik işlerde alâkalılar tarafından talep vuku bulursa taraflar davet olunur.

10 lirayı geçmeyen hükümler kat'îdir. Gelmeyen tarafların gıyabında karar verilir.

Madde 20 — Aynı kanunun 67 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Bu kanuna muhalif hareketlerden mütevellid davalar ilâm harcile mübaşir ücretinden başka masrafa tâbi değildir.

61 - inci maddede yazılı ihtarnamenin tebliği tarihinden itibaren 15 gün içinde ödenmeyen veya itiraz olunupta tahsiline karar verilen resim ve para cezaları masraflarla birlikte Tahsili Emval Kanununa tevfikân tahsil olunur.

Madde 21 — Damga Resmi kanununun 31 inci maddesinde zikri geçen «7 inci madde» tabiri «10 uncu madde» şeklinde ve 64 üncü maddesinde zikrolunan «62 inci madde» tabiri «63 üncü madde» olarak değiştirilmiştir.

Madde 22 — Radyoda neşredilen ilânlar; ilân ücretinin yüzde biri nisbetinde damga resmine tâbidir. Bu resim, ilân ücretinin alındığına dair verilecek makbuzun koçanı üzerine damga pulu yapıştırılmak suretile ifa olunur. İlân ücreti mukabilinde makbuz verilmediği veya makbuz koçanına pul ilsak edilmediği takdirde alınması lâzım gelen resim ve ceza, resim hakkında ilân sahibine müracaat hakkı olmak üzere ilân ücretini istifa eden memurdan tahsil olunur.

Madde 23 — Karşılıklı veya karşılıksız hesabı carî şeklide açılan kredilerle emtia, esham ve tahvilât veya muhtelif ecnebi paralarile altın, gümüş üzerine yapılan

ikrazata ait taahhüdname ve mukavelenamelerle bunların temlik, tecdid, devir ve tadiline müteallik bilûmum evrakta ve kezalik matlubların devir ve temlikine müteallik mukavelename ve temliknamelerde ikraz veya temlik edilen meblâğ miktarının veya azamî haddinin gösterilmesi mecburidir. Gösterilmediği takdirde bu evrakın her birinden istifas ılâzım gelen damga resmile para cezası keyfiyetin meydana çıktığı tarihte, taallûk ettiği hesabı caride kayıdli kredi veya ikrazat miktarına nazaran hesap ve istifa olunur.

Bu resim ve cezanın ödenmesinde mukriz ve müstekrizlerle temlik eden ve namına temlik yapılan şahıslar ve müesseseler müteselsile mes'uldürler.

Madde 24 — Damga Resmi Kanununun 11 inci maddesinin 59 uncu numarası mucibince memur ve müstahdemlerle meclisi idare reis ve azalarına ve murakıblara hizmet mukabili verilecek paralar nakden ödenmiyerek müesseselerce bunlar namına açılmış veya açılacak hesabı carilere nakledildiği veya emrû havalesine tediye olunduğu takdirde, bu tediyelerden alınması lâzım gelen damga resmi, nakli veya tediyei temin eden evrak üzerine pul ilsakı suretile istifa olunur.

Madde 25 — Kanunî miktarından noksan kıymetli kontratlara veya adi kâğıdlara yazılmış olan kira mukavelemiden dolayı kontratın bedelli veya kanunî kıymetinden noksan kısmile bunların beş misli para cezası alınır.

Noterler, adi kâğıdlara veya kanunî miktarından noksan kıymetli kontratlara yazılmış olan ikrar akdine aid mukavelenameleri, asılları pulsuz veya noksan pullu evrak ve senedleri, usulen resmî ve para cezası tahsil edilmedikçe tasdik etmekten veya bunların suretlerini çıkarıp vermekten memnurdurlar.

Bu memnuiyetle hilâfına hareket eden noterlerden tasdik veya üzerine muamele icra ettikleri her evrak için 25 lirada noksan olmamak üzere, kanunî cezası alınır. Noterler, 2459 numaralı kanuna bağlı cetvelde yazılı noter evrakı yerine adi kâğıd kullarırlar ise kendilerinden kul-

lanmadıkları her kıymetli kâğıdın tâbi olduğu bedelle bunun beş misli ceza alınır.

Tasdik edilmesi veya suretinin verilmesi için ibraz olunan pulsuza veya pulu noksan evrak ve senedlerle adi kâğıdlara veya kanunî miktarından noksan kıymetli kontratlara yazılmış kira mukavelenamelerinden dolayı alınması lâzım gelen bedel veya resimle para cezasının sahihleri rızasile ödemek isterlerse noterler mezkûr evraka bedel veya resim ve para cezası miktarında damga pulu yapıştırıp iptal ettikten sonra muameleye devam edebilirler.

Maliye Vekâletince hazırlanmış olan ferağ ve intikal ilmühaberleri üzerine yazılmamış olan ilmühaberlerle tapu dairelerince kabul ve üzerine muamele icra olunamaz. Hilâfına hareket eden tapu memurlarından beher ilmühaber için bir lira ceza alınır. Sahipleri illmühaber bedelini ödemek istediği takdirde tapu memuru bedel miktarında damga pullunu adi kâğıda yazılmış olan ilmühaber üzerine yapıştırarak resmî mühür, tarih ve imza ile iptal ettikten sonra muameleye devam eder.

Noksan kıymetli kontratolar veya adi kâğıdlar üzerine yazılmış kira mukavelenamelerine müsteniden açılacak davalarda istifası icab eden bedel ile beş misli para cezası tahsil olunmadıkça muameleye devam edilmez.

Madde 26 — Damga Resmi Kanununun 13 üncü maddesinin 9 ve 10 uncu numaraları ve 44 üncü maddesinin 6, 8 ve 9 uncu numaralarile yukarıki 25 inci madde mucibince alınacak bedel, resim ve cezaların takib ve tahsilinde de damga resmi kanununun 12 inci faslında yazılı hükümler tatbik olunur.

Madde 27 — 1324 numaralı ve 23/5/1938 tarihli Damga Resmi Kanununun 13 üncü maddesinin 6 ıncı numara- sile 54 üncü maddesi ve 2761 numaralı ve 3/6/1935 tarihli kanunun ikinci maddesi ve hususî kanunlarla tayin edilen resim tenzilleri ve muafiyetleri mahfuz kalmak üzere bu kanuna muhalif diğer bilcümle hükümler kaldırılmıştır.

Madde 28 — Bu kanun 1 Ağustos 1938 tarihinden muteberdir.

Madde 29 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Adliye Vekilleri memurdur.

1/7/1938

**Muhtelif su işleri için sarfedilecek paranın sureti temini
hakkında kanun**

Kanun No: 3483

Kabul tarihi: 22/6/1938

Madde 1 — Muhtelif su işleriyle için 3132 sayılı kanunla sarfına mezuniyet verilen 31 milyon liradan şimdiye kadar sarfedilmeyen kısmı 1938 malî yılı bidayetinden itibaren Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası tarafından açılacak kredi ile temin olunur.

Madde 2 — Mezkûr 31 milyon liradan şimdiye kadar sarfedilmeyen kısma tekabül edecek miktarda banka tarafından çıkarılacak tahvillerin ifasına ve kuponlarının tediyesine kefalet etmeğe Maliye Vekili mezundur.

Ancak bankanın bir sene içinde çıkaracağı tahvil miktarı 7 milyon lirayı geçmez.

Madde 3 — 3132 numaralı kanunun hükümlerine göre inşaatı hitam bularak işletmeğe açılacak olan sulamaların sulama ücretlerine aid tarifeleri Nafia, Maliye ve Ziraat Vekâletleri tarafından müştereken tesbit ve icra Vekilleri Heyetinin tasdikile tatbik mevkiine konulur.

İşbu tarifeye göre Nafia Vekâleti işletme idaresince tanzim ve Maliye Vekâletine verilecek cetvellere göre sulama ücretleri mezkûr vekâlet tarafından Tahsili Emval Kanunu hükümlerine tevfiikan tahsil ve hususî bir hesaba kaydolunur.

Madde 4 — Toplanan sulama ücretleri varidat bütçesinde sulama varidatı namile açılacak bir fasla varidat ve Nafia Vekâleti bütçesinde açılacak hususî bir fasla da tahsisat kaydolunur. Tesisatın işletilmesi, daimî bakımı ta-

mir ve tevsii gibi işlere aid masraflar bu paradan ödendikten sonra geri kalan kısmı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasınca açılan kredinin ifasına tahsis olunur.

Bu bakiye, kredinin itfasını temin etmediği takdirde bankaya her sene vuku bulacak tediye miktarı ve bu tediye nin şekli Maliye Vekâletile banka arasında ayrıca tesbit olunur. Ancak her sene bu kredileri ödemek üzere ayrıca Maliye bütçesine konacak miktar 3 milyon lirayı geçmez.

Madde 5 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 6 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye, Nafia- ve Ziraat-Vekilleri memurdur.

30/6/1938

Birinci Umumî Müfettişlik kadrosunda değişiklik yapılmasına dair kanun

Kanun No: 3484

Kabul tarihi: 24/6/1938

Madde 1 — 16/12/1935 tarih ve 2865 sayılı kanuna bağlı (1) numaralı cetveli birinci umumî müfettişlik kısmından, beşinci dereceden 80 lira maaşlı bir yabancı işleri müdürü kaldırılmış ve bu kısma yeniden 7 inci dereceden 55 lira maaşlı bir hususî kalem müdürü konulmuştur.

Muvakkat Madde — 1938 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununun 5 inci maddesine bağlı (D) cetvelinin Dahiliye Vekâleti kısmında birinci umumî müfettişlik kadrosu, bu kanuna bağlı cetvelde gösterildiği üzere değiştirilmiştir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

30/6/1938

CETVEL

	Aded	Ücret
Emniyet Müşavirliği Şefi	2	150
Emniyet Müşavirliği Dosya Memuru	1	150
Yazı işleri Şefi	1	150
Levazım ve Daire Müdürü	1	150
Yazı İşleri Memuru	2	125
Evrak Kalemi Şefi	1	150
Hususî Kalem Şefi	1	150
Hususî Kalem Memuru	1	150
Memur (Parti işleri için)	1	125
Emniyet Müfettişliği Kâtibi	1	100
Kâtip	1	75
Kalorifer Makinisti	1	100
Kalorifer Makinist Muavini	1	35
Telefon Memuru	1	50
Bahçıvan	1	60
Bahçıvan Yamağı	1	30
Evrak Dağıtma Memuru	1	35
Başodacı	1	40
Odacı	6	30
«	2	20

Hava taarruzlarına karşı korunma kanunu

Kanun No: 3502

Kabul tarihi: 27/6/1938

Madde 1 — Yurdda hava taarruzlarına karşı korunmak ve bu taarruzların tesirini azaltmak maksadile halk ve resmî, millî, hususî teşekküller bu kanuna ve nizamnamelerine göre korunma tedbirleri almağa ve teşkilât vücude getirmeğe mecburdurlar.

Madde 2 — Şehir ve kasabaların siyâsî, sınaî, harsî, ekonomik, maddî, manevî ve askerî bakımından ehemmiyetlerinin derecesine, mevki ve vaziyetlerine nüfus kesa-

fetlerine göre korunma mecburiyetlerinin dereceleri Dahiliye Vekâletile ve âmme hizmetine mahsus resmî müessese ve teşekküllerden hangilerinin pasif korunma mecburiyetlerine tâbi tutulacakları ve mecburiyetlerinin dereceleri ilgili vekâletlerle anlaşarak Hava Müdafaa Genel Komutanlığınca tesbit olunur.

Madde 3 — Vekâletler ve umumî muvazeneye dahil daire ve müesseseler Hava Müdafaa Komutanlığı ile anlaşarak tesbit edecekleri korunma plânlarının tatbiki için senelere taksim edilmiş bir esasa göre bütçelerine hava korunması için tahsisat koyarlar.

Madde 4 — Muvazenei umumiyyeye dahil veya mülhak ve hususî bütçelerle idare olunan dairelerle sermayesi Devlete aid bulunan resmî teşekküller ve müesseseler her sene bütçelerine koyacakları havaya karşı pasif korunma tahsisatının derecesine göre, yapılacak nizamnamelerine tevfikân bütün memlekete şamil umumî, yahut yalnız kendi müessese ve teşekküllerine mahsus hususî havaya karşı pasif korunma teşekküllerini yapmak ve tedbirlerini almak ve teftiş ettirmekle mükelleftirler. Bunun için vekâlet seferberlik müdürlüklerinde lüzumu kadar mütehasıs istihdam edilir. Seferberlik büro teşkilâtına malik olmayan daire ve müesseseler Hava Genel Komutanlığı ile anlaşarak icab eden tedbirleri alırlar. Hususî idare ve belediyelerin bu maksadla bütçelerine koyacaklar para miktarı Dahiliye Vekâletile anlaşarak tesbit olunur.

Madde 5 — Hava Müdafaa Genel Komutanlığı ile anlaşmak suretile Dahiliye Vekâletince tayin edilen esaslar dairesinde valiler, vilâyetleri dahilinde pasif korunma plânlarını ve talimatlarını ihzar nizamnamelerine göre pasif korunma tesisat, teşkilât, vasıta ve tedbirlerini tahakkuk ettirmekle mükelleftirler. Valiler, dördüncü maddede yazılı müessese ve teşekküller üzerinde teftiş hakkını haizdirler.

Madde 6 — Yapılarda, hava korunma bakımından yapı şartları ve korunma tesis ve vasıtaları bir nizamname ile tesbit olunur. Hususî binalardan hangilerinin bu ni-

zamname hükümlerine tâbi tutulacakları, mahallî hava korunma plânlarında tayin olunur. Resmî binalarda, hava, korunma bakımından yapı şartları, bu kanunun 2 nci maddesi hükmüne göre tesbit olunur.

Madde 7 — 15 yaşını bitiren ve 60 yaşını ikmal etmiyen bütün yurddaşlar, nizamnamelerine göre havaya karşı korunma bilgisini edinmek ve icab eden tedbirleri almakla mükelleftirler.

Bu maddede sözü geçen yurddaşlar, yılda en çok otuz saat ders ve talim görmek mecburiyetindedirler.

Madde 8 — Havaya karşı pasif korunma mecburiyetine tâbi tutulacak şehir ve kasabalarda ve resmî ve hususî müessese ve fabrikalarda pasif korunma teşekkülleri için lüzumu olan mütehasıs ve yardımcı şahıslar askerî hizmetlerle ilgili olmyanlardan hazarda seçilir. Bu mütehasıs ve yardımcıların yetişme hususunda tâbi olacakları çalışma müddetleri senede otuz saati geçmemek üzere nizamnamesinde tesbit olunur. Bu mükellefiyetten kimlerin istisna edileceği ve mükellefiyete tâbi olanlar için müecceleyet ve tazminat keyfiyeti nizamnamesine tevfikan tesbit olunur.

Madde 9 — Şehir ve kasabaların nüfusuna göre, nüfusun 5/1000: 15/1000 i kadar mütehasıs ve yardımcı eşhas, bu teşekküllere ayrılabilir.

Madde 10 — Her hususî müessese veya teşekkülde ve her havaya karşı pasif korunmada vazife alacaklar, mahallî korunma teşkilâtı tarafından tesbit olunur.

Madde 11 — Havaya karşı korunma için yapılacak tatbikat ve manevralar da bu kanunun ve nizamnamelerinin hükümlerine uygun olarak Hava Müdafaa Genel Komutanlığı ve valiler tarafından verilecek emirlerin bütün Devlet teşekkülleri ve halk tarafından (yabancılar dahil) yapılması mecburidir.

Madde 12 — Bu kanun hükümlerinin tatbik şekilleri yapılacak nizamnamelerde gösterilir.

Madde 13 — Pasif hava korunma teşekküllerine dahil olup ta bu kanunun hükümlerine aykırı fiil ve hareketlerine teşekküllerde deruhde ettikleri vazife dolayı-

sile muttali olduğu halde salahiyetli mercie haber vermeyenler 5 liradan 50 liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılırlar.

Madde 14 — Pasif hava korunma teşekküllerinde kendisine verilen vazifeyi makbul bir mazerete müstenid olmaksızın yapmayanlar on beş gündən altı aya kadar hapisle cezalandırılırlar.

Madde 15 — Kendisine tevdi edilmiş olan pasif hava korunmasına mahsus her nevi eşyayı temellük edenler bir seneden üç seneye ve bunları kasden tahrip ve imha edenler altı aydan iki seneye ve bu eşyanın iyi muhafazasına dikkat etmiyerek herhangi bir suretle ziyana veya istifade edilmeyecek bir hale gelmesine sebebiyet verenler veya bu eşyayı tahsis olundukları maksad dışında kullananlar bir aydan üç aya kadar hapis cezasile cezalandırılırlar.

Madde 16 — Pasif hava korunma teşekküllerine dahil olup da teşekkülde deruhte ettiği vazife dolayisile muttali olduğu, ifşasında zarar umulan sırları ifşa eden ler, Türk Ceza Kanununun 198 inci maddesine göre cezalandırılırlar.

Madde 17 — Pasif hava korunmasına mahsus olan veya bu işe yarayan tesisatı kasden tahrip edenler veya hasara uğratanlar iki seneden 8 seneye kadar ağır hapisle cezalandırılırlar. Eğer bu zararlar failin ihmalde vukua gelirse ceza 6 aydan 3 seneye kadar hapistir.

Madde 18 — Pasif hava korunma teşkilâtı tarafından emredilmiş talimlere veya toplantılara iştirak etmemeğe veya emrolunmuş tedbirleri almamağa halkı teşvik edenler üç aydan bir seneye kadar hapis cezasile mahkûm edilirler.

Eğer bu yüzden talim ve toplantılar veya alınması emrolunmuş olan tedbirler akim kalırsa hükmedilecek ceza bir seneden üç seneye kadar hapistir.

Madde 19 — Pasif hava korunma vaziyeti itibarile halkı telâş ve heyecana düşürecek veya yanlış tedbir almaya veya tedbir almamaya sevk etmek suretile tehlikeye maruz kılacak şekilde kasden asılsız veya mübalâğalı

haberler yayanlar veya nakledenler 3 aydan bir seneye kadar hapisle cezalandırılırlar.

Madde 20 — Pasif Hava Korunma Kanunu ve Nizamnameleri hükümlerine göre yapılması ilân olunan tedbirlere riayet etmeyenler hakkında Vilâyet îdaresi Kanununun 68 inci maddesi hükmü tatbik olunur.

Madde 21 — Bu kanun neşri tarihinden itibaren 6 ay sonra mer'îdir.

Madde — 22 Bu kanunun tatbikine İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Pazarlıksız satış mecburiyetine dair kanun

Kanun No: 3489

Kabul tarihi: 24/6/1938

Madde 1 — Bu kanun hükümlerinin tatbik edildiği yerlerde veya bu kanuna tâbi tutulan maddeler hakkında perakende ticarete pazarlıksız satış mecburidir.

Madde 2 — Perakende surette satış yapılan dükkânlar ve mağazalarla sair satış yerlerinde satılan maddeler üzerine bunların fiyatlarını ve ayrıca vasıflarını gösteren bir etiket veya başka birer işaret konulur.

Malın mahiyeti etiket veya işaret koymağa müsait olmayan hallerde, halkın görebileceği bir yere liste asmak suretile de o malın mahiyeti ve fiatı halkın ıtılaina arz olunması caizdir.

Madde 3 — Pazarlıksız fiat ve ayrıca vasıflardan biri veya ikisini gösteren etiket yahut işaret konması mecburiyetinin en evvel hangi yerlerde, hangi ticaret şubelerinde ve hangi maddeler hakkında ve ne suretlerde tatbik edileceği İktisat Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyeti kararile tayin olunur.

Madde 4 — Bir malın ikinci maddede yazılı olduğu surette tesbit edilmiş olan fiatından aşağı veya yukarı fi- atla satılması yasaktır.

Madde 5 — Pazarlıksız satış mecburiyetine tâbi olan hakikî veya hükmi şahıslar kendilerinin veya ilgili teşekküllerin memur, müstahdem ve hissedarlarına, nisbetini evvelden belediyeğe bildirmek şartile, meddeler üzerinde koydukları fiattan tenzilât yapmakta serbesttirler.

Madde 6 — Mahiyeti itibarile veya kanunen pazarlıksız bir fiata tâbi tutulması mümkün olmayan satışlar hakkında bu kanun hükümlerini tatbik olunmaz.

Madde 7 — Belediyeler bu kanun hükümlerinin tatbik ve takibine müteallik işleri görmekte mükelleftirler.

İktisat Vekâleti bu tatbik ve takip hususlarını teftiş ve mürakabe edebileceği gibi lüzum gördüğü yerlerde veya lüzum görülen bazı işlerde doğrudan doğruya tatbik ve takip işlerini yapmak üzere memur tavzif edebilir.

Madde 8 — İkinci madde hükmüne göre satılan maddeler üzerine fiatlarını ve ayrıca vasıflarını gösteren etiket veya başka bir işaret koymak yahut liste asmak mecburiyetine riayet etmeyenler yirmi liraya kadar hafif para cezasile cezalandırılırlar.

Etiket koyduğu ve liste astığı halde bunlarda yazılı miktardan aşağı veya yukarı fiatla mal satanlardan beş liradan yirmi liraya kadar hafif para cezası alınır.

Yukarıki fıkralarda yazılı fiillerin tekerrürü halinde para cezasile beraber dükkân, mağaza veya ticarethanenin bir haftaya kadar kapatılmasına da karar verilir.

Bu maddede yazılı cezaya çarptırılanların isimleri dükkân, mağaza ve ticarethanelerinin halk tarafından kolaylıkla görülebilecek bir yerine asılacak yafta ile ve varsa mahallî bir gazete ile de ilân olunur.

Madde 9 — Sekizinci maddede gösterilen cezalara o yerin Belediye Encümenleri tarafından ve usulü dairesinde tutulmuş zabıt varakaları esas tutularak karar verilir.

Para cezalarına dair olan cezalar kat'îdir. Hiç bir mercide itiraz olunamaz.

Dükkân, mağaza ve ticarethanenin kapatılmasına dair olan kararlara karşı, kararın tebliğinden itibaren üç

gün içinde mahallin en büyük mülkiye âmirine itiraz olunabilir. İtiraz yazı ile olur. İtiraz üzerine verilecek karar kat'î olup bunun aleyhinde hiç bir mercie müracaat edilemez.

Madde 10 — Bu kanun hükümlerine göre alınacak para cezaları mahallî belediyelere aiddir.

Madde 11 — Bu kanun 1 Eylül 1938 tarihinden muteberdir.

Madde 12 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

3/7/1938

1907 ve daha evvelki bütçe senelerine taallük eden zimmetlerin tasfiyesi hakkında kanun

Kanun No: 3497

Kabul tarihi: 2416/1938

Madde 1 — Devletin ve mülhak bütçe ile idare edilen müesseselerin vergi, misil zammı, resim, harç vakıf icare ve mukataaları ve para cezasile akidden mütevellid hakları haricinde kalıp âmme kanunlarının tatbikından veya âmme hizmetlerinin ifasından doğan ve 1927 ve daha evvelki malî senelere taallük eden eşhas uhdesindeki zimmetler (Alacak, haklar, tazminler) müruru zamanın kat ve tatili sebeplerine bakılmaksızın bir defaya mahsus olmak üzere doğrudan doğruya Maliye Vekâletince terkin edilir.

Bu zimmetleri müruru, zamana uğratmak sebebiyle muhasibler aleyhine Divanı Muhasebatça verilmiş tazmin hükümleri varsa bu hükümlerin de kayıtları silinir ve Divanı Muhasebatça henüz muhasibin hesabına bakılmamış ise bu sebeble tazmin hükmü verilmez.

Birinci fıkra hükmüne dahil zimmetlerden tesviye tarzı hususî kanunlarla tayin ve tesbit edilenlerle banka ve şirketlerin, diğer hükmî şahısların zimmetinde bulu-

nanlar, adliye veya askerî mahkemelerce hükme bağlanmış veya cezaî tatbikata esas ittihaz edilmiş bulunanlar hakkında bu madde hükümleri tatbik edilmez.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye Vekili memurdur.

3/7/1938

Meşhut suçların muhakeme usulüne dair 3005 sayılı kanunun değiştirilmesi hakkında kanun

Kanun No: 3498

Kabul tarihi: 27/6/1938

Madde 1 — 3005 sayılı meşhud suçların Muhakeme Usulü Kanununun 3 maddesi aşağıda yazılı şekillerde değiştirilerek numaraları karşısında yazılı maddelerin yerine konmuştur.

Madde 1 — Faili suçu işlediği sırada veya pek az sonra yakalanan:

A) Ağır ceza mahkemesinin vazife gördüğü yerlerdeki belediye sınırları içinde işlenen ağır cezalı meşhud cürümler;

B) Asliye teşkilâtı olan yerlerdeki belediye sınırları içinde ve panayirlarda işlenen ağır ceza mahkemelerinin vazifeleri dışındaki meşhud cürümlerle Türk Ceza Kanununun 529, 534, 539, 545, 547, 548, 551, 565, 567, 568, 571, 572, 573, 574, 575 ve 576 ıncı maddelerde 540 ıncı maddenin ikinci fıkrasında yazılı meşhud olarak işlenen kabahatler hakkında takib ve duruşma bu kanun hükümlerine tâbidir.

Madde 4 — Ağır cezalı cürümler dışında meşhud bir suç işlendiği zaman zabıta, yakalanan şahsı tanzim edeceği zabıt varakası ve elde edeceği maddî sübut delillerde birlikte vakit geçirmeksizin aynı günde Cümhuriyet Müddeiumumiliğine teslim eder.

Zabıt varakası yakalanan şahsın kim olduğunu, sübut delili olacak maddelerin ve izlerin nelerden ibaret bulunduğunu ve şahitlerin hüviyetlerini ihtiva eder.

Şikâyet veya şahsî dava yolile takib edilen suçlarda şikâyet edildiğinin zabıt varakasına yazılması ve şikâyet edenin bu varakayı imzalaması lâzımdır.

Bundan evvelki fıkralarda, delillerin tesbitine müteallik olmak üzere zabıtaya verilmiş olan vazife, Ağır ceza mahkemesinin vazifesine giren meşhud cürümlerde münhasıran Cümhuriyet Müddeiumumisine aiddir.

Cümhuriyet Müddeiumumisi Ağır ceza mahkemesinin vazifesine giren meşhud cürümlerde şahitlerin ifadelerini zaptettikten ve yakalanan şahsı da sorguya çektikten ve lüzum göreceği diğer tahkikatı da yaptıktan sonra âmme davası açmaya lüzum görür ve umumî hükümlere tevfikan takibat yapılmasını zarurî kılacak sebebler mevcut bulunmazsa duruşma yapılmak üzere maznun iddianame ile vazifeli mahkemeye gönderir. Cümhuriyet Müddeiumumisinin tahkikatı fasılasız yapması, ve işi azamî üç gün içinde mahkemeye tevdi etmesi lâzımdır.

Madde -9 — Vazifeli mahkeme, Cümhuriyet Müddeiumumisi tarafından sevk edilir edilmez başka işlere tercih ederek maznunun duruşmasına başlar.

Mahkemece duruşmanın bir celsede bitirilmesi lâzımdır. Şu kadar ki kanunî zaruretlar dolayısıyla işin bir celsede karara bağlanması mümkün olmazsa, duruşma, bu imkânsızlığı doğuran noksanların en çabuk vasıtalarla ikmalî için lâzım gelen müddet göz önünde tutularak ona göre başka bir güne tehir edilebilir.

Ağır ceza mahkemesinin vazifesine giren meşhud cürümlerde mahkeme, umumî hükümlere göre takibat yapılması lüzumuna kanaat getirirse bu dairede takib edilmek üzere evrakın Cümhuriyet Müddeiumumiliğine tevdiine resen dahi karar verebilir. Bu karar kat'îdir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

3/7/1938

Yazılı ve basılı kâğıtların kese kâğıdı olarak kullanılmamasına dair kanun

Kanun No: 3517

Kabul tarihi: 28/6/1938

Madde 1 — Yazılı ve basılı kitab ve defter yaprakları ile kâğıtlardan kese ve torba kâğıdı yapılması, satılması ve bu gibi kese ve torba kâğıtlarının satıcılar tarafından kullanılması yasaktır.

Reklâm maksadile veya mağazanın isim ve mevkiini göstermek üzere hususî olarak yaptırılan yahut neşri ruhsat almağa bağlı matbualardan yapılmış bulunan kese ve torba kâğıtları hakkında yukarıki fıkra hükmü tatbik olunmaz.

Madde 2 — Birinci maddedeki memnuiyet hilâfına hareket edenlerden tutularak zabıt varakaları üzerine belediye encümenlerince on liraya kadar hafif para cezası alınmasına karar verilir.

Madde 3 — Bu kanun neşri tarihinden üç ay sonra muteberdir.

Madde 4 — Bu kanunun hükmünü yürütmeğe Adliye ve Dahiliye Vekilleri memurdur.

7/7/1938

Matbuat kanununun bazı maddelerini değiştiren kanun

Kanun No: 3518

Kabul tarihi: 28/6/1938

Madde 1 — 25/7/1933 tarih ve 1881 sayılı Matbuat Kanununun 8 maddesi aşağıda yazılı şekillerde değiştirilerek numaraları hizalarında yazılı maddeler yerine konulmuştur:

Madde 9 — Gündelik veya mevkut gazete ve mecmua çıkarmak isteyenler gazete ve mecmuanın çıkarılacağı yerin en büyük mülkiye âmirine aşağıda istenilen malûmatı

havi imzalarile bir beyanname vererek ruhsatname almağa mecburdurlar:

- a) Gazete veya mecmuanın adı;
- b) Gazete ve mecmua sahibinin adı, soyadı, tabiiyeti, tahsil derecesi ve muamele merkezi olan iş ve ev adresi;
- c) Varsa başmuharririn, umumî müdürün, yazı işleri müdürünün adı, soyadı, tabiiyeti ve ikametgâhı;
- d) b, c fıkralarında sıfatları yazılı olanlardan hangisinin filen umumî neşriyatı idare edeceği;
- e) Nerede yazılıp idare edileceği, nerede basılacağı ve basılacağı matbaa ve matbaacının adı ve soyadı;
- f) Siyasî olup olmadığı;
- g) Ne vakitlerde çıkarılacağı;
- h) Hangi dillerde çıkarılacağı;
- i) Sermayeyi tedarik edenler başkaları ise onların hepsinin ve sermaye kanun dairesinde kurulmuş bir şirkete aid ise şirket mukavelenamesinin aslı veya tasdikli suretile beraber şirketin idare meclisini teşkil veya şirketi temsil eden kimselerin adı, soyadı, memleketi, iş ve ev adresleri ve tabiiyeti;
- j) Gazete veya mecmua bir cemiyete aid ise nizamnamesinin tasdikli suretile idare heyetini teşkil edenlerin adı, soyadı, memleketi, iş ve ev adresi.

Beyanname muhteviyatından hasıl olacak değişikliklerin, vukuundan üç gün zarfında bildirilmesi lâzımdır.

Beyanname vererek ruhsatname almış olanlara bu kanunda gazete veya mecmuanın sahibi denilir.

Siyasî gazete veya mecmua çıkaracakların nüfusu 50 bin ve daha aşağı olan yerlerde 500, 50 binden 100 bine kadar olan yerlerde 1000, 100.000 den yukarı olan yerlerde 5.000 liralık millî bir bankanın kefaletini havi teminat mektubu vermeleri lâzımdır.

Bu teminat matbuat suçlarından dolayı hükmolunan para cezalarile muharrirlerin ve diğer müstahdemlerin ücretleri ve abone ve ilân bedelleri için imtiyazlı karşılık olup, bu sebeblerle eksilecek tazminat tamamlanmadıkça o gazete veya mecmua neşredilemez.

Teminat mektubu veren banka, yukarıki fıkroda ya-

zili hak sahiplerinin müracaatlarında mahallin en büyük mülkiye âmirine üç gün içinde malûmat vermeğe mecburdur.

Madde 12 — Gazete veya mecmua sahihlerinden aşağıda yazılı vasıf ve kayıdların bulunması şarttır:

- a) Türk olmak,
- b) Yirmi bir yaşını bitirmiş bulunmak,
- c) Yüksek mekteplerden veya lise ile buna muadil diğer mekteplerden şadadetnameli olmak (eğer şadadet- name ecnebi memleketlerden alınmış ise Türkçe oku yaz- zar bulunmak)
- d) Ecnebi bir devlet hizmetinde bulunmamak.
- e) Resmî bir makama karşı ecnebi tabiiyeti iddiasında bulunmuş olmamak,
- f) Mahcur olmamak,
- g) Bilfiil Devlet memuru ve asker ve ordu mensubu olmamak (hususî kanunları mâni olmadıkça meslekî ve İlmî gazete ve mecmua çıkarabilirler).

h) Türk Ceza Kanununun 587 inci maddesinin birinci fıkrasında yazılı cezaları müstelzim suçlarla ikinci babının üçüncü faslında yazılı 192 ve 3 üncü babının birine faslında yazılı zimmet ve ihtilâs, ikinci faslında yazılı irtikâp, üçüncü faslında yazılı rüşvet ve 229 uncu madde ve 286 inci maddenin ilk fıkrası ve 278 inci madde ve altıncı babının üçüncü faslında yazılı sahtekârlık ve sekizinci babının birinci faslında yazılı 415 inci madde ve 415 inci maddenin son fıkrası ve 419 uncu maddenin ikinci fıkrası ve 426, 427, 428 inci maddelerle, 430, 431 inci maddelerinin birinci fıkrası ve üçüncü faslında yazılı fuhşe tahrik ve hırsızlık ve yağmacılık ve dolandırıcılık ve hileli iflâs ve emniyeti suiistimal suçlarından biri ile mahkûm olmamak,

i) Vatan, Millî Mücadele, Cümhuriyete inkılâb aleyhinde bulunup da herhangi bir mahkeme ve divan tarafından mahkûm olmamak,

j) Millî Mücadelede işgal altında düşman emellerine hizmet edici neşriyat yapmış olmamak,

k) Sui şöhret ashabından bulunmamak,

Madde 17 — Beyannameyi alan en büyük mülkiye âmiri, beyanname münderecatına mahsus defterine kaydettirdikten sonra, en kısa müddet içinde beyanname muhteviyatının hakikate muvafık olup olmadığını ve gazete veya mecmua çıkarmak isteyeninin kanunî vasıf ve şartları haiz bulunup bulunmadığını tahkik ederek neticeye göre ruhsatname verir.

Madde 18 — Yukarıki maddeler hükmüne muhalif olarak neşredilen gazete veya mecmua en büyük mülkiye memurunun emrile derhal kapatılır ve aşağıdaki cezaî hükümler tatbik olunur:

a) Ruhsatname alınmaksızın neşredilen gazete veya mecmuayı neşredenlerden 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası alınır. Tekerrürü halinde bir aydan altı aya kadar hapis cezası ile beraber 300 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası hükmolunur.

b) Beyanname muhteviyatının hakikat hilafı olduğu anlaşılırsa Türk Ceza Kanununun 343 üncü maddesi hükmü tatbik olunur.

c) Bu suretle neşredilen gazete veya mecmua vasıtasile bir suç irtikâp edildiği takdirde bunun cezası da ayrıca verilir.

Madde 21 — Her gazete ve mecmuanın istihdam edeceği muhbir, muhabir, muharrir, ressam, fotoğrafçı, musahhih ve idare müdürü ile idare haricinde abone kaydına veya ilân almağa memur olanların isimleri mahallin en büyük mülkiye memuruna bildirilir. Bunların on ikinci maddede yazılı olan suçlardan biri ile mahkûm bulunmaması ve sui şöhret ashabından olmamaları ve yirmi bir yaşını bitirmiş bulunmaları şarttır. Musahhihten gayri yukarıda yazılı diğer müstahdemlerin mensub oldukları gazete veya mecmuadan verilmiş ve mahallin en büyük mülkiye âmirliğince tasdik olunmuş hüviyet varakasını hâmil olmaları şarttır. Bu madde hilâfına hareket edenler ve bunları istihdam eden gazete ve mecmua sahipleri Türk Ceza Kanununun 556 ıncı maddesi mucibince cezalandırılır. Kanunî bir mâni yokken beyannamelerinde bildirdikleri intişar devrelerini ardısıra ve mükerreren beş

defa geciktiren gazete ve mecmua namına idarehencesi haricinde abone kaydı için verilen hüviyet vesikası geri alınır.

Bu madde hükmü gazete ve mecmualardan muayyen telif hakkı almayan yardımcı muharrirler hakkında mecburî değildir.

Madde 27 — Her gazete veya mecmuanın neşriyatından doğan mes'uliyet, umumî neşriyatı filen idare eden zat ile bu gazete veya mecmua sahibine aiddir.

Muharrirler kendi imzalarını taşıyan yazılardan ve ressamlar imzaları ile çıkan resimlerden dolayı gazete sahibi ve umumî neşriyatı idare edenle birlikte Türk Ceza Kanununun 64 üncü maddesi mucibince şerik sayılırlar.

Müstear nam ile veya imzasız ve remizli imza ile intişar eden yazılar muharrirlerinin hüviyetlerini mahallin en büyük mülkiye âmiri veya Cumhuriyet müddeiumumisi her istediği zaman gazete veya mecmuanın sahiplerinden ve umumî neşriyat idare edenlerden sorabilirler.

İstenilen bu malûmatı vermezler veya yanlış olarak verirlerse gazete veya mecmua intişar etmekte bulunduğu taktirde mahkemeden alınacak kararla kapatılır ve neşriyatın mahiyetine göre yapılacak kanunî takip hariç olarak bundan dolayı üç aydan eksik olmamak üzere hapis cezasile cezalandırılırlar.

Su kadar ki, takibat yapılmadan evvel istenilen malûmat bildirilecek olursa terettüb edecek cazanın dörtte üçü ve takibat esnasında bildirilirse yarısı indirilir.

Muhbir ve muharrirler ve yazı işleri müdürü tasni ettikleri veya asılsız olduğunu bildikleri haberlerin neşrinden doğacak suçlardan mes'ul olup gazete veya mecmuanın sahibile umumî neşriyatını idare eden kimse de Türk Ceza Kanununun 65 inci maddesi mucibince müşterek sayılırlar.

Madde 38 — Memleket dahil ve haricindeki intihar vak'aları ile okullarda ve fakülte ve enstitülerde disiplini bozak mahiyetteki vak'aları gazetenin intişar ettiği mahallin en büyük mülkiye âmirinden mezuniyet almaksızın neşretmek memnundur.

İntihar edenlerin ve intihara teşebbüs eyleyenlerin vak'aya taallük eden resimleri basılmaz. Şu kadar ki, yukarıki fıkra yazılı mezuniyet verilirken bunların diğer resimlerinin basılmasını da menedebilirler.

İntihar vak'alarını başka bir gazeteden iktibas ile neşreden gazete için mezuniyet almağa lüzum yoktur.

Yabancı bir memlekette çıkan gazetelerden iktibas suretile intihar vak'alarının neşri için de birinci fıkra yazılı mezuniyetin alınması lâzımdır.

Bu madde hükmüne aykırı hareket edenler bir haftadan bir seneye kadar hafif hapis ve yirmi beş liradan iki yüz liraya kadar hafif para cezasile cezalandırılırlar.

Madde 54 — Matbualar vasıtasile işlenilen suçlar aleyhine altı ay içinde açılmayan davalar istima olunamaz.

Madde 2 — 6/6/1932 tarihli ve 2001 sayılı kanun mülğadır.

Muvakkat madde — Bu kanun mer'iyete girdiği tarihte intişar etmekte bulunan gazete ve mecmualar altı ay içinde vaziyetlerini 9 ve 21 inci maddeler hükümlerine tevrika mecburdurlar.

Madde 3 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 4 —• Bu kanunun hükümlerini tatbika İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

7/7/1938

Pasaport Kanunu

Kanun No: 3519

Kabul tarihi: 28/6/1938

BİRİNCİ FASIL

Umumî Hükümler

Madde 1 —• Türk vatandaşları ve ecnebiler ancak Hükümetçe tayin olunan yerlerden ve usulüne uygun ve

muteber pasaport veya vesikalarla Türkiye'ye girip çıkarlar.

Madde 2 — Pasaportsuz veya vesikasız, usulüne uygun veya muteber olmayan pasaport veya vesikalarla Türkiye'ye gelerek Türk vatandaşlığını iddia edenlerin, nüfus hüviyet cüzdanlarını veya hüviyet varakalarını ibraz ettikleri ve bunların kendilerine aid olduğu tahakkuk eylediği ve memlekete girmelerine başkaca mâni bulunmadığı takdirde Türkiye'ye girmelerine müsaade edileceği gibi nüfus hüviyet cüzdanı veya hüviyet varakasını ibraz edemeyip te Türk vatandaşı olduğuna dair başka delil ve vesika gösterenler için bu delil ve vesikaların kıymeti polisçe takdir edilerek Türk vatandaşı olduklarına kanaat hasıl olduğu takdirde Türkiye'ye girmelerine müsaade edilir.

Nüfus hüviyet cüzdanı veya hüviyet varakasından başka delil ve vesika gösterenler, tabiyetleri usulen sabit oluncaya kadar icab ederse polis nezareti altına alınır.

Türk vatandaşlığı bu veçhile sabit olmayanlar geri çevrilir.

Madde 3 — Pasaportsuz, vesikasız veya usulüne uygun ve muteber olmayan pasaport veya vesikalarla Türkiye Cumhuriyeti hududlarına gelen ecnebler, geriye çevrilir.

Bunlardan pasaport veya vesikalarını yolda kaybetmiş olduklarını iddia edenlerin Dahiliye Vekâletince yapılacak tahkikat sonuna kadar icab ederse polis nezareti altında bulundurulmak ve haklarında verilecek kararlara göre muamele yapılmak şartile kabulleri caizdir.

Hükümetin müsaadesile gelen göçmenler, ellerinde Türk konsoloslukları veya muhacir şevki için ecnebi memleketlere gönderilen Türkiye Cumhuriyeti memur veya heyetleri tarafından verilmiş bir vesika bulunmak şartile pasaportsuz da olsalar Türkiye'ye kabul olunurlar.

Umumiyetle mültecilerin ve iskân kanunları hükümleri haricinde olarak yurd tutmak maksadile gelen ecneblerin pasaportları olsun olmasın Türkiye'ye kabullen Dahiliye Vekâletinin kararına bağlıdır.

Madde 4 — Aşağıda gösterilen ecnebler usulüne uygun pasaport ve vesikalar ibraz etseler bile Türkiyeye göremezler :

- 1 - Dilenci ve serseri takımından olanlar,
- 2 - Delilik veya bulaşık hastalıklarla malûl olanlar,

«Bu gibilerden umumî sıhhat ve asayîşi tehlikeye sokmıyacak halde olup kendi vasıtalarıyla veya kanunî veli veya vasilerinin maddî himayeleri altında olarak tedavi ve tebdilihava için gelenler bu hükümden istisna edilebilirler.»

3 - Mücrimlerin iadesine aid mukavelelerle iadeye esas olarak kabul edilen suçlardan birile mahkûm ve maznun bulunanlar,

4 - Yanlarında Türkiyede 15 gün kalıp tekrar gitmelerine yetişecek para bulunmadığı gibi Türkiyede kendilerini himaye edecek yakın akrabası bulunduğunu veya Türkiyede ecnebilere kanunla menedilmemiş işlerden birini tutacaklarını isbat edemiyenler,

5 - Transit olarak Türkiyeden geçip gitmek için geldikleri halde yanlarında kâfi para veya vasıtaları olmayanlar ile gideceği memleketler için vizeleri bulunmayanlar,

6 - Türkiyeden sınır dışı edilmiş olup da avdetlerine müsaade edilmemiş bulunanlar,

7 - Her hangi bir suretle Türk vatandaşlığını kaybetmiş olup da avdetlerine müsaade edilmemiş bulunanlar,

8 - Türk vatandaşlığından iskat edilenler,

9 - Türkiye Cumhuriyetinin emniyetini ve umumî nizamını bozmak niyetile veya bozmak isteyenlere ve bozanlara iştirak ve yardım etmek kasdıle geldiği sezilenler,

10 - Fahişeler ile kadınları fuhşa sevk ederek geçinmeyi meslek edinenler, beyaz kadın ticareti yapanlar,

Madde 5 — Hâkimiyetleri ve idareleri altında bulu-

nan memleketlere Türk vatandaşlarının girmelerini kayıd ve şartlara tâbi kılan veya meneden devletler tebaasına karşı bu yolda kısmen veya tamamen kayıd ve şartlar koymağa veya memlekete girmelerini menetmeğe İcra Vekilleri Heyeti selâhiyettardır.

Madde 6 — Hükümet, umumî sıhhati tehdid veya ihlâl etmesi melhuz hastalık ve illetlere müptelâ olan ecnebilerin Türkiyeye girmelerini men ve takyid edecek tedbirler almağa selâhiyettardır.

Madde 7 — Hükümet yabancı devletlerle pasaport ve vize işlerinde gösterilecek istisnâî kolaylıklara müteallik karşılıklı anlaşmalar yapabilir.

Madde 8 — Hükümet harp halinde ve diğerk fevkalâde haller zuhurunda memleketin bir mıntakasına veya umumuna şamil olmak üzere yabancı devletler tebaası hakkında pasaport veya vizeye müteallik kayıd ve şartlar koyabilir.

İKİNCİ FASIL

Pasaport ve vesikaların cinsleri, verilışleri, müddetleri ve vizeleri

Madde 9 — Türkiyeye girip çıkabilmek için Türkiye Hükümetince verilecek pasaport ve vesikalar şunlardır:

A) Pasaportlar:

I - Diplomatik pasaportlar,

II - Umumî pasaportlar, olmak üzere iki kısımdır.

B) Vesikalar:

I - Pasavanlar

II - Tayfa vesikalarile kara ve hava nakil vesitaları memur ve mürettebatına verilecek vesikalar,

olmak üzere iki kısımdır.

Pasaportlar ve vesikalar Türkiye Cumhuriyeti namına verilir.

Diplomatik pasaportlar: Türkiyede Hariciye Vekâleti ve ecnebi memleketlerde büyük elçilikler, elçilikler ve siyâsî mümessiller tarafından verilir.

Umuma mahsus pasaportlar: Vilâyetlerde en yüksek idare âmiri veya emrile emniyet müdür ve âmirlikleri ve ecnebi memleketlerde Türkiye Cumhuriyeti konsoloslukları,

Pasavanlar: Türkiye Cumhuriyeti hudud makamları tarafından verilir.

Madde 10 — Diplomatik pasaportlar: Büyük Millet Meclisi Reisine, Başvekile, İcra Vekilleri Heyeti azasına, Büyük Millet Meclisi azasına, Büyük Erkânıharbiye Reisine, Cümhur Riyaseti Umumî Kâtibine, elçi ve siyâsî mümessillere ve Cümhur Riyaseti daire erkânından ve Hariciye Vekâleti meslek memurlarından resmî ve siyâsî vazife ile gidenlere, kara, hava, deniz ve ticaret ataşelerine, Hükümetçe ecnebi memleketlere ve beynelmilel siyâsî müesseselere muahede ve mukaveleler müzakeresi ve akdi veya beynelmilel siyâsî içtimalara, kongrelere ve konferanslara iştirak için ve ecnebi bir devlet veya beynelmilel siyâsî teşekküller nezdine daimî veya muvakkat siyâsî bir vazife ifa etmek üzere gönderilen kimselere, siyâsî kuryelere verilir.

Bu gibi kimselerin sıfat veya vazifeleri devam ettiği müddetçe, karlırile evli veya iş sahibi olmayan ve birlikte yaşayan çocuklarına da diplomatik pasaport verilmesi veya bunların asıl vazife sahibinin pasaportunun refakat hanesine kaydolunmaları caizdir.

Madde 11 — Umumî pasaportlar:

Umuma mahsus pasaportlarla hususî veya hizmet damgalarını taşıyan pasaportlardır.

Hususî damgalı pasaportlar:

Cümhur Riyaseti daire erkânına, Devlet baremine göre birinci, ikinci, üçüncü derecede bulunan mülkî memurlara ve askerî şahıslara diplomatik olmayan herhangi bir vazife ile veya kendi hesaplarına seyahatlarında veri-

lir. Bu derecedeki memurlardan memuriyetten çekilmiş olanlara dahi, başka bir vazife veya meşguliyeti bulunmamak şartıyla, bu nevi pasaport verilir. Bunların müddeti bir senedir.

Hizmet damgalı pasaportlar:

Devlet baremine göre üçüncü derece dununda bulunan melkî memurlara ve askerî rütbeli şahıslara siyasî olmayan beynelmilel toplantılara iştirak maksadile veya Hükümet ve hususî idare ve belediyelerce diplomatik olmayan her hangi bir vazife ile ecnebi memleketlere gönderileceklerine verilir. Bunların müddeti hizmetin devamı müddetine münhasırdır.

Hususî ve hizmet damgalı pasaportlar memurun mensub olduğu Vekâletin veya müstakil dairelerin en yüksek âmirlerinin resmen iş'arı üzerine Hariciye Vekâletince ita olunur.

Madde 12 — Umuma mahsus pasaportlar :

Türk vatandaşlarına kendi hesaplarına seyahatları için ve bir yıl müddetle verilir.

Madde 13 — Pasaport sahibinin yanında bulunan karısıyla evli veya iş sahibi olmayan ve birlikte yaşayan çocukları pasaportun refakat hanesine kaydolunarak birlikte yolculuk edebilirler.

Refakat hanesinde yazılı bulunanlar: adına pasaport verilmiş olan zat beraber bulunmadıkça, tek başlarına veya müçtemian o pasaportla seyahat edemezler. Fakat adına pasaport yazılı olan kimse refakat hanesinde yazılı olanların tamamen veya kısmen her hangi bir sebeble seyahate iştirak etmeyeceklerine dair şerh verdirmek suretile o pasaportla seyahat edebilir.

Madde 14 — Umuma mahsus pasaport almak isteyen Türk vatandaşlarının,

I - Bir istida ile müracaat bulunmaları, (Bu istidaya dercedilecek hususlar yapılacak nizamname ile tesbit olunacaktır).

II - Nüfus tezkere veya hüviyet cüzdenlarıyla kendilerinin ve yanlarında götürceklerinin hüviyetlerini isbat etmeleri.

III - Bir tanesi pasaportun mahsus yerine yapıştırılmak üzere en çok istida tarihinden bir ay evvelki tarihte sivil elbise ile ve cebheden çekilmiş 3,5X4 ölçüsünde üç kıt'a mat vesika fotoğrafını vermeleri lâzımdır.

Madde 15 — Türkiyeden ecnebi memleketlere gidecek olan filî veya ihtiyat askerlik hizmeti çağında bulunan Türk vatandaşlarının gitmelerine adir bir mani bulunmadığını askerlik şubesinden verilmiş resmî vesika ile isbat etmeleri lâzımdır. Harbe hazırlık, seferberlik ve ihtiyat subay ve efradın celb suretile yapılan manevra hali olmayan zamanlarda resmî ve muntazam terhis veya ihraç tezkerelerinin gösterilmesi kâfidir.

Madde 16 — Hükümet harb tehlikesi veya memleket emniyetine dokunan diğer fevkalâde haller dolayisile ecnebi memleketler için vatandaşlara pasaport verilmesini kısmen veya tamamile tahdid ve men edebilir.

Madde 17 — Reşid olmayanlara ve mahcurlara kanunî mümessillerinin muvafakatlerini havi' resmî bir makamdan tasdikli vesika getirmediğe yalnız olarak seyahat için pasaport veya diğer vesika verilemez. Devlet nam ve hesabına gönderilen talebe bu hükme tâbi değildir.

Madde 18 — Kendi hesabına ecnebi memleketlere gitmek isteyen Devlet memurlarına ve vilâyet hususî idarelerde belediye memurlarına ve Devlet veya belediye mümessilleri hizmetindeki memur ve müstahdemlere pasaport verilebilmesi için mensub oldukları dairelerden resmî müsaade vesikası getirmeleri lâzımdır.

Madde 19 — Emniyeti umumiye nezaretinde bulunanlara, ecnebi memleketlere gitmeleri mahkemelerce men olunanlara, ecnebi memleketlerde geçinmek için müsaid sebeb ve şartlara malik olduklarını isbat edemiyenlere, memlekettten ayrılmalarında siyasî emniyet bakımından mahzur olduğu Dahiliye Vekâletince tesbit edilenlere veya kazanç vergisi borcu olup da 2395 sayılı kanunun 60 ıncı maddesine ve bu kanunun tatbikatına aid nizamnamede gösterilecek şekillere tevfiakan alâkadar

Maliye dairelerine borçlu oldukları anlaşılanlara pasaport veya vesika verilmez.

Madde 20 — Ecnebi memleketlerde Türkiye Cumhuriyeti konsolosluklarından pasaport almak isteyen Türk vatandaşları, vatandaşlık ilmühaberleri veya eski pasaportlarıyla birlikte nüfus hüviyet cüzdanları veya hüviyet varakalarını göstermek suretile hüviyetlerini isbata mecburdurlar.

1312 sayılı Vatandaşlık Kanununun 10 uncu maddesinin son fıkrası mucibince ecnebi bir memlekette mukim oldukları halde beş seneden fazla bir müddet Türk konsolosluklarına kendilerini tescil ettirmemiş olanlarla 1041 numaralı kanunla tayin olunan vaziyette bulunan vatandaşlara Dahiliye Vekâletinin müsaadesi olmaksızın pasaport ve vize verilemez.

Madde 21 — İlmî bir gaye ile veya sırf tenezzüh veya sayahat veya spor maksadile toplu bir halde yolculuk etmek isteyen ve en az 10 kişilik bir kafiye teşkil eden kimselere istedikleri takdirde müşterek pasaport verilir.

Müşterek pasaportlar, kafileden gösterilecek bir kimsenin şahsına umuma mahsus bir pasaport doldurulmak suretile verilir. Kafileyi teşkil eden diğer kimselerin isim ve hüviyetlerini ve fotoğraflarını ihtiva eden bir liste bu pasaporta mühürlü olarak yapıştırılır.

Müşterek pasaportlar, münferiden pasaport alacaklar hakkındaki 14, 15, 17, 18, 19 ve 20 inci maddeler hükümlerine tabidir.

Müşterek pasaportla seyahat halinde kafileden ayrılanlar, ayrıca pasaport almağa mecburdurlar.

Müşterek pasaportlar verildikleri tarihten itibaren altı ay için muteberdir.

Maarif Vekâletinin müsaadesile İlmî tedkiklerde bulunmak üzere ve Hükümetin müsaadesile Türk Spor Kurumunun ecnebi memleketlerde yaptıracağı spor temas ve müsabakalarına iştirak etmek üzere kafiye halinde ecnebi memleketlere seyahat edecek öğretmen, talebe ve sporculara işbu fıkra göre verilecek müşterek pasaportlardan bir gûna harç alınmaz.

Madde 22 — Tabiiyetsiz bulunan kimselere icabında Dahiliye Vekâletinin kararile Türkiyeye girmek veya Türkiyeden çıkmak ve yalnız giriş veya çıkışı temin etmek için bir defaya mahsus olmak ve verildiği tarihten itibaren 15 gün zarfında kullanılmak şartile «ecnebilere mahsus damgasını taşıyan» pasaport verilir.

«Nansen pasaportu» ve buna benzer diğer ecnebi pasaportları taşıyan ecnebler yalnız transit müsaadesinden istifade ederler.

Bu gibilerin transit harici Türkiyeye gelmeleri icra Vekilleri Heyeti kararına tabidir.

Madde 23 — Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetile komşu hükümetler arasında yapılmış ve yapılacak olan anlaşmalarla tayin olunan hudud mıntakası dahilinde muteber olmak üzere parasız pasavan veya diğer bir vesika verilir.

Madde 24 — Türk kara suları dışına çıkan Türk gemilerinin Türk vatandaşı olan müreddebatına pasaport yerine usulü dairesinde liman reisliğince tanzim olunmuş ve liman polisince vize edilmiş fotoğraflı tayfa vesikası verilir.

Yabancı gemi mürettebatına salâhiyettar ecnebi makamları tarafından usulü dairesinde verilmiş olan tayfa vesikalarile vazife icabı Türk kara sularına ve liman şehirlerine girilip çıkılması caizdir.

Kara ve hava beynelmilel nakil vasıtaları memur ve müstahdemleri, idarelerinden ve şirketlerinden aldıkları ve ilk geldikleri zaman mahallî emniyet müdürlüklerine tasdik ettirilecekleri fotoğraflı vesikalarla, vazifede buldukları müddetçe, Türkiye hava ve kara istasyon şehirlerine girip çıkabilirler.

Bu maddedeki vesikalar, 25 inci maddede tasrih olunan vizelere tâbi değildir.

Madde 25 — Türkiyeye gelecek veya Türkiyeden gidecekler, her geliş ve gidişlerinde pasaportlarını salâhiyetli Türk makamlarına vize ettirmeğe mecburdurlar. Pasaportlar alındıkları tarihten itibaren iki ay içinde vizeye tâbi değildir.

Diplomatik, hususî ve hizmet damgalı pasaportlar Türkiyede Hariciye Vekâleti ve ecnebi memleketlerde büyük elçilik; elçilik ve siyasî mümessillikler ve bunların mevcut olmadığı memleketlerde Türkiye Cumhuriyeti konsoloslukları tarafından parasız vize edilir. Bu gibi pasaportlara gidip gelme vizesi verilmesi de caizdir.

Madde 26 — Umuma mahsus veya müşterek pasaportlara Türkiyede emniyet müdürlükleri ve ecnebi memleketlerde Türkiye Cumhuriyeti tarafından tatbik olunacak vizeler:

I - Türkiyeden çıkış vizesi,

II - Türkiyeye giriş vizesi,

III - Türkiyeden transit vizesi, olmak üzere üç türdür.

Madde 27 — Türkiyeden çıkış vizesi ecnebi memleketlere gidecek Türk vatandaşlarının ve ecnebilerin pasaportlarına tatbik olunur ve vize tarihinden itibaren 15 gün zarfında bir defa kullanılır. Bu müddet geçirildiği takdirde vizenin yenilenmesi icabeder

Türkiyede 15 günden ziyade kalmayan ecnebler çıkış vizesine tâbi değildir.

Madde 28 — Türkiyeye giriş vizesi ecnebi memleketlerden gelen Türk vatandaşlarının ve ecnebilerin pasaportlarına tatbik olunur ve vize tarihinden itibaren bir defa kullanılmak üzere iki ay müddetle muteberdir.

Madde 29 — Türkiyeden transit vizesi Türkiyeden üçüncü bir memlekete geçmek üzere gelecek ecnebilerin pasaportlarına verilir ve vize tarihinden itibaren bir defa kullanılmak üzere iki ay muteberdir. Bu vize pasaport sahibine Türkiyede on beş gün kalmak hakkını verir. Türkiyeden çıkmayan veya doğruca geldikleri memlekete dönenlerden muayyen müddet zarfında kendiliklerinden müracaatla vaziyetlerini tesbit ettirerek evvelce verdikleri harca göre bu vaziyetleri itibarile vermeleri lâzım gelen harem noksanı istifa olunur.

Transit vizesini taşıyan pasaportlar, bu vizenin muteber olduğu müddetçe ayrıca çıkış vizesine tâbi değildirler.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Pasaport ve vize harçları ve istisnalar

Madde 30 — Onuncu ve on birinci maddelerde tashih edilen diplomatik ve hususî ve hizmet damgalı pasaportlar parasız verilir. Ecebi devlet makamlarından verilmiş diplomatik, hususî ve hizmet damgalı pasaportlarla bunlara tekabül edecek diğer pasaportlar mütekabiliyet şartile parasız vize edilir.

Madde 31 — Türkiyeden harice gitmek üzere alınan omuma mahsus pasaportlardan 25 lira alınır.

Ve hariçte bulunanların konsolosluklarımızdan alacakları pasaportların 3 aylığından 400 ve bir seneliğinden 800 kuruş harç alınır.

Türkiyeden harice gitmek üzere alınan bir pasaportun refakat hanesine kaydolunanlardan -zevce ve yedi yaştan aşağı çocuklar müstesna olmak üzere- her birinden pasaport hamilinden alınacak 25 liradan maada 10 lira harç alınır.

Pasaportsuz gelip Türkiyeye girmelerine müsaade edilenlerden üç aylık pasaport harcı iki kat olarak alınır.

Madde 32 — 21 inci maddede yazılı müşterek pasaportlardan adına pasaport verilecek şahıs için tam olarak ve iştirak eden her şahıs için 8 lira hesabı pasaport harcı alımı*.

Madde 32 — 22 inci maddede tasrih edilen pasaportlar beş liralık harca tabidir.

Kendilerine pasaport verilecek muayyen harcı ödeyemeyecek derecede yoksul oldukları takdirde harçtan istisna edilebilir.

Madde 34 — 23 üncü ve 24 üncü maddelerde tasrih edilen vesikalar pasaport ve vize harcına tâbi değildir.

Madde 35 — Pasaport yerine geçen vesikalar hususî tarifeleri mucibince resme ve harca tâbidirler.

Madde 36 — Ecnebi memleketlerde yoksul vaziyette kalmış oldukları sabit olan Türk vatandaşlarına Türkiye Cumhuriyeti konsolosluklarınca bir defa vatana dönüş yolculuğuna mahsus ve on gün zarfında kullanılmak üzere parasız verilebilir.

Madde 37 — Münhasıran tahsil için harice giden talebeye verilecek pasaportlardan nisıf harç alınır.

Ecnebi memleketlerde muvakkat olarak çalışmak üzere giden işçilere;

Ve bir . aile nezdinde gidecek erkek ve kadın hizmetçilere.

Bu sıfatları sabit olmak kaydile bir lira harç mukabilinde umuma mahsus pasaport verilebilir.

Madde 38 — Daimî surette pasaport taşınmasını mecburî kılan ecnebi memleketlerde ikamet eden Türk vatandaşlarına bir lira mukabilinde müddetsiz pasaport verilebilir. Ancak bu suretle müddetsiz pasaport alanlar hakkında o memleketlerden çıkış halinde salâhiyetli Türk makamlarınca umuma mahsus pasaport ve vize harçları hükümleri tatbik olunur.

Madde 39 — 26 ıncı maddede sayılan vizeler için aşağıda gösterilen harçlar alınır:

Vizenin cinsi	Pasaportun cinsi	Alınacak harç
Çıkış vizesi	Umuma mahsul pasaport	25 kuruş
Çıkış vizesi	müşterek pasaport	Adına pasaport yazılan şahıs için 25, diğerleri için onar kuruş.

Giriş vizesi	Umuma mahsul pasaport	200 kuruş
Giriş vizesi	müşterek pasaport	Adına pasaport yazılan şahıs için 200, diğerleri için 20 şer kuruş.
Transit vizesi	Umuma mahsul pasaport	100 kuruş
Transit vizesi	müşterek pasaport	Adına pasaport yazılan şahıs için 100, diğerleri için 20 şer kuruş.

Vizesiz umuma mahsus veya müşterek pasaportlarla gelenlerin Türkiyeye girmelerine müsaade edilenlerinden, vize harçları iki kat olarak alınır.

Türkiye Cumhuriyeti konsoloslğu bulunmayan ecnebi memleketlerden doğrudan doğruya gelenlerden, yalnız vize harçları alınır.

Bir ecnebi memleketin vize harçlarını arttırmaması veya eksiltmesine karşı; Hükümetçe lüzum görüldüğü takdirde, o memleket için vize harçları arttırılır veya indirilir.

Transit vizesi Umuma mahsul pasaport

Transit vizesi müşterek pasaport

Madde 40 — Umuma mahsus pasaportların giriş vizeleri konsolosluklarca gidib gelme olarak da verilebilir. Gidib gelme vize harçları aşağıda gösterilmiştir:

<u>Vizenin müddeti</u>	<u>Alınacak harç</u>
İki ay	400 Kuruş
Dört ay	600 “
Altı ay	800 “

Bu vizeler, pasaport sahiplerine yukarıda tayin olunan müddetleri zarfında Türkiyeye bir çok defa girmek ve Türkiyeden çıkmak hakkını verir.

Madde 41 — Ecnebi memleketlerde yoksul kaldıkları sabit olan Türk vatandaşlarına istedikleri taktirde 10 gün zarfında kullanılmak şartile giriş vizesi parasız verilir.

Madde 42 — Türkiyeden gitmek veya Türkiyeye gelmek isteyen ecnebi Devlet tabaasından mülkî ve askerî memurlara, ecnebi maruf âlimlere, muallimlere ve talebeye, gazetecilere ve Türkiye ile maddî alâkası sabit olan yoksullara mütekabiliyet şartile parasız vize verilir.

Türkiyeden sınır dışı edilenlerin pasaportları parasız vize edilir.

Madde 43 — 37 inci maddenin ikinci fıkrasına göre, bir liralık umuma mahsus pasaportla yolculuk edenlerin vizeleri parasız yapılır.

Madde 44 — Sırf tedavi ve hava tebdili maksadile Türkiyenin hükümetçe tayin olunan sayfiye ve banyo yerlerine ve Hükümetin müsaadesile sergiler, panayırlar ve millî şenliklere veyahut spor şenliklerine; beynelmilel kongre ve konferanslara iştirak etmek üzere Türkiyeye gelecek veya bu gibi kongre ve konferanslara gitmek üzere Türkiyeden geçecek ecnebilerin, pasaportları parasız vize edilir.

Bu vizelerin Türkiyenin hangi sayfiye, ve banyo, sergi, panayırlar ve millî yahut spor şenlikleri veya hangi beynelmilel kongre ve konferans için verildiği pasaportlarda tasrih edilir.

Bu yerlere gitmeyenler hakkında umumî hükümler tatbik olunur.

Sırf turist sıfatile veya tenezzüh maksadile umuma mahsus veya müşterek pasaportla yolculuk edenler vizesiz olarak Türk liman şehirlerine çıkıp gezebilirler.

Sırf turizm ve tenezzüh maksadile müşterek pasaportla yolculuk eden kafilelerin vizesiz olarak Türk liman şehirlerine çıkıp gezmeleri ve bu gibi kafilelerin Türkiye Cumhuriyeti konsolosluklarından alacakları parasız vize ile Türkiyede seyahat etmeleri caizdir.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Ceza hükümleri

Madde 45 — Türkiye Cümhuriyeti sınırlarını pasaportsuz olarak terkeden veya terketmeye teşebbüs eden kimseler hakkında yirmi beş liradan yüz liraya kadar hafif para veya üç aya kadar hafif hapis cezası verilir veya her iki ceza birlikte hükmolunur.

Bu fiili; Türkiyede her hangi bir suçtan maznun veya mahkûm olup da kendini takibattan veya cezadan kurtarmak, askerlikten kaçmak, vergi borçlarını ödememek gibi hususî maksadlarla işleyen kimseler hakkında elli liradan iki yüz liraya kadar ağır para veya bir aydan altı aya kadar hapis cezası veya her iki ceza birlikte hükmolunur.

Madde 46 — Pasaportlarını vize ettirmeden Türkiye Cümhuriyeti sınırlarını terkeden veya terketmeğe teşebbüs eden kimseler, 10 liradan 25 liraya kadar hafif para cezasile cezalandırılır.

Bu fiili 45 inci maddenin ikinci fıkrasında yazılı maksadlarla işleyenler hakkında 25 liradan 50 liraya kadar hafif para cezası veya bir aya kadar hafif hapis cezası veya her iki ceza birlikte hükmolunur.

Madde 47 — Türkiye Cümhuriyeti sınırlarından her nasılsa pasaportsuz olarak girebilmiş olan vatandaşlar ve ecnebler 50 liradan 250 liraya kadar ağır para veya bir aydan altı aya kadar hapis cezasile veya her ikisile cezalandırılır.

Bu gibilerden ecnebi olanlar, cezalarının hitamında derhal sınır dışı edilir.

Muntazam bir şekilde Türkiye Cümhuriyeti sınırlarından girmiş oldukları halde pasaportlarını zayi etmiş olan veya ellerindeki pasaportun hükmü kalmamış bulunan ecnebler, 15 gün zarfında en yakın konsolosluklardan tabiiyet ilmühaberleri veya pasaport almadıkları tak-

dirde Dahiliye Vekâletinin kararele sınır dışı edilir. Bu gibi ecnebler vaziyetleri belli oluncaya kadar icabederse polis nezareti altına alınır.

Madde 48 — Hükümetçe tayin olunan mevkilerden gayrı yerlerden Türkiyeye giren veya Türkiyeden çıkan Türk vatandaşları ve ecnebler usulüne uygun pasaport ve vesikaları taşısalar bile, 25 liradan 50 liraya kadar hafif para veya bir aydan altı aya kadar hafif hapis cezasile veya her ikisile cezalandırılır.

Yolcuları, pasaport ve diğer vesikaların yoklanması için Hükümetçe tayin olunan mevkilerin gayri olan yerlere bilerek nakleden kara, deniz ve hava nakil vasıtalarını sevk ve idare edenler veya bu hususta kılavuzluk yapanlar bir aydan iki seneye kadar hapsolunurlar.

Madde 49 — Bu kanunda yazılı suçlara müteallik davalar, sulh mahkemelerinde görülür.

Madde 50 — Bu kanunla tayin olunan harçları kendi rızalarile ödemeyenler hakkında Tahsili Emval Kanunun hükümleri tatbik olunur.

Madde 51 — Bu kanunun tatbik sureti, Dahiliye, Hariciye ve Maliye Vekâletlerince müştereken karşılanacak bir nizamname ile tayin olunur.

Madde 52 — 20 teşrinisani 1334 tarihli pasaport kanunu ile 840, 1798, 2437 ve 2552 sayılı kanunlar ve 1143 sayılı kanuna merbut şebbenderlik rüsumu tarifesinin birinci faslının (evrakı müruriye) ye aid rüsum miktarlarını gösteren kısmı kaldırılmıştır.

Madde 53 — Bu kanun hükümleri neşri tarihinden altı ay sonra mer'idir.

Madde 54 — Bu kanun hükümleri İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

7/711938

Af Kanunu

Kanun No: 3527

Kabul tarihi: 29/6/1938

Madde 1 — İstiklâl mahkemeleri kararı ile mahkûm edilmiş olanlar affedilmişlerdir.

Bu af infaz edilmemiş cezalarla mahkûmiyetleri infaz olunanlar hakkında bütün hukukî ve fer'î netayiç ve tesiratına şamildir.

Madde 2 — Lozanda aktolunan 24/7/1923 tarihli umumî af beyanname ve protokolunda mevzuubahis yüz elli kişilik listede isimleri yazılı şahıslar affolunmuşlardır.

Şu kadar ki, bu şahıslara, mesbuk memuriyetlerinden dolayı tekaüd maaşı tahsis edilmez ve bu şahıslar kanunun mer'iyete girdiği tarihten itibaren sekiz sene müddetle Türk Ceza Kanununun 20 inci maddesile diğer kanunlara göre âmme hizmetlerinden sayılan işlerde kullanılmazlar ve bulunmazlar.

Bu kanunun meriyetinden evvel 1064 sayılı kanunun hükümlerinden doğan bütün hukukî netice ve muameleler mahfuzdur.

Madde 3 — 25 eylül 1339 tarih ve 347 ve 26 mayıs mayıs 1926 tarih ve 854 sayılı kanunlara göre teşekkül etmiş olan Hey'eti mahsusalarca haklarında bir daha Devlet hizmetlerinde istihdam edilmemelerine karar verilen eshasın ve 24 mayıs 1928 tarih ve 1289 sayılı kanunla âli karar heyeti ve 26 teşrinievvel 1938 tarih ve 2330 sayılı kanunun 12 inci maddesi mucibince Devlet Şûrası Mülkiye Dairesi taraflarından tedkik ve tasdik edilenler de dahil olmak üzere verilmiş olan kararlar refedilmiştir.

Ancak bu suretle haklarındaki kararlar refedilmiş olanlar bu kanunun mer'iyetinden itibaren iki sene müddetle maaşlı memur olarak istihdam edilemezler.

Madde 4 —• Birinci ve üçüncü maddeler hükmünden istifade edenler hakkında Hâkimler ve Memurin Kanunlari bunlara müzeyyel kanunlara ve sair hususî kanunlara göre yapılmış ve yapılacak olan bütün inzibatî mu-

amelere ve askerlikten tard ve ihraç cezalarına ve askerî nisbetlerinin kesilmesi kararlarına affın ve refi hükmünün şümulü yoktur.

Madde 5 — Birinci ve ikinci maddelerde yazılı af ve refi hükümlerinden müstefid olan şahıslar lüzum görülürse İcra Vekilleri Heyeti kararile vatandaşlıktan iskat edilebilirler.

Madde 6 — 28 mayıs 1927 tarih ve 106 sayılı kanun ilga edilmiştir.

Madde 7 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 8 — Bu kanununun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

7/7/1938

Ecnebinin Türkiyede ikamet ve seyahatleri hakkında kanun.

Kanun No: 3529

Kabul tarihi: 29/6/1938

Madde 1 — Pasaport kanunu hükümlerine uygun bir şekilde gelen her ecnebi için Türkiyede ikamet ve seyahat Türk kanunları ile tayin olunan şart ve kayıtlar dairesinde serbesttir.

Madde 2 — Ecnebinin Türkiyeye geldikleri tarihten itibaren ilk tevekkuf ettikleri şehir, kasaba veya köyde yirmi dört saat zarfında buldukları yerin polis karakoluna ve polis karakolu bulunmuyorsa jandarma karakoluna bizzat veya bilvasıta müracaatla kendilerinin ve beraberlerinde bulunanların hüviyetlerini isbat etmeğe ve imzalı bir beyanname vermeğe mecburdurlar.

Bu beyannameler hiçbir harç ve resme tâbi değildir.

Transit vizesile durmadan gidip geçen ecnebinin Türkiye Cümhuriyet sınırlarından girer ve çıkarken polise verecekleri kontrol fişleri yukarıki fıkarda yazılı beyanname yerine geçer.

Madde 3 — Türkiyede on beş gündün fazla kalacak elan ecnebinin bu müddet bitmeden salâhiyetli emniyet

makamlarına bizzat veya bilvasıta ikinci maddede yazılı beyannameden başka bir beyanname vererek beşinci madde hükmüne göre ikamet tezkeresi almakla mükelleftirler.

Ancak ikinci maddede yazılı müddet içinde ikamet tezkeresi almak için müracaat eden ecnebilerin bu madde hükmüne göre yalnız bir beyanname vermeleri kâfidir.

Madde 4 — Pasaport kanununa göre memlekete girmesi memnu olanlar Türkiyede ikamet edemezler.

Madde 5 — Üçüncü maddeye göre ecnebilere verilecek ikamet tezkereleri için Türkiyede on altı günden iki aya kadar ikamet edecek ecnebilir üç ve iki aydan bir seneye kadar ikamet edecekler beş Türk lirası ikamet tezkeresi harcı vermekle mükelleftirler.

Bir seneden fazla ikamet etmek isteyen ecnebilir sekiz lira harç alınarak en çok iki sene için ikamet tezkeresi verilir. Bu müddet bittikten sonra yenisini almak mecburidir.

Aile sahibi olan ecnebilerin beraberlerindeki karıları ve on sekiz yaşını doldurmamış çocukları kendi ikamet tezkerelerine kaydolunur ve bunlar için harç alınmaz. Ancak bu vaziyette olan karı ve çocuklardan müstakil iş sahibi olanlar ayrıca ikamet tezkeresi almağa mecburdurlar.

Madde 6— Türkiyede ikametlerini temdit etmek isteyen ecnebilir ikamet tezkerelerini yenilemek için bu tezkerelerde yazılı müddetlerin hitamından itibaren on beş gün içinde üçüncü maddede yazılı makamlara müracaata mecburdurlar. Tezkerelerde yazılı müddetlerin hitamından evvel müracaat da caizdir. Bu suretle yeniden verilecek ikamet tezkereleri için müracaat edenlerden beşinci maddede yazılı harçlar tam olarak alınır. Vaziyetlerinde değişiklik olmayan ecnebilir yeniden üçüncü maddedeki beyannameyi vermezler.

Madde 7 — Harcı veriliniz ikamet tezkerelerinin kaybettikleri tahakkuk eden ecnebilere asıl tezkerelerinin muteber olduğu müddete münhasır kalmak kaydile yeniden verilecek ikamet tezkerelerinden beşinci mad-

dede yazılı harçların yarısı alınır.

İkamet tezkerelerini kaybedenler hemen yenisini almağa mecburdurlar.

Madde 8 — Aşağıda yazılı vaziyette olan ecnebilere bir senelik ikamet tezkeresi harçsız olarak verilir,

- A) Talebe sıfatile Türk mekteplerinde okuyanlar,
- B) Resmî bir makamın tavsiyesile sırf İlmî araştırma ve çalışmalarda bulunmak maksadile ikamet edenler,
- C) Menşe itibarile Türk ırkından olanlar,
- D) Münhasıran gazete muhabirliği için gelenler,
- E) Hükümet, hususî idareler veya belediyeler tarafından istihdam edilecek mütehasıslar.

(Mülteciler ve hususî surette İlmî tedkikler için Türkiyeye gelen ecnebilere verilecek ikamet tezkerelerinin tamamen veya kısmen harçtan istisnasına Hükümet selâhiyettardır.)

Madde 9 — Müşterek pasaportla gurup halinde ve seyahat maksadile Türkiyeye gelen ecnebiler iki ay müddet için ikamet tezkeresi almakla mükellef değildirlir.

Bu gibi ecnebilir Türkiyede ilk geceyi geçirdikleri han, otel, misafirhane, pansiyon ve hususî evlerde en yakın polis karakollarından tedarik edecekleri beheri beş kuruş kıymetli beyannamelerden üç nüshayı doldurarak 24 saat zarfında bu karakollara bizzat veya bilvasıta tevdi etmeğe mecburdurlar. Bu beyannamelerden bir nüshası polisçe vize edildikten sonra sahihlerine iade edilir ve Türkiye dahilinde iki ay müddetle muteber hüviyet vesikası olarak kullanılır. Bu beyannameler ikinci maddede yazılı beyannameler hükmünde olup pula tâbi değildir.

Grup halinde gelen ecnebilirden grup gittikten sonra ayrılarak Türkiyede kalacak olanlar hakkında bu kanunun ve Pasaport Kanununun hükümleri dairesinde muamele yapılır.

Madde 10 — Konferanslara, beynelmil sergilere ve

kongrelere, bayram ve spor şenliklerine iştirak maksadile Türkiyeye gelecek ecnebler iki ay için ikamet tezkeresi almaktan muaftırlar.

Bunlardan, müşterek pasaportla gelenler üçüncü madde hükümlerine tâbidirler.

Lüzum halinde Hükümet bu müddeti altı aya kadar temdid edebilir.

Madde 11 — Triptik vesikalarile gelen ecnebi seyyahlar iki ay müddetle ikamet tezkeresi almaksızın Türkiyede kalabilirler. Bunlardan iki aydan ziyade ikamet edecek olanlar beşinci maddede yazılı harçların yansını ödeyerek ikamet tezkeresi almağa mecburdurlar.

Madde 12 — Türkiyede bulunan ecnebi Devlet elçilik ve konsolosluk resmî memurları ile aileleri efradı ikinci, üçüncü, on dördüncü, on beşinci, on yedinci, on sekizinci ve on dokuzuncu maddeler hükümlerinden, mütekabiliyet şartile, müstesnadırlar.

Bunlarda elçilikler memurlarına Hariciye Vekâleti konsolosluk memurlarına villâyetler tarafından birer hüviyet varakası verilir.

Elçiliklerin hizmetinde bulunan ecnebilere de mütekabiliyet şartile ve Hariciye Vekâletinin delâletile Emniyet Umum Müdürlüğünce birer hüviyet varakası verilir ve bunlar üçüncü maddede yazılı ikamet tezkerelerini almazlar.

Konsoloslukların hizmetinde bulunan ecnebilere üçüncü madde mucibince bir senelik ikamet tezkereleri mütekabiliyet şartile harçsız olarak verilir.

Madde 13 — Ellerindeki ikamet tezkereleri nin müddeti dolmadan tekrar avdet etmek üzere Türkiye haricine giden ecnebilere ikamet tezkerelerini mahallî emniyet makamlarına bırakarak üç ay içinde dönmüş olanlar? ikamet tezkereleri geri verilir.

Madde 14 — İkametgâhlarını değiştiren ecnebler heyeti 24 saat zarfından çıktıkları ve naklettikleri ikametgâhın bulunduğu yerin polis veya jandarma karakoluna bizzat veya bilvasita haber vermeğe ve kayidlerini tashih ettirmeğe mecburdurlar.

Madde 15 — Ecnebilir 24 saatten fazla süren ve aynı şehir içindeki kazalar müstesna olmak üzere bir kaza mıntakasını aşan seyahatlerinde de hareket ve muvasalat ettikleri yerin polis veya jandarma karakoluna bizzat veya bilvasıta haber vermek ve tezkerelerine işaret verdirmekle mükelleftirler.

Madde 16 — İkamet, müsaferet veyahut her hangi diğer bir maksadla yanlarına, evlerine ve idareleri altında bulunan yerlere her hangi bir ecnebiyi kabul eden ve hakikî ve hükmi her şahıs 24 saat zarfında en yakın polis veya jandarma karakoluna o ecnebinin adını ve soy adını, tabiiyetini ve mesleğini ve taşımakta olduğu hüviyetine aid vesikanın mahiyet, tarih ve numarasını ve yanındakileri bildirmeğe mecburdurlar. Hiç bir menfaat mukabilinde olmıyan ve müddeti yedi günü geçmiyen hususî müsaferetler bu hükümden müstesnadır.

Madde 17 — Ecnebilir Türkiyede ancak kanunun kendilerini menettiği işleri tutabilirler. Türkiyede serbest olarak veya memur, müstahdem ve işçi sıfatile çalışacak ecnebilir keyfiyeti üç gün zarfında ikamet ettikleri yerin polis ve jandarma karakoluna bizzat veya bilvasıta haber vermeğe ve ikamet tezkerelerine kaydettirmeğe mecburdurlar.

Madde 18 — Yanlarında, evlerinde ve idareleri altın da bulunan yerlerde her hangi bir ecnebiyi hangi sıfatla dursa olsun çalıştıran hakikî ve hükmi her şahıs o ecnebinin adını ve soy adını, tabiiyet ve mesleğini ve taşıdığı ikamet tezkeresi tarih ve sayısını ve ikametgâh adresini ve gördüğü işle aldığı maaş veya ücret miktarını gösterir imzalı bir beyannameyi üç gün zarfında en yakın polis veya jandarma karakoluna vermeğe mecburdurlar.

Madde 19 — Türkiyede ikamet eden ecnebilir medenî hallerinde husule gelecek değişiklikleri bir hafta içinde buldukları mıntaka emniyet makamlarına imzalı bir beyanname ile haber vermeğe ve keyfiyeti ellerindeki ikamet tezkerelerine kaydettirmeğe mecburdurlar.

Madde 20 — Ecnebilerin girmekten ve ikametten ka-

nunla menedilmiş oldukları yerlerden başka memleketin muayyen mıntakalarında münferid veya toplu bir halde ikamet veya seyahatleri İcra Vekilleri Heyeti karar ile men edilebilir.

Madde 21 — Ecnebilir ellerindeki hüviyet varakalarını ve ikamet tezkerelerini veya pasaport ve kontrol fişlerini her istenişte polis veya jandarmaya göstermeğe mecburdurlar.

Madde 22 — Dahiliye Vekâleti memlekette kalmasını umumî emniyete ve siyasî ve İdarî icablara muzır saydığı ecnebili vereceği muayyen müddet zarfında Türkiyeden çıkmaya davet edebilir.

Verilen müddet zarfında Türkiyeyi terketmeyenler sınır dışı edilirler.

Madde 23 — Ecnebi tebiyetinde bulunan Türk ırkına mensub kimselerin sınır dışı edilmeleri İcra Vekilleri Heyeti kararma bağlıdır.

Tabiiyetsiz veya ecnebi Devlet tebaası olan çingenelerin ve Türk kültürüne bağlı olmıyan ecnebi göçebelerin sınır dışı edilmelerine Dahiliye Vekâleti selâhiyetlidir.

23 üncü madde ile bu maddeye göre sınır dışı edilenler Dahiliye Vekâletinin hususî müsaadesi alınmadıkça Türkiyeye dönemezler. Bunlardan ağır hapis cezasını müstelzim bir cürümden dolayı Türkiyede mahkûm olmuş ve cezası çektilerle sınır dışı edilmiş olanlar bir daha Türkiyeye giremezler.

Sınır dışı edilenlerin yol masrafları kendilerine aid- dir. Bu masrafları vermektan âciz olanların şevkleri Devletçe temin edilir.

Madde 24 — Memleket dışına çıkarılmalarına karar verilip de pasaport tedarik edemediğinden veya sair bir sebebdan dolayı Türkiyeyi terketmeyenler Dahiliye Vekâletindi göstereceği yerde oturmağa mecburdurlar.

Siyasî şebeklerle Türkiyeye sığman ecnebilir ancak Dahiliye Vekâletince müsaade olunacak yerlerde ikamet edebilirler.

Madde 25 — Bu kanun mucibince sınır dışı edilmiş olan veya umumî hükümlere göre Türk vatandaşlığını

keybetmiş bulunan ecnebi kadınlarla sınır dışı edilmesine veya vatandaşlıktan iskatına evlenme muamelesinin tekemmülünden evvel karar verilen ecnebi kadınlara bahşedilen haktan istifade edemezler.

Madde 26 — Bu kanunun muhtelif maddelerinde yazılı istisnâ muamelelerden istifade eden ecnebiler haklarında o suretle muamele yapılmasını icab ettiren hal ve vaziyetlerini zail olmasından itibaren on beş gün zarfında üçüncü maddeye göre müracaatla beşinci maddedeki hükümlere göre ikamet tezkeresi almağa mecburdurlar.

Madde 27 — Bu kanunda yazılı beyannamelere yanlış malûmat yazanlar ve ikinci madde ile dokuzuncu maddenin son fıkrası hükmüne riayet etmeyen ecnebiler on beş günden altı aya kadar hapis ve yirmi beş liradan iki yüz liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılırlar.

Madde 28 — Bu kanunda bahsolunan ikamet tezkereleri ve hüviyet varakaları üzerinde kanuna aykırı her türlü sahtekârlık ve yolsuzluklar yapan ve yaptıranlar Türk Ceza Kanununun ikinci kitabının altıncı babının dördüncü faslında yazılı cezalarla cezalandırılırlar.

Madde 29 — Üçüncü, altıncı ve yirmi altıncı maddeler hükümlerine makbul bir sebebe müstenid olmaksızın riayet etmiyen ecnebilerin beşinci maddede yazılı bir senelik ikamet tezkereleri harçları iki misli olarak almakla beraber üç aya kadar hapis ve beş liradan yüz liraya kadar ağır para cezasile veya bu cezalardan birile cezalandırılırlar.

Madde 30 — 7, 14, 15, 16, 18, 19 ve 26 ncı maddeler hükümlerine ve 17 inci maddedeki ihbar mükellefiyetine makbul bir sebep olmaksızın riayet etmeyenler üç aya kadar hafif hapis ve beş liradan yüz liraya kadar hafif para cezasile veya bunlardan birile cezalandırılırlar.

Madde 31 — Sınır dışı edildikleri veya Türkiyeyi terke davet olundukları halde müsaadesiz gelmeğe mütecasir olan ecnebiler bir aydan altı aya kadar hapis ve yirmi beş liradan iki yüz liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılırlar. Bu suretle mahkûm edilenler cezaları çektirildikten sonra sınır dışı edilirler.

Madde 32 — 24 üncü madde mucibince gönderildikleri yerlerden kaçanlar bir aydan iki seneye kadar hapis cezasile cezalandırılırlar.

Madde 33 — Dahiliye Vekâleti lüzum göreceği hudud ve sahil vilâyetlerine memleketin umumî emniyet ve nizâmı noktasından derhal çıkarılmaları lâzım gelen ecnepleri istizan etmeden sınır dışı etmek selâhiyeti verebilir. Bu vilâyetler bu madde hükümlerine göre muamele yaptıkları takdirde keyfiyeti mucib sebeplerile birlikte Dahiliye Vekâletine bildirmeğe mecburdurlar.

Madde 34 — Bu kanunda yazılı beyanname, hüviyet varakaları ve ikame tezkerelerinin şekilleri ve duhtevi- varakaları ve ikamet tezkerelerinin şekilleri ve muhtevi- sureti bir nizamname ile tayin olunur.

Madde 35 — Bu kanunda yazılı cezalar sulh mahkemelerince hükmolunur.

Madde 36 — 2 Mart 1331 tarihli muvakkat kanunla bu kanuna ek olarak neşredilmiş olan 983 ve 3177 sayılı kanunlar kaldırılmıştır.

2510 sayılı İskân kanununun hükümleri mahfuzdur.

Muvakkat madde — A) 1 Eylül 1937 tarihinde ikamet tezkeresi almak suretile Türkiyede ikamet müddetleri beş seneyi geçmiş olup senelik kazançları iki yüz kırk liradan az bulunan ecnebilere yeniden verilecek ikamet tezkerelerinden mütekabiliyet şartile dörtte bir nisbetinde harç alınır

B) Bu kanunun mer'iyete girdiği tarihte Türkiyede ikamet etmekte olan ecnebile bir ay içinde müllkiyetleri altında bulunan gayri menkulleri bir beyanname ile emniyet makamlarına bildirmeğe mecburdurlar.

C) Bu kanunun neşrinden evvel alınmış olan ve Hükümetçe muteber sayılan ikamet tezkerelerinin müddetleri bitinceye kadar değiştirilmesi ve yenileştirilmesi lâzım gelmez.

Madde 37 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 38 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

7/7/1938

**Tiyatro ve sinemalardan Devlet ve Belediyelerce alınmakta
olan damga, tayyare ve Belediye resimlerde Darülaceze hissesinin
mikdarına ve sureti istifasına dair kanun**

Kanun No: 3539

Kabul tarihi: 29/6/1938

Madde 1 — Tiyatro ve sinemaların bilet bedelleri üye- 1 inden damga, tayyare ve belediye resimlerde Darülaceze hissesi olarak bir kuruştan aşağı olmamak üzere yüzde on resim alınır. Resmin hesabında her yirmi paradan aşağı kesirler yirmi paraya iblâğ olunur.

Bilet bedelinden maksad, bu vergi haricinde temaşa ücreti olarak müesseseler tarafından alınan paranın tamamıdır.

Madde 2 —• Bu resim biletler üzerine Maliye Vekâletince bastırılacak hususî pulların ılsakı suretile istifa olunur. Maliye Vekâletince tayin olunacak yerlerde resmin biletlere matbu damga vaz'ı suretile istifası mecburidir. Resmin tahsil ve kontrolü Maliye memurları tarafından icra olunur.

Madde 3 — Tiyatro ve sinemalarda bilet kullanılması ve biletler üzerinde bedelinin gösterilmesi mecburidir.

İnzibat ve kontrol için alâkadar makamlarca memur edilenler hariç olmak üzere sinema ve tiyatrolara bedava olarak veya tenziâtli ücretle girenlere, oturdukları mevkiin bilet bedeline göre alınması lâzım gelen vergi mikdarında pulu veya soğuk damgayı havi bilet verilmesi mecburidir.

Sinema ve tiyatrolarda bilet kullanılmaması veya duhuliyeye ücreti alındığı halde bazı müşterilere bilet verilmemesi veya alınan ücretten eksik bedelde bilet verilmesi veyahud satılan biletlerin müşterilerden alınıp tekrar satışa çıkarılması hallerinde Damga Resmi Kanununun 13 üncü maddesini muaddel 9 uncu numarası hükmü tatbik olunur. Bilet kullanıldığı halde üzerinde bedel gösterilmezse bu biletler beş lira kıymetinde addolunarak ona göre resim ve bunun beş misli ceza alınır.

Bu kanun mucibince alınacak vergi bilet bedeline dahil edilemez ve biletler üzerinde gösterilemez. Buna riayet edilmemesi veya sinema ve tiyatrolara bedava veya tenzilâtli ücretle girenlere oturdukları mevkie göre vergi pulunun veya soğuk damgayı havi bilet verilmemesi halinde 5 inci maddede yazılı cezalar tatbik edilir.

Madde 4 — Bu vergi tahsilâtından :

% 20 si damga resmi

% 30 u tayyare resmi

% 20 si belediye hissesi

% 30 u Darülâceze hissesi

olarak tefrik ve damga ve tayyare resimleri aid olduğu fasla irad kaydolunur.

Darülâceze bulunan yerlerde Darülâceze hissesi Darülâcezelere ve belediye hissesi de belediyelere, tehsil edildiği avı takib eden ayın 15 inci günü akşamına kadar tediye olunur. Darülâceze bulunmayan yerlerde belde halkından fakir ve muavenete muhtaç olanlara yapılacak yardımlara sarfedilmek üzere Darülâceze hissesi dahi belediyelere verilir.

Bu resmin tahsil ve kontrolünden dolayı belediye ve Darülâcezelerden hiç bir masraf alınmaz.

Madde 5 — Tiyatro ve sinemalardan mevki itibarile alınacak duhuliye ücretleri belediyelerde tayin olunur. Muayyen bedelfevkinde duhuliye ücreti alan sinemacılardan birinci defası için 100 lira ceza alınır. Tekerrüründe bu ceza beş misle çıkarılır. Belediyelerce tayin olunan duhuliye ücretleri hakkında maddi hesap unsurlarına istinad ederek vaki olacak itirazlar İcra Vekillerince kat'î ve nihaî surette hal olunur.

Madde 6 — Bu kanun mucibince alınacak cezaların takib ve tahsilinde damga resmi kanununun 12 inci faslı hükümleri tatbik olunur.

Madde 7 — İcabında Türkiyeye idhal edilecek filmlerin gümrük resimlerinde tadilât yapmağa İcra Vekil-

leri Heyeti selâhiyetlidir. Hükümet bu hususta yaptığı tadilatı bir ay zarfında Büyük Millet Meclisinin tasdikına arzeder.

Madde 8 — 1324 numaralı ve 23/5/1928 tarihli Damga Resmi ve 2459 numaralı ve 28/5/1934 tarihli Tayyare resmi kanunlarile 423 numaralı ve 26 Şubat 1340 tarihli Belediye vergi ve resimleri kanununun ve 12 Nisan 1332 tarihli Darülaceze nizamnamesinin bu kanuna muhalif hükümleri kaldırılmıştır.

Muvakkat madde — Bu kanunun ikinci maddesi mucibine basılması lâzım gelen pulların hazırlanmasına kadar, bu resmin tahsili üzeri sürsaj edilecek olan damga pulları ile temin olunur. Kanunun mer'iyete girdiği tarihte henüz sürsajlı pullar sevkedilmemiş olan yerlerde resim nakden istifa edilir.

Madde 9 — Bu kanun 15 temmuz 1938 tarihinden muteberdir.

Madde 10 — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye ve Dahiliye Vekilleri memurdur.

7/7/1938

**Adliye harç tarifesi kanununun 33 üncü maddesinin tefsirine
mahal olmadığı hakkında**

Karar No: 1059

Türkiye Cümhuriyeti Ziraat Bankası ve sermayesi tamamen Devlet tarafından verilmek suretile kurulmuş mümasil diğer teşekküllerin vaziyeti kanuniye ve sureti terekkep ve teşekküllerine göre bunların teşkilinde Adliye Harç Tarifesi Kanununun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasının tatbik olunacağı tabii görülmüş ve kanunun maddesile Ticaret Kanunu hükümleri bu babda lâzım gelen sarahati havi bulunmuş olduğundan mezkûr maddenin ayrıca tefsirine lüzum olmadığına karar verilmiştir.

28/6/1938

Kararname ve Nizamnameler

2

Kararname No: 9042

Dahiliye Vekilliğinin 27/12/1937 tarih ve 4680/27104 sayılı tezkeresile teklif ve Şûrayı Devletçe görülerek 15/6/1938 tarih ve 12168 sayılı tezkere ile tadilen tevdi edilen ilişik (Emniyet Teşkilâtı mensublarının sicil ve gizli tezkiye varakaları hakkındaki nizamnamenin) meriyete konulması; İcra Vekilleri Heyetince 21/6/1938 tarihinde onanmıştır.

21/6/1938

Emniyet teşkilâtı mensublarının sicil ve gizli tezkiye varakaları hakkında Nizamname

Madde 1 — Emniyet teşkilâtı mensublarından her birinin bir sicili bulunur ve her memura sıra ile bir sicil numarası verilir.

Sicil iki kısımdır :

Biri Memurin Kanununun on dördüncü maddesi mucibince her memurun memuriyete girdiği sırada kanunun tarifati dairesinde vereceği hal tercümelerinde yazılı malûmata dayanılarak tertib olunan sicillidir.

Diğeri Memurin Kanununun on dördüncü maddesi mucibince gizli tezkiye varakalarının saklandığı mahrem dosyasıdır. Gizli tezkiye varakaları münderecatı sicille işaret edilmez.

Madde 2 — Emniyet teşkilâtı mensublarının her biri için, bu nizamnamede gösterilen tezkiye âmirleri tarafından, bağlı nümuneye göre her sene gizli bir tezkiye varakası doldurulur. Tezkiye varakalarının, yazılı izahata göre, bütün hanelerinin doldurulması mecburidir. İfadelerde vuzuh ve katiyet şarttır. Tezkiye varakalarında hâk ve silinti yasaktır. Bunların müsveddeleri muhafaza edilmez. Tezkiye varakaları salâhiyetli âmir tarafından bizzat sabit mürekkeble yazılarak altları imza edileceği gibi tezkiye varakası doldurulurken bir yanlışlık yapılmış ise okunacak surette çizilerek doğrusu yazıldıktan sonra bu tashihlerin de ayrıca imza ile tevsik edilmesi icap eder.

Gerek gizli tezkiye varakaları gerek sekizinci maddede yazılı sicil not defterleri yalnız tezkiye âmirlerinin elinde kalması mecburî olup salâhiyetli olmayanlara gösterilmeyeceği gibi suret dahi çıkarılamaz.

Madde 3 — Emniyet Teşkilâtı mensublarının her biri için derecelerine göre gizli tezkiye varakası dolduracak salâhiyetli âmirler aşağıda yazılmıştır:

A - Merkezde :

1 - Emniyet Umum Müdürü için sicilli Dahiliye Vekili tarafından,

2 - Emniyet Umum Müdürü Muavinleri, Teftiş Heyeti Reisi için birinci derecede Emniyet Umum Müdürü, ikinci derecede Dahiliye Vekili tarafından,

3 - Emniyet Umum Müdürlüğü daire reisleri, hukuk Ve önemli işler ve arşiv müdürleri ve tercüme bürosu şefi için birinci derecede Umum Müdür Muavinleri ikinci derecede Emniyet Umum Müdürü,

4 - Hukuk işleri, önemli işler, arşiv müdürlüklerde tercüme bürosunda çalışan memurlar için birinci derecede o daire müdürü veya büro şefi, ikinci derecede Emniyet Umum Müdürü,

5 - Bütün müfettişler için birinci derecede teftiş heyeti reisi, ikinci derecede Emniyet Umum Müdürü,

6 - Şube müdürleri için birinci derecede alâkalı daire reisleri, ikinci derecede Emniyet Umum Müdürü,

7 - Şube müdür muavinlerinde şubelerde çalışan bütün memurlar için birinci derecede şube müdürleri, ikinci derecede alâkalı daire reisleri.

Polis enstitü ve mekteplerinde:

1 - Enstitü müdürü için Emniyet Umum Müdürü «bir dereceli olarak»,

2 - Mekteb müdürü için birinci derecede enstitü müdürü, ikinci derecede Emniyet Umum Müdürü,

3 - Muallim, dahiliye müdürü, müdür muavini için birinci derecede enstitü veya mekteb müdürü, ikinci derecede Emniyet Umum Müdürü,

4 - Enstitü veya mektebe doğrudan doğruya alınan namzedler ile ilk kurslara devam edenler için birinci derecede dahiliye müdürü, ikinci derecede enstitü veya mekteb müdürü,

5 - Enstitü kurslarına sevk edilen komiser muavinleri, komiser, başkomiser ve emniyet âmirleri için birinci derecede enstitü müdürü, ikinci derecede Emniyet Umum Müdürü.

B - Vilâyetlerde :

1 - Vilâyet emniyet müdürü veya müstakil emniyet âmirleri için birinci derecede vali, ikinci derecede Dahiliye Vekili veya vereceği salâhiyete binaen Emniyet U-

mum Müdürü,

2 - Vilâyet emniyet müdür veya emniyet âmirinden sonra gelen ve doğrudan doğruya emniyet müdür veya emniyet âmirine bağlı bulunan şube müdürü, emniyet âmiri veya başkomiser, komiser, komiser muavinleri için birinci derecede emniyet müdürü veya âmiri, ikinci derecede valiler,

3 - Emniyet teşkilâtına mensub muamelât memuru, polis, komiser muavini, komiser ve başkomiserler için birinci derecede re'sen bağlı buldukları cüz'ü tam polis âmirleri ve ikinci derecede o vilâyetin emniyet müdürü veya müstakil emniyet âmiri,

«Cüz'ü tam polis âmirleri: karakol komiserleri, şube müdürleri, müstakil emniyet komiserleridir.»

C - Kazalarda :

1 - Emniyet teşkilâtı bulunan kazalarda polis, muamelât memuru, komiser muavini, komiser ve başkomiserler için birinci derecede kazanın en yüksek emniyet âmiri veya o vezifeyi görenler, ikinci derecede vilâyet emniyet müdür veya âmirleri, «Ancak bu fıkradaki memurlar için birinci derecedeki âmirler kadronun mevcudunu bir liste halinde mahallin kaymakamına verirler. Kaymakam da bu listede yazılı memurlar hakkındaki kanaat ve notlarını işaret ederek vilâyete gönderirler. Vilâyet emniyet müdür veya âmirince doldurulacak tezkiye varakalarında kaymakamların kanaatları da nazarı dikkatte bulundurulur.»

2 - Kaza emniyet teşkilâtı âmiri bulunan emniyet âmiri veya komiserler için birinci derecede kaymakamlar ikinci derecede vilâyet emniyet müdür veya âmirinin mütaleası alınmak şartile valiler.

4 - Stajyer memurlar hakkında aşağıdaki usule riayet edilerek gizli tezkiye varakaları doldurulur :

A - Stajyer memurların aslı sınıfa geçebilmeleri için birinci senede her ay ve müteakip senede altı ayda bir mevcut nümunesi veçhile mahrem kanaat kâğıdları maiyetinde çalıştığı komiser muavini veya komiser veya başkomiser tarafından yazılarak emniyet âmir veya mü-

dürlerine gönderilir,

B - Tutulan gizli tezkiye not kaydile bu mahrem kanaat kâğıdları zamanında karşılaştırılarak birinci derecede salâhiyetli âmir tarafından mahrem tezkiye varakası doldurulur. Bu evrak «Mahrem tezkiye varakaları, doktor raporları, künyeleri» ile birlikte tescil için umum Müdürlüğe gönderilir,

C - Bu mahrem tezkiye varakalarında iyi not alanlar aslı sınıfa naklolunurlar. Muvaffak olmyanlar hakkın- ma Mesleğe Giriş Nizamnamesinin 14 üncü maddesi hükmü tatbik olunur.

Madde 5 — Ecnebi memleketlere tedkik için gönderilen bir heyetin başında bulunan memur dönünce, yanındaki memurlar hakkında müşahedelerini not halinde yazarak bir hafta içinde şeflerine verir. Bunlar sicilde göz önünde tutulur ve sonra imha olunur.

Tahsil için gönderilenler hakkında da avdetlerini müteakib tahsilde buldukları müddete aid olmak üzere tahsillerine nezarete memur edilenler tarafından müşahedeleri netayicini müş'ir bir rapor verilir.

Madde 6 — Sicil doldurmağa salâhiyetli âmire muvakkaten vekâlet edenler sicil dolduramazlar. Ancak muvakkat vekiller buldukları zamana aid not ve kanaatlerini asıl âmire bildirirler. Vekâletleri Emniyet Umum Müdürlüğünce tasdik olunan vekiller sicil doldurmak salâhiyetini haizdirler.

Madde 7 — Bir sicil müddeti bir takvim senesidir. Birinci ve ikinci derecede tezkiye varakası doldurmağa salâhiyetli her âmir ertesi senenin ilk altı ayı içinde ayrı ayrı maiyetindeki her memur için gizli tezkiye varakalarını doldurup Emniyet Umum Müdürlüğüne göndermeğe mecburdur.

Madde 8 — Mahrem tezkiye varakalarına esas olmak üzere birinci derecede salâhiyetli âmirler tarafından maiyetindeki her memur için Dahiliye Vekâletince yapılacak nümuneye göre bizzat bir not defteri tutulur. Bu deftere o memurun bir sicil müddeti içinde tezkiye varakalarında yazılı suallere müessir olacak bütün halleri

mümkünse zaman, mekân ve vak'a tasrihi şartile ve sırasile kaydedilir ve bunlara aid rapor ve vesikalar da dosya halinde birleştirilir. Tezkiye varakalarının doldurulma zamanında bu not defteri münderecatı ve bunlara müteallik dosya göz önünde bulundurularak tezkiye varakası doldurulur.

İkinci derecede gizli tezkiye varakası doldurmağa salâhiyetli âmirler kendi dolduracakları tezkiye varakaları için lüzum gördükleri takdirde birinci derecede salâhiyetli âmirler tarafından tutulan not defterlerini görebilirler.

Madde 9 — Sıhhat ve baytarlık işleri âmir ve memurları için mensub oldukları âmirler tarafından ayrıca nümunesi veçhile fennî esaslara müteallik not kayıtları tutulur ve zamanında diğer siciller gibi bu notlara istinaden tezkiye varakaları tanzim edilerek diğerleri ile birleştirilir.

Madde 10 — Sicil müddeti nihayet bulmaksızın vazifeden ayrılan âmirler ayrılacakları zamana kadar maiyetindeki memurlar hakkında hasıl edecekleri kanaati not defterine işaret ederek imza etmeğe ve bu not defterlerini halefi gelmiş ise ona ve halefi gelmeyip de maiyetindeki memurlardan biri muvakkaten işleri yürütmeğe memur edilmiş ise asilin vürudunda kendisine verilmek üzere kapalı zarf içinde mühürlü ve imzalı olarak bu vekile vermeğe mecburdurlar.

Bu takdirde sicil müddetinin mütebaki kısmını ikmal eden asil âmirler maiyetlerindeki memurlar için evvelki salâhiyetli âmirin defterde yazılı not ve kanaatlerini kendi hasıl edecekleri kanaatle birleştirerek ona göre gizli tezkiye varakalarını doldururlar.

Madde 11 — Nakil tahvil, becayişlerde sicil not defterleri memurun gittiği yerdeki tezkiyesini yapacak bilinci derece âmirine mahrem ve zata mahsus işaretile gönderilir.

Madde 12 — Enstitü veya mektebe veya kurslara isitrak eden her sınıf memur gizli tezkiye varakası doldurma zamanı gelmeden oralardan ayrıldıkları takdirde

enstitü veya mektebde haklarında tutulmuş olan sicil notları o memurun gittiği mahalde tezkiyesini yapacak birinci derece âmirine mahrem ve zata mahsus işaretile gönderilir ve bu notlar oraca verilecek sicillinde nazara alınır.

Madde 13 — Polis, komiser muavini, komiser, baş- komiser, emniyet âmir ve müdürlerine ve muamelât memurlarına aid sicil kâğıdları ayrı ayrı kuvvetli zarflar

içine konarak sevkolunur. Zarfın bir köşesine aid

tezkiye varakaları ibaresi ve adedi yazılır ve her zarfın içine bir de ihtiva ettiği tezkiye varakalarının aid olduğu memurların isimlerini gösterir liste konulur.

Madde 14 — Emniyet Umum Müdürlüğüne gelen gizli tezkiye varakaları tedkik edilerek nizamname hükümlerine mugayir görüldüğü takdirde imza eden âmire iade edilerek noksanları ikmal ettirilir.

Madde 15 — İki âmir tarafından bir memur hakkında ayrı ayrı doldurulan tezkiye varakalarında yazılı esaslı hususlar haklımdaki kanaatler yekdiğerine aykırı mahiyette görüldüğü takdirde bunların fevkindeki âmire gönderilerek o memur hakkında kanaatini yazması istenilir. Bu âmirin kanaatine itibar olunur.

Fevkinde gizli tezkiye varakası doldurmağa salâhiyetin iki âmiri bulunmayan memurlar için bir derece ile iktifa olunacağı gibi iki dereceye tâbi memurlarda üçüncü derece âmir bulunmadığı takdirde kanaatlarda tenakuz husulünde ikinci âmirin kanaatine itibar olunur. Valiler bu suretle üçüncü tezkiye âmiri sıfatile Emniyet Umum Müdürlüğünden kendilerine gönderilen emniyet teşkilâtı mensubları hakkındaki tezkiye varakaları üzerine kanaatlerini bildirecekleri gibi bundan başka maiyetlerindeki emniyet teşkilâtı mensublarından lüzum gördükleri hakkında kanaatlerini doğrudan doğruya Emniyet Umum Müdürlüğüne bildirirler ve bu mütalealar tezkiye varakalarile birleştirilir ve sicil müessir olur.

Madde 16 — Yapılan tedkik neticesinde nizamname hükümlerine uygun görülen gizli tezkiye varakaları Emniyet Umum Müdürlüğünce münasib görülecek mahal

ve şekilde saklanır.

Madde 17 — Fena sicil almış olanların bu vaziyeti zata mahsus işaretile tayine salahiyetli makam tarafından kendilerine mahrem surette tebliğ edilir. Mahremi tebligat alan memurun mafevkleri irşadat ile o memurun her sahada tekâmülünü temin ile uğraşırlar.

Bu yolda kendisine tebligat yapılan memur, tebliği mucib olan sebebin zail olduğu tasdik edilmedikçe, polis mesleğine giriş ve poliste terfi esaslarını gösteren nizamnamenin 18 inci maddesinde yazıldığı vechile iyi sicil almış addolunmaz.

Madde 18 — Bir memurun terfiinde bulunduğu de- ı ecedeki bütün sicilleri göz önünde bulundurulur.

Madde 19 — Gizli tezkiye varakası dolduran âmirlerin gareze binaen veya hususî bir maksadla hakikate uygun olmıyan mütalealar yazdıkları anlaşıldığı takdirde birinci defasında vazifelerini sui istimalden dolayı haklarında takibat icra edilecek ve tekerrürü halinde sicillen tekaüde sevkolunacaklardır.

Madde 20 — Sicil muhteviyatını her hangi bir suretle olursa olsun ifşa edenler, yahut kasden tamamın, veya bir kısmını ortadan kaldıranlar, yahut okunamıyacak şekilde kirletenler veya leh ve aleyhe tahrif edenler veya bunların yapılmasına sebep verenler polis inzibatî cezaları nizamnamesine tevfikan tecziye edilmekle beraber haklarında ayrıca ceza kanunu hükümleri tatbik olunur.

Madde 21 — Bulduğu dereceden terfi edenler için yeni sicil not defterleri tutulur. Bu gibilerin evvelki derecelerine aid sicil not defterleri umum müdürlüğe gönderilerek oraca imha edilir.

Madde 22 — Vefat edenlerle her hangi bir suretle tekaüde sevkolunanlar veya bir daha polis mesleğine alınmamak üzere meslekden ihraç edilenlere aid sicili not defterleri, bu memurlar hakkındaki hükümler kesbi katiyet ettikten sonra Emniyet Umum Müdürlüğüne gönderilir.

Umum Müdürlük bunlara aid tezkiye varakalarile

sicil not defterlerini beş sene nihayetinde yakmak sureti le imha eder.

Madde 23 — 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununun 85 inci maddesine dayanılarak kaleme alınmış ve Şûrayı Devletçe görülmüş olan bu nizamname hükümleri Resmî Gazetede basıldığı günün ertesinden itibaren üç ay sonra yürümeğe başlar.

Madde 24 — Bu nizamname hükümlerini Dahiliye Vekili yürütür.

Gizli tezkiye varakası

İsmi :

Memuriyeti :

Sicil numarası :

Sualler :

---

1 — Terbiyesi, nezaketi, imtizacı, mesleğe bağlılığı, beraber iş görme kabiliyeti:

---

2 — İş sahiplerine ve halka karşı muamelesi:

---

3 — Temizliğe ve muntazam giyinmeğe riayeti derecesi:

---

4 — Hizmet dışındaki tavur ve hareketi «Başlıca itiyadı içki itiyadı, kumar ve kadın lara inhimaki ve başkaca ahlâkî zafı olup olmadığı» :

---

5 — Çalışma ve işlerindeki başarıma kabiliyeti derecesi, ciddiyeti ve ketumluğu, itimada şayan olup olmadığı :

---

6 — Nefsine hâkimiyeti ve itimadı « İşlerinde zafı olup olmadığı ve bunların vazifeye tesiri derecesi» :

---

7 — Yurd severliği. feragat ve fadakârlığı:

---

8 — Hasis menfaatlere ve paraya düşün olup olmadığı :

---

9 — Müsrif olup olmadığı :

---

10 —• Meslekî terbiye ve disipline riayeti derecesi :

---

11 —• Çevikliği:

---

12 — Binicilik ve atıcılığı ve yüzücülük kabiliyeti derecesi :

---

13 — Vazifesine sadakat ve merbutiyeti « Vazifeyi şeref ve namusuna tevdi edilmiş bir keyfiyet olarak telâkki edip etmediği ve onu başarmak hususunda ihtar ve nezarete ihtiyaç hissettirip ettirmedeği» :

---

14 — Aldığı emri tam vaktinde ve istekle yapmak itiyad ve kabiliyeti :

---

15 — Adli, İdarî, siyasî ve beledî kısımlarından hangisinde daha ziyade muvaffak olduğu veya olabileceği : ö

---

16 — Amirlik nüfuzu :

---

17 — Kararında kat'iyet ve tereddüdü olup olmadığı :

---

18 — Maiyetine ve hem rütbelerine karşı muamelesi :

---

19 — Zabıt ve rabıt tesis ve maiyetini yetiştirme kudreti :

---

20 — Kanun ve nizamlara vukufu :

---

21 — Azim ve irade sahibi olup olmadığı ve mes'uliyeti üzerine almak kabiliyeti:

---

22 — Kavrayış, evvelden görüş ve tedbir alış kabiliyeti derecesi :

---

23 — Soğuk kanlılığı, cesareti ve mühim vak'alarda yararlılık derecesi:

---

24 — Tedkik ve tetebbe merakı olup olmadığı ve ne gibi eserlere daha ziyade dşgn olduğu «Meslekî, İştima, fennî eserle kanunlar» :

---

25 — Silhna ve teēhizatına itinası, lüzumlu zamanlarla silh kullanma kabiliyeti ile silh bilgisi :

Bunlardan başka komiser muavininden itibaren her sınıf âmirler iēin

1 — Maiyetini yetiştirme, vazifeye sevk ve ida-

---

re kabiliyeti :

2 — Otoriter olup olmadığı :

Emniyet mirlerinden itibaren yukarı derecedeki âmirler iēin

---

1 — Emirlerinde vuzuh ve kat'iyet olup olmadığı :

---

2 — İttihaz ettiği tedbir ve verdiği emirler ısrarla takip edip etmediği :

3 — Maiyeti üzerinde vazifeyi yapmak hissile vazife aşkını uyandıрмаđa gayret edip etmediği :

Vasıtalı poliste ve fennî işlerde çalışanlar için

1 — Kullandığı vasıta üzerindeki bilgi ve ihtisası :

2 — Vasıtayı kullanma ve muhafaza kabiliyeti:

3 — Maiyetine verilenleri bu işlerde yetiştirme arzu ve kabiliyeti:

2

Kararname No: 9067

Çalışma saatlerinin tesbiti hakkında Ziraat Vekilliğinin teklifi üzerine toplanan Müsteşarlar Komisyonunca hazırlanan 20 mayıs 1938 tarihli rapor İcra Vekilleri Heyetinin 23/6/1938 tarihli toplantısında okunarak Vekâletlerde yaz çalışma saatlerini 15 haziran - 15 eylül tarihi için saat sekizden on dörde kadar fasılasız (6) saat ve 16 eylül - 14 haziran tarihi için saat dokuzdan on ikiye ve on üç otuzdan on yedi otuza kadar (7) saat olmak üzere tatbiki ve vilâyetlerde bu saatlerin Memurin Kanunu hükmüne ve mahallin icablarına göre valiler tarafından tayini onanmıştır.

23/6/1938

Ölçüler Nizamnamesinin 4 üncü, 11 inci, 12 inci ve 14 üncü fazıllarını değiştiren nizamname

DÖRDÜNCÜ FASIL

İçinde ispirotolu ve diğer içkilerle akıcı maddeler satılan şişeler

Madde 1 — 10 ağustos 1933 tarihli Ölçüler Nizamnamesinin 74 üncü maddesi aşağıda yazılı olduğu veçhile değiştirilmiştir:

Muayene edilecek ölçüler

İçinde ispirotolu ve diğer içkilerle akıcı maddeler satılan şişeler aşağıdaki dolma hacımlarda olmak üzere muayyene edilir.

Bira şişeleri:

30 cl, 50 cl, 70 cl, 75 cl ve 100 cl.

Soda ve gazoz şişeleri:

20 cl, 25 cl, 30 cl, 35 cl ve 50 cl.

Maden suyu şişeleri :

25 cl, 30 cl, 35 cl, 50 cl ve 100 cl.

Memba suları şişeleri:

25 cl, 30 cl, 35 cl, 50 cl, 75 cl, 100 cl, 1,5 l, 2 l, 3 l, 4 l
5 l.

Rakı, konyak ve likör şişeleri:

10 cl, 15 cl, 20 cl, 25 cl, 30 cl, 35 cl, 50 cl, 70 cl, 75 cl, 100
cl ve 2 l.

Şarap şişeleri:

30 cl, 35 cl, 50 cl, 70 cl, 100 cl, 1,5 l, 2 l, 3 l ve 3,4 l.

Süt şişeleri:

25 cl, 50 cl, 75 cl, 100 cl, 1,5 l ve 2 l.

Şıra, sirke ve yenilir yağlar için şişeler:

50 cl, 75 cl, 100 cl, 1,5 l, 2 l, 3 l, 4 l ve 5 l.

10 cl den küçük hacimdeki şişelerle sifon şişelerinin istenilen hacimde yapılması ve kullanılması caizdir.

İmal tarzı ve terkipleri itibarile yukarıda yazılı grup-

lardan birine girebilecek akıcı maddeler için o gruplarda tesbit edilen şişeler kullandır.

Ecza kapları:

Madde 2 — 75 inci madde aşağıda yazıldığı veçhile değiştirilmiştir:

Ecza taşımağa mahsus şişelerle 74 üncü maddede yazılı boyalardan büyük şişe ve damacanalara üzerinde hacimleri yazılı olsa bile muayene edilmezler.

İmal maddeleri:

Madde 3 — 76 ıncı madde aşağıda yazılı olduğu veçhile değiştirilmiştir:

İçinde ispirotolu ve diğer içkilerle akıcı maddeler satılan şişeler camdan ve bu işe elverişli porselen vesaire gibi toprak mamulattan yapılır.

Şekil

Madde 4 — 77 inci madde aşağıda yazılı olduğu veçhile değiştirilmiştir:

74 üncü maddede yazılı olan şişeler dipleri düz olmak şartile istenilen biçimde yapılabilir.

Tesmiye

Madde 5 — 79 uncu madde aşağıda gösterildiği gibi değiştirilmiştir:

74 üncü maddede yazılı şişelerin dibine dolma hacimleri litre, desilitre, santilitre veya bunların kısa şekilleri olarak şişe hamurunda asitle aşındırma, kazıma, kabartma vesair suretle yazılı bulunmalıdır.

Bunlardan muhafaza için üzerleri bozulmadan açılmayacak tarzda kapatılmış olanların dolma hacmi üstlerinde göze çarpar bir yerine yazılmalıdır.

Yanlış payı:

Madde 6 — 80, 81, 82, 83 üncü maddeler yerine geçmek üzere aşağıdaki madde kabul edilmiştir:

Şişelerin hacmi		Silme hacmine göre	
Dolma	Silme	Yanlış	payları
500 cl	507 cl	±	60 ml
400 »	406 »	±-	55 »
340 »	346 »	±	52 »
300 »	306 »	±-	50 »
200 »	205 »	±	40 »
150 »	154 »	±	30 »
100 »	103 »	±	20 »
75 »	78 »	±	20 »
70 »	73 »	±	20 »
50 »	53 »	±	20 »
35 »	37 »	±	15 »
30 »	32 »	±	15 »
25 »	27 »	±	15 »
20 »	22 »	±	15 »
15 »	17 »	±	15 »
10 »	11,5 »	±	10 »
		±	

Yasak ölçüler:

Madde 7 — 84 üncü madde aşağıda gösterildiği veçhile değiştirilmiştir:

Perakende ispirotolu içki satan yerlerde bu içkilerin satışları için boş içki şişelerinin ölçü olarak kullanılmaları yasaktır.

Şiseler hakkında muvakkat madde:

Madde 8 — Nizamnamenin şişelere aid olan 4 üncü faslına aşağıdaki muvakkat madde eklenmiştir:

Ölçüler Kanunu ile Nizamname hükümlerinin mecburî olarak tatbikına başlanılan 1934 senesi ikinci kânun ayının birinci gününden evvel memlekete getirilmiş ve balen kullanılmakta olan şişelerin 79 uncu maddedeki tesmiye hükümlerine mugayir olanlar nizamnamenin şişelere mütedair diğer hükümlerine uygun bulunmak kaydü şartile 1943 senesinin ikincikânun ayının birinci gününe kadar kullanılabilir.

ON BİRİNCİ FASIL

Areometreler

Ayarlanacak areometreler:

Madde 9 — 123 üncü madde aşağıda yazıldığı veçhile değiştirilmiştir:

Muayene ve ayar edilecek areometreler şunlardır:

1 — Suyun en yüksek kesafeti vahid kabul edilerek akıcı bir maddenin kesafetini bulmağa yarayanlar:

- A - Madenyağları,
- B - Sülfürik asidi,
- C - Klorhidrik » ,
- D - Nitrik » ,
- E - Sud veya potas kalevisi mahlûlleri,
- F - Amonyak,
- G - Tuz mahlûlü,
- H - Deniz suyu,
- İ - Gliserin,
- J - Sülfürik eteri,
- K - Konyak, rakı gibi inbikten çekilmiş ispirotolar.
- L - Süt,
- L - Boya ve debagat hülâsaları areometreleri.

2 — Akıcı bir maddenin içinde halledilmiş bulunan maddenin ağırlık veya hacim yüzdesini göstermeğe yarayanlar:

- A - Alkolometreler,
- B - Sakarimetreler,
- C - Sülfürik asidi areometreleri.

3 — İtibarı taksimata göre akıcı bir maddenin kesafet derecesini gösterenler:

A - Süt areometresi,

B - Baume areometreleri «Teknikte müstamel olup sıfır noktası mayimukattara ve 10 uncu derecesi % 10 nisbetindeki tuz mahlûlüne tekabül eder».

İmal maddesi:

Madde 10 — 124 üncü madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Areometrelerin imal maddesi yalnız şeffaf ve dayanıklı camdır. Maiyetlerin «Hitrat» kesafetini bulmağa yarayan areometreler suya ve kalevilere karşı da lâzım gelen dayanıklılıkta olmalıdır.

Termometreli areometreler hararetin kalıcı bir tesir bırakmadığı tanınmış bir cins camdan yapılmalıdır.

Fluorhidrik asidi mahlülleri için kullanılacak areomerteler gümüştan yapılabilir.

Talimatnameye bırakılan hükümler:

Madde 11 — 125 inci madde aşağıda yazıldığı veçhile değiştirilmiştir:

- 1 - Areometrelerin umumî şekil ve tertibatı,
- 2 - Areometrelerin nevilerine göre ayrıca gözetilecek vasıfları,
- 3 - Areometrelerin umumî muayene usulleri,
- 4 - Areometrelerin hususî muayene usulleri,
- 5 - Areometrelerin nevilerine göre muayene hususiyetleri talimatname ile bildirilir.

Tesmiye:

Madde 12 — 132 inci madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

1 - Areometrelerin tesmiyesi umumiyetle saplarının içine yerleştirilmiş iskala kâğıtları üzerinde yazılmalı ise de sapın inceliği veya yazılacak tesmiyenin uzunluğu icab ettiriyorsa bu tesmiyeler areometrenin karnının içine yapıştırılmış elverişli kâğıtlar üzerine de konulabilir. Areometrenin karnının üzerine yazı veya marka koymak memnudur,

2 - Areometre taksimatı üzerindeki tesmiye aletin cinsini ve ne için kullanılacağını şüpheyi düşürmeyecek tarz-

da göstermeli, eğer areometrenin kendi adı bunu bildirmiyorsa hangi akıcı madde için olduğu ayrıca yazılı bulunmalıdır,

3 - Areometrelerin hangi suhunet derecesinde doğru göstereceği üzerinde yazılmalıdır,

4 - Areometrelerin üzerlerinde yukarıda bildirilen tesmiyelerden başka bunların yapıldıkları sene ile fabrikanın adı ve imalât sıra numaraları da yazılı olabilir.

5 - Areometreler, içlerine batırdıkları mayiatın saplarına doğru tırmanıp yükseldikleri parçaların «Meniskus» en derin yerlerinden sayılarak okunurlar. Süt, boya, debagat hülâsaları ve permanganat gibi gayrı şeffaf mayi ve malûllerdeki okumalar tırmanatının en üst yerinden yapılır. Böyle olursa areometre ıskalasının öyle okunacağı ayrıca yazılı olmalıdır.

6 - Areometrelerin termometre derecelerinin santigrat taksimatına göre yapılmış olduğu, üzerinde bir yazı veya işaretle gösterilmelidir,

7 - Areometrelerin üzerlerinde, ayrıca tesbit edilmemiş ise, ağırlık yüzdesi areometreleri için P/P ve hacim yüzdesi areometreleri için de v/v işaretleri yazılı olabilir.

Yanlış payı:

Madde 13 — 133 üncü madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Bu nizamnamede yazılı areometrelerin yanlış payları şunlardır:

1 - Areometre ıskalaları:

A - Ağırlık yüzdeleri areometreleri:

%		%
1 i	gösteriyorsa	0,4
0,5 i	»	0,25
0,2 yi	»	0,15
0,1 i	»	0,10

B - 0,61 den 0,829 kesafet derecesine kadar olan bütün kesafet areometreleri, taksimat çizgileri kesafet vahidinin 0,002 ve 0,001 ine göre ise en küçük taksimatın yarısı kadar.

Taksimat çizgileri 0,0005, 0,0002 ve 0,0001 ine göre ise en küçük taksimatının tamamı kadar. Süt derecelerini gösterenler de dahil olmak üzere 0,829 dan yukarı kesafet areometreleri için en küçük ıskala taksimatının tamamı kadar.

2 — Termometre ıskalaları için ıskala taksimatı tam dereceleri gösteriyorsa 0,4 derece,

0,5 ve 0,2 derece gösteriyorsa 0,2 derece ve

0,1 i gösteriyorsa 0,1 derecedir. '

3 — Yukarıda bütün ıskala için konulan yanlış paylarından başka ıskalalarda gözle görünür taksimat yanlışlıkları da bulunmamalıdır.

ON İKİNCİ FASIL

Havagazı sayaçları:

Madde 14 — 134 üncü madde aşağıda yazıldığı veçhile değiştirilmiştir:

Ayarlanacak havagazı sayaçları:

İçinden geçen havagazı hacmim ölçen ve bu ölçülen miktarı metre sistemine göre gösteren havagazı sayaçları ayarlanırlar. Bu sayaçlar yaş ve kuru olarak ikiye ayrılır: A - Yaş havagazı sayaçlarında havagazı akıcı bir maddenin üstünde toplanarak:

1 — Durmadan ölçen bir ölçü tertibatı «ölçü davulu» ile veya,

2 — İki yana sallanan bir ölçü tertibatı ile ölçülür.

B - Kuru havagazı sayaçlarında gaz, akıcı madde olmadan, hareket eden ve gaz kaçırmıyan cidarlarla ölçülür.

Şekil:

Madde 15 — 135 inci madde aşağıda yazıldığı veçhile değişmiştir:

Havagazı sayaçlarının şekil ve tertibatı yapılacak talimatname ile tesbit olunur.

Havagazı sayaçlarının senelik
ve ansızın muayeneleri

Madde 16 — Nizamnamenin havagazı sayaçlarına aid elan 12 inci faslına aşağıdaki madde eklenmiştir:

A - Havagazı sayaçları ilk kullanılmağa başladıkları tarihlerden sayılmak üzere üç senede bir çalışma yüzünden kaybedecekleri doğruluğun düzeltilmesi ve sayaç parçalarının temizlenmesi için sayaca sahip müessesese veya şahıs tarafından yerlerinden sökülür, temizlenir, düzeltilir ve nizamnamede yazılı yanlış paylarına uygun bir hale getirildikten sonra mıntaka başmüfettişlik veya müfettişliklere muayene ettirilerek damgalattırılır. Bu madde hükümlerine göre kullanmağa başladıkları tarihlerden sayılmak üzere muayene zamanı gelen havagazı sayaçlarının listesi her ayın birinci günü havagazı tevzi e- den müesseselerce başmüfettişlik veya müfettişliklere verilir. Bu müesseseler bundan başka her senenin birinci haftasında geçen sene içinde kullanmağa başlanılan yeni sayaçların da bir cetvelini başmüfettişlik veya müfettişliklere vermeğe mecburdur.

B - Lüzum görüldükçe havagazı sayaçlarının ansızın muayeneleri, umumî hükümler dairesinde icra edilir.

Sayaçların muayeneye hazırlanması:

Madde 17 — 136 ıncı madde yerine aşağıda yazılı madde konulmuştur:

Müesseseler muayene için başmüfettişlik veya müfettişliklere ibraz edecekleri havagazı sayaçlarını önceden düzeltip temizlemiş ve ayar etmiş bulunacaklardır.

Ayarlar İktisad Vekâletince yapılacak tarifelerde yazılı ücret mukabilinde 27 inci maddeye tevfikân vücade getirilen ayar istasyonlarında yapılır.

Havagazı sayaçları ayar istasyonlarının kurulması ve sair hususâtı talimatnamede bildirilir.

Parça halinde getirilen havagazı sayaçları

Madde 18 — 137 inci madde yerine aşağıdaki ikame edilmiştir:

Memlekete dışarıdan parçalar halinde getirilip montajı yapılan veya içeride tamir olunan havagazı sayaçları yeniden yapılmış sayılır ve ona göre kanun, nizamname ve talimatname hükümlerine tâbi tutulur. Ancak 16 inci maddede yazılı havagazı sayaçları bu hükmün dışında kalır.

Tesmiye

Madde 19 — 138 inci madde aşağıda yazıldığı veçhile değiştirilmiştir:

Her bir gaz sayacının üzerinde aşağıdaki yazıların bulunması lâzımdır:

- 1 - Yapanın adı ve yapıldığı yer ve markası,
- 2 - Fabrikanın sıra numarası ve sayacın yapıldığı sene «Bunlar bir levha üzerine yazılmış bulunmalıdır».
- 3 - Ölçme odasının hacmi «Bu hacim litre olarak gösterilmeli ve tesmiyesi tam yazı ile veya kısa şekli ile konmalıdır».
- 4 - Gaz sayıcının bir saatte geçirebileceği en çok havagazı miktarı «V» «Bu hacim m3 olarak tam tesmiyesile veya bunun kısa şekli ile yazılmış bulunmalıdır»; bu miktarların yanma sayacın kaç alev yerini beslemek için olduğu yazılabilir. Bu alev yeri için sayaçlara 150 litrelik gaz hesaplanır.
- 5 - Havagazı sayacının sistemi,
- 6 - Her sayacı kadranının üzerine veya yanma ölçtüğü vahid tam yazı ile yazılır. Bu kadranlar üzerindeki rakamların metre mik'abına ve bunun 10,000 ve daha fazla aşarî millislerine göre ilerlemesi lâzımdır.
- 7 - Yerinden oynatılması güç olan ve sayıcısı çıkarılabilen gaz sayaçlarına sayıcı üzerinde de bir ve ikinci fıkralarda yazılı tesmiyeler bulunmalıdır.
- 8 - Nöbetleşe sayaca bağlı sayıcıları bulunan gaz sayaçları üzerinde bunu ifade edecek bir yazı bulunmalıdır.
- 9 - Sayaca gaz veren borunun gaz giriş borusu olduğu yazılmalıdır.

Yanlış payı:

Madde 20 —139 uncu madde aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir.

A — Doğruluk muayenesindeki yanlış payı:

1 - Havagazı sayacından bir saatte geçebilecek havagazı miktarı «V» karşılığı olan geçme sür'atle geçen gaz miktarı ve sayacın gösterdiği miktar arasındaki fark aşağıda yazılı yanlış paylarını geçmemelidir:

134 üncü maddenin A-1 kısmında gösterilen ölçü davullu yaş havagazı sayaçlarının bir saatteki 150 m³ dan küçük olanlarda : % 2 150 m³ ve bundan daha büyük olan ölçü davullu yaş havagazı sayaçlarında: % 1.

134 üncü maddenin A-2 kısmında gösterilen iki tarafa sallanan ölçü tertibatlı yaş havagazı sayaçlarile kuru havagazı sayaçlarından % 2,

Yukarıda gösterilen fark yüzdeleri sayaçtan geçen gazın hakiki miktarına nisbet edilerek bulunur.

2 - İki tarafa sallanan ölçü tertibatlı yaş havagazı sayaçlarile kuru havagazı sayaçlarının yanlış payı olan % 2 bir saatteki takat karşılığı olan geçme sür'atinin % 50 si ile % 20 si arasında olan sür'atlerdeki gaz miktarında da gözetilmelidir.

B — Havagazı sayaçlarının işleklik muayenesi:

Sayaçların muntazam çalışıp çalışmadıkları ve gaz kaçırıp kaçırmadıkları bir saatte normal havagazı geçirmek kabiliyeti «Takati»

0.75 m³ na kadar olan sayaçlarda takatin % 20 sine,

7,50 » » » » » % 10 una ve

daha büyük sayaçlarda » » % 5 ine

kadar gaz geçirmesile ayrıca muayene edilir.

Havagazı sayaçlarının işledikleri derecesini anlamak üzere yapılacak muayene seki] ve usulleri ve bir saatteki geçirme kabiliyetlerine göre muayene için tahmil edilecek yükler ve bu muayenelerde sayaçlarda işlekliğin mevcudiyetini kabul için esas ittihaz edilecek miktarlar talimatnamede gösterilir.

Havagazi sayaçlarına aid
muvakkat madde

Madde 21 — Nizamnamenin havagazi sayaçlarına aid olan 12 inci faslına aşağıdaki muvakkat madde eklenmiştir:

Ölçüler kanunu ile Nizamnamesi hükümlerinin mecburî olarak tatbikına başlanılan 1934 senesi 2 inci kânun ayının birinci gününden evvel memlekete getirilmiş olan havagazi sayaçları 30 uncu maddedeki hükümlerin dışında kalır ve 1950 senesi ikinci kânun ayının birinci gününe kadar tipleri tasdiksiz olarak ancak doğruluğu temin için yapılan esaslı tamirlerini müteakib ilk ve senelik muayeneleri neticesinde muayene talimatnamesine tevfikan doğruluk ve işleklik vasıflarını her halde haiz oldukları anlaşılarak damgalanmaları kaydü şartile kullanılabilir.

Bu müddet geçtikten sonra tipi tasdiksiz sayaçların kullanılması yasaktır.

ON DÖRDÜNCÜ FASIL

Su sayaçları

Ayarlanacak su sayaçları:

Madde 22 — 150 inci madde aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

I - Ayarlanacak su sayaçları, sayaçtan geçen su miktarını yalnız metre sistemine göre göstermelidir.

II - Su sayaçlarının ölçme sistemi aşağıdaki sistemlerde veya bunların birleşmesile hasil olurlar.

1 - Davullu	«Döner bir davula bağlı boşlukları doldurup boşaltanlar»
2 - Pistonlu ve tavalı	«Su hacmini doğrudan doğruya ölçenler -Kapsüller dahil- »
3 - Türbinli ve vidalı	«Su sür'atini ölçerek su mikta-

- 4 - Vanturi borulu «Suyun sayaç içindeki tazyik farkından su miktarını bulanlar»
- 5 - Kısmen cereyan ölçen «Cereyanın bir kısmını sayaçtan geçirmek suretile suyun tamamını ölçenler»
- 6 - Kompund «Birleşik» «Diğer sistemlerin küçük ve büyük iki sayacı beraber olanlar»

Tertibat:

Madde 23 — 151 inci madde aşağıda yazıldığı veçhile değiştirilmiştir.

1 - Su sayaçları her tarafı 15 atomsferlik tazyika dayanacak kadar sağlam ve dayanıklı maddeden yapılmış olmalı ve bu tazyik altında hiç su kayıp etmemelidir.

2 - Su sayaçları sayaçlarının taksimatı, en son sayacı kadranı No. 3 de tarif edilen su geçirme kabiliyetine göre aşağıda yazılı mikdarları emniyetle okunabilir tarzda göstermek üzere derecelenmiş olmalıdır.

Su geçirme kabiliyeti	En az gösterdiği mikdar	
20 m3 na kadar	1	1
20 — 50 m3	10	1
50 — 250 m3	100	1
250 — 1000 m3	1000	1
1000 — m3 ve fazlası için	10000	1

3 — Su sayacının su geçirme kabiliyeti, sayaç içinde atım. (10 m. su sütunu) tazyik olmak üzere bir saatte geçen su mikdarıdır.

Tesmiye:

Madde 24 — 152 inci madde aşağıda yazılı olduğu veçhile değiştirilmiştir:

Her su sayacının aşağıdaki tesmiyeler dayanıklı ve sayaçtan ayrılmaz bir tarzda konmuş olmalıdır:

A — Metre mik'abı veya litre olarak su geçirme kabiliyeti tam yazı ile veya tesmiyelerin kısa şekli ile (m^3) «1»

B — Fabrika numarası,

C — Yapanın adı ve yapıldığı yer,

Ç — Sayacın madde 150 - II de gösterilen sistemlerden hangisine göre yapılmış olduğu,

D — Bir ok veya başka bir suretle gösterilmek üzere suyun akma istikameti,

E — Sayacın su geçirme kutru «mm» olarak gösterilmelidir.

Yanlış payı:

Madde 25 — 153 üncü madde aşağıda yazıldığı veçhile değiştirilmiştir:

1 — Sayacın hakikî su geçirme kabiliyeti sayaç üzerinde yazılı su geçirme kabiliyetinden daha aşağı olamaz.

2 — Su sayaçlarını harekete getirecek su miktarı ve su geçirme kuturlarına göre asgarî su geçirme kabiliyeti su sayaçları ayar talimatnamesine göre tayin edilir.

3 — Su sayaçlarının her su akışına göre her sistem ve büyüklüğe aid yanlış payı aşağıda gösterildiği gibidir:

I - ($20 m^3$) su geçirme kabiliyetine kadar olan küçük su sayaçlarında:

Sür'atlılerde su geçirme kabiliyetinin % 1,5 — % 5 «% 5 dahil» i arasında yanlış payı % ± 5 «senelik muayenelerde bu hudud m^3 kabiliyetindeki kuru kadranlılarda 50 l/ saattan başlar»,

Hacımlarda % 1 — % 5 «% dahil» i arasında yanlış payı % ± 5 ,

Sıcak su sayaçlarında % 3 — % 5 «% 5 dakika dahil» i arasında yanlış payı % ± 5 ,

II - ($0 m^3$) su geçirme kabiliyetinden büyük sayaçlarda :

Sür'atlılerde ve hacımlılarda su geçirme kabiliyetim % 1 — % 5 «% 5 dahil» i arasında yanlış payı % ± 5 ,

Sıcak su sayaçlarında: % 2 — % 5 «% dahil» i arasında yanlış payı % ± 5 ,

III - Vidalarda ve birleşik sayaçlarda:

Su sayaçları ayar talimatnamesindeki cetveller hududu dahilinde yanlış payı % ± 5 ,

IV - Su geçirme kabiliyetinin % 5 den sonra ve vidalar ile birleşik sayaçlarda su sayaçları ayar talimatnamesindeki cetvelle tahdid edilen huduttan sonraki akışlarda bütün sayaçlarda yanlış payı % $\pm$ yi geçmemelidir.

V - Atlayarak gösteren ve memlekette mevcut olan pistonlu sayaçlarla hacim ölçen sayaçlara aid doğruluk başlangıcından % 5 e kadar «% 5 dahil» yanlış payı % ± 10 ve su geçirme kabiliyetinin % 5 şinden % 100 e kadar olan akışlarda yanlış payı % ± 5 i geçmemelidir.

VI. - Vanturi borulu sayaçlarla kısmen cereyan ölçen sayaçlarda yanlış payı:

1 - Vanturi borululara:

Borunun dar geçit kesimine, genişleme zaviyesine, difrensiyel manometrenin gösterdiği miktarla sayacı veya yazıcı olarak kullanılan sistemin esasına göre tayin edilir,

2 - Kısmen cereyan ölçenlerde,

Sayaca gelen cereyanın asıl cereyana nisbetine ve kısmen cereyanı ölçen sayacın sistemine göre tesbit edilir.

Su sayaçlarının senelik ve ansızın muayeneleri

Madde 26 — Nizamnamenin su sayaçlarına aid olan 14 üncü faslına aşağıdaki yazılı madde eklenmiştir:

A - Su sayaçları ilk kullanılmaya başlandıkları tarihlerden sayılmak üzere beş senede bir düzeltilerek yanlış paylarına uygun bir hale getirildikten sonra alâkadar mıntaka başmüfettişlik veya müfettişliklere muayene ettirilerek damgalattırılır. Lüzum görüldükçe su sayaçlarının ansızın muayeneleri Su sayaçları Muayene ve Ayar Talimatnamesine göre yapılır. Su dağıtan müesseseler her senenin birinci haftasında geçen sene içinde kullanılmaya başlanılan yeni sayaçların da bir cetvelini başmüfettişlik veya müfettişliklere vermeğe mecburdur. Muayene zamanları gelen su sayaçlarının bir listesi her ayın birinci

günü su veren müesseselerce başmüfettişlik veya müfettişliklere bildirilmesi lâzımdır,

B - Aboneler veya şahıs ve müesseselere aid olan su sayaçlarının ayarları İktisad Vekâletince yapılan tarifelerde yazılı ücretler mukabilinde 27 inci maddeye tevfikan vücuda getirilen ayar istasyonlarında yapılır.

Su sayaçlarına aid muvakkat madde

Madde 27 — Nizamnamenin su sayaçlarına aid olan 14 üncü faslının aşağıda yazılı muvakkat madde eklenmiştir:

Memlekette mevcut olup da «Madde 22, madde 23 ve madde 24» e aykırı olan sayaçlar Su Sayaçları Ayar Talimatnamesinde gösterilen hususî şeraite göre muayene ve oyar edilirler.

Bu sayaçlardan sistem ve tipleri tasdiksiz olanlar muayeneleri sırasında doğru bulunup damgalanmaları kaydü şartile 1950 senesinin 2 inci kânun ayının birinci gününe kadar kullanılır. Bu müddet geçtikten sonra tipi tasdiksiz sayaçların kullanılması yasaktır.

Madde 28 — 10 ağustos 1933 tarihli Ölçüler Nizamnamesinin 74, 75, 73, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 123, 124, 125, 123, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 150, 151, 152, 153 üncü maddeleri ilga edilmiştir.

Madde 29 — Şûrayı Devletçe görülmüş olan işbu nizamname hükümleri Resmî Gazetede basıldığı günün ertesinden itibaren yürümeğe başlar.

Madde 30 — Bu nizamname hükümlerini Adliye, Dahiliye, Maliye, İktisad ve Gümrük ve İnhisarlar Vekilleri yürütür.

Müikî teşkilât

Kararname ve Tamimleri

27/7/938 tarih ve 13896 sayılı kararname

Madde 1 — Isparta vilâyetinin Eğirdir kazasına bağlı Sütçüler nahiyesile Siirt vilâyetinin Sason kazasına bağlı Hoza nahiyeleri kaldırılmıştır.

Madde 2 — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

27/7/938 tasrih ve 13983 sayılı kararname

Madde 1 — Hakâri vilâyeti merkez kazasına bağlı Kaval nahiyesinin merkezi, nahije adı yine Kaval olarak kalmak üzere şimdiki bulunduğu Kaval köyünden kaldırılıp aynı nahije çerçevesindeki Pıyanis köyüne götürülmüştür.

Madde 2 — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

29/7/938 tarih ve 13984 sayılı kararname

Birinci madde — Bingöl vilâyetine bağlı Bingöl kazasının adı (Karhova) olarak değiştirilmiştir.

İkinci madde — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

Çalışma Raporları

Nüfus İş. U. M.

Haziran 938 ayı içinde Umum Müdürlüğümüze muhtelif Vekâletlerle Vilâyetlerden (2355) evrak gelmiş, bu evraktan (131) i birinci, (509) zu ikinci, (925) i üçüncü, (790) ı dördüncü şubeye verilmiştir.

Birinci şube: Tesellüm eylemiş olduğu evraktan (108) adedinin muamelesini tamamlamış ve (23) adedini muameleden müstağni görerek hıfzetmiştir.

İkinci şube: Haziran ayı içinde tesellüm eylediği (509), mayıs ayından devreylediği (99) ve diğer şubelerden gönderilen (27) evrakla birlikte cem'an (635) evraktan (409) adedinin muamelesini intaç ve (94) adedini muameleden müstağni görerek hıfzetmiş ve (132) adedinin de bir kısmı imzada ve bir kısmı ayın son günü gelmiş bulunması dolayısıyla muamelesi ikmal edilemediğinden temmuz 938 ayma devrolunmuş ve resen (24) evrak yazılmıştır.

Bunlardan başka haziran ayı içinde bu şubece yapılan işlerin başlıcaları şunlardır:

1 — 3356 sayılı kanun ile bez kaplı nüfus cüzdanlarının kıymeti beş kuruşa indirilmiş ve bu hususta yapılacak muamele Maliye Vekâletince 17/5/938 tarihli telgrafla Malmemurlarına bildirilmiş olduğundan nüfus memurlarının mal memurlarile temas ederek cüzdanların tayin olunan bedel üzerinden verilmesinin temini.

2 — Nüfus dairelerinde mevcut hüviyet cüzdanlarile harç pullarının bazı yerlerde tadat heyetleri tarafından sene başında tadat edilmediği anlaşıldığından her hangi bir vilâyet ve kaza merkezlerindeki nüfus idarelerine uğramıyan bu hey'etlerin Vali ve Kaymakamlar tarafından getirilerek sayım yaptırılması ve nüfus teşkilâtı olan nahiyelere kadar bu hey'etlerin gönderilmesine imkân

olamayacağından Nahiye nüfus memurları ellerindeki hüviyet cüzdanları ile pulların Nahiye müdürlerde nüfus memurları tarafından sayılması ve zabıtlarının tanzimi,

3 — Mâliyece tahsil olunan nüfus para cezaları miktarının her üç ayda bir nüfus idarelerine birer kalem olarak bildirilmesi Maliye Vekâletinden Defterdarlıklara tebliğ olunduğundan hasılât cetvellerinde para cezaları için ayrı bir sütun açılması,

4 — Gönderilen nüfus klavuzları muhteviyatına aykırı hareket eden ve yeyhude iş'ar ve istişarda bulunan memurlarımızın bu halleri ehliyet ve kabiliyetleri derecesinin birer miyarı sayılacağı gibi buraca tutulmakta olan sicillerine de işaret olunacağından tariflerinde ehemmiyetli esaslardan biri olacağı tamim ve tebliğ olunmuştur.

5 — Vilâyetlerin ihtiyacını karşılamak üzere lüzumu olan esas, vukuat defter ve ilmühaberlerinin nünuneleri. hazırlanarak bastırılması için 21/6/938 tarihinde Yüksek Vekâlete sorulmuştur.

6 — Burdur Vilâyetinin Tefenni kazası nüfus yazımı masrafı bakiyesile müsvedde defterlerinin tebyiz masrafı karşılığı olmak üzere (696) liralık tahsisat havalesinin Tefenni Malmüdürlüğüne gönderilmesi Yüksek Vekâlete arz olunmuştur.

7 — Bazı Vilâyetlerde yıpranmış olan nüfus defterlerinin tamir ve tecdidi masrafına karşılık olarak (2114) lira (60) kuruşluk tekiye emrinin ait olduğu kazalar malmüdürlüklerine yollanması için hazırlanan listesi Yüksek Vekâlete sunulmuştur.

Üçüncü şube : Tevdi edilen (925) ve geçen aydan devrolunan (219) evrak ile birlikte cem'an (1144) evraktan (933) adedinin muamelesini tamamlamış ve (211) adedini de incelemek üzere Temmuz 938 ayına devreylemiştir.

Bu şubece Haziran 938 ayı içinde (490) kişinin yurtdaşığa kabul muameleleri ikmal ve intaç edilmiş ve muhtelif Devlet tabiiyetlerinde bulunan (11) kişinin de tabiiyet durumları tetkik olunarak haklarında gereken ka-

rarlar verilmiştir.

Dördüncü Şube : Tevdi edilen (790) ve diğer şubelerden gönderilen (60) evrakla birlikte cem'an (850) evraktan (699) adedinin muamelesini ikmal ve intaç ve (84) adedi muameleden müstağni görülerek hıfz edilmiş (67) adedi üzerinde de inceleme yapılmak üzere Temmuz 938 ayma devrolunmuştur.

Bunlardan başka geçen ay içinde bu şubece Sason yasak bölgesinden (1500) nüfusun nakli için alınan kararnamenin tatbikatına devam olunmuştur.

Tamimler

Mahallî idareler umum müdürlüğü

Sayı: 6814-1/1/2

Gün: 15-7-1938

Gün geçdikçe çoğalan mahallî mahiyeti haiz âmme hizmetlerde bunlara ait tesislerin ihtiyaçla mütevazın şekilde yürütülüp kurulabilmesi için her şeyden evvel muayyen bir plâna ihtiyaç vardır. İş programları bu ihtiyacı karşıladı.

Tertip sırasında alınan vilâyet işlerine ait tesislerin programla muayyen zamanlarda kurulabilmesi için maddî imkân ve şartların aynı zamanda ve bir arada tahakkuku icap eder.

933 yılında kurulan belediyeler bankası şehirlerimizin tanzim ve imarı, belde tesislerinin kurulması ve allelitlak mesai programlarının tatbikatı hususunda beledilerimize çok geniş imkânlar vermiş, bu sayede büyük e- serler vücutte gelmiştir. Su tesisleri bunların başındadır. Alınan feyizli netice bu teşekkülün kuvvetlendirilmesi, faaliyet sahasının genişlettirilmesi lüzumunu teyit ettiğinden (Belediyeler Bankası) nın (Mahallî İdareler Bankası) şekline kalbi ve sermayesinin iştigal mevzularile mütenasip şekilde çoğaltılması kararlaştırılmıştır. Bu maksalta hazırlanan kanun lâyihası yakında yüksek kamutaya sunulacaktır.

Bu hususta vilâyetlerin şimdiden hazırlıklara geçmelerini ve bütçelerinden yapacakları tasarrufatı iştirak hissesi olarak Belediyeler Bankasına yatırmalarını yerinde ve lüzumlu bir işaret şeklinde telâkki ediyorum.

Vilâyet bütçeleri hazırlanarak merkeze gönderilmiş olduğundan tasarrufların ve mikdarlarının bütçenin han-

gi tertip ve fasıllarından, temin edileceğinin acele kararlaştırılarak buna ait encümen mazbatasının gönderilmesini rica ederim.

Ayrılacak iştirak hisselerinin bütçe tutarının %1 inden aşağı düşürülmemesini, imkânın müsaadesi derecesinde bu nisbetin arttırılmasını ayrıca kayda şayan görürüm.

Vilâyet hususî idarelerini reisi ve icra âmiri olan valilerimizin lüzum ve ehemmiyeti aşıkâr olan bu teşebbüsü yüksek alâka ve ehemmiyetle karşılıyarak lâzımgelen hassasiyet ve isticali göstereceklerinden eminim.

Sayı: 6814 - 1/1/2

Gün 11/7/38

1 — Çankırı Vilâyeti yıllık ahvali umumiye raporundan Vilâyet bölgesindeki köy sınırlarını henüz tesbit edilmediği anlaşılmıştır. Köy idarelerini teftiş etmekte bulunan Mülkiye Müfettişlerimizden alınmakta olan teftiş lâyhalarında da, bir çok köylerin sınırlarının henüz çizilmediği, bir kısım köylere ait sınır kâğıtlarının senelerdenberi muamelesiz bırakıldığı, karara bağlanan ve katiyet kesbeden sınır dosyalarının atiyen köy manevî şah- siyasetlerinin ve efradın haklarını ziyaa uğrata bilecek şekilde karma karışık tutulduğu: başlı basma birer hukukî kıymeti olan ve sınır kâğıtlarına iliştirilmiş bulunan belgelerin tarih, numara ve hulâsaları gösterilerek merbutat üstesine bağlanmadığı ve ayrı ayrı kanun tarifi veçhile tasdik edilmek suretiyle tapuya verilmediği, sınır karar ve krokileri tasdikli örneklerinin kuyudu kadime mahzenine gönderilmediği gibi ilgili köy ve belediyelere de ayrı ayrı tebliğ edilmediği, tasdikli sınır defterlerinin tapu idarelerinden alınmadığı, Muhtar ve heyetlerin değışmelerinde köy orta mallarına ait devir ve teslim muamelelerinin yaptırılmaması ve aranmaması yüzünden tasdikli sınır kâğıtlarının onun, bunun elinde kaldığı ve kayıp olduğu...» anlaşılmaktadır.

2 — Sınır işlerini idari ve inzibatî önemi göz önünde

tutulurak 15/3/341, 12/9/936 da 105/22875, 19/7/927 de

26 3/10/928 de 818/3334 ve 19/5/931 de 194/12 gün ve sayılı tamimlerle tavzihan tebliğat da yapıldığı halde bu işin henüz sona erdirilmemesi şayanı dikkat görünmüştür.

3 — Sınırı henüz çizilmemiş köylerin kanunun tarifi dairesinde ve umumî tebliğlerdeki anlatışlara göre sınırlarının ilgili köy heyetleriyle birlikte hemen çizilmesi, Sinir mazbatalarının aynen karar defterlerine geçirilerek köy mühürleriyle temhir ve köy heyetlerine imza ettirilmesi ve birer ayınının köy idareleri tarafından alınarak kendi sınırı dosyaları ile birlikte kazaya gönderilmesi; masrafı istilzam etmiyen yerlerde sınıra ait sabit noktaları ve müşterek intifa yerlerini ve varsa ihtilafı yerleri gösterir basit birer kroki de yaptırılarak dosyalara eklenmesi; gerek bunların ve gerekse evvelce gelmiş olan dosyaların az zamanda idare heyetleri tarafından tetkik ve karara bağlanması ve birinci maddede gösterilen noksanların sür'atle ikmal için gereken tedbirlerin Vilâyetlerce alınması ve bu mühim işin az zamanda sona erdirilmesi temimen rica olunur.

6913- 1/1/2

12-7-1938

24/6/1937 gün ve 5421 sayılı tamim üzerine gönderilen fotoğraflar arasında bulunan Mektep, Çeşme, Köy- konağı ve emsali orta malı binaların evvelce gönderilmiş olan liste serisine göre hangi tarihte intaç edildiğini ve kaç liraya mal olduğunu bildirir cetvelin 15 güne kadar Vekâlette bulundurulması rica olunur.

**İcra Vekilleri heyetinin 25/5/938 gün ve 2/8838 sayılı
kararnamesi örneğidir**

6767 - 1/1/2

31/3/937 tarih ve 2/6312 sayılı kararnameye ektir : 3004 numaralı kanunun birinci maddesi mucibince

Belediye ve Hususî idarelerin ellerinde bulunan iskele ve rıhtımlardan geçen eşyadan alınmakta olan müruriye resim ve ücretlerine ait tarifenin 1938 malî yılı için dahi aynen tatbiki; İktisat Vekillîğinin 11/5/938 tarih ve 19584 sayılı teskeresile yapılan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 23/5/938 tarihinde onanmıştır.

8-7-1938

Hususî idare ve Belediyelerin ellerinde bulunan iskele ve rıhtımlardan 937 yılında alınan müruriye, ücret ve resimlerine ait tarifenin 938 yıllı için de aynen tatbiki hakkında İcra Vekilleri Heyetinin kararname si sureti yukarıya derç edilmiştir.

Alâkadarlara tebligat, icrası rica olunur.

HÜLÂSA

Nehir geçitlerinden alınacak müruriye resmi H.

6766- 1/1/2

8-7-1938

Nehir geçitlerinden alınacak müruriye resmine ait tarifenin tasdiki hakkında İcra Vekilleri Heyetinin kararname si ile ilişîğinin suretleri leffen gönderilmiştir.

Muktezasına göre muamele ifa edilmek üzere alâkadarlara tebligat icrası rica olunur.

I — YOLCU :

A: Büyüklerde	5 Kr.
B: Mektep talebesi (12 yaşından yukarı)	2,5 Kr.

II — HAYVANLAR :

	Yüklü Kr.	Yüksüz Kr.
A: Küçük hayvan yavruları	—	1
B: Küçük hayvanlar	—	2
C: Büyük hayvanların yavruları	—	2
D: Büyük hayvanlar	—	5

1 — Öküz, merkep, manda ve sair çift hayvanları	—	5
2— At. ester ve sair binek hayvanları	10	7.5
3 — Deve	15	10
4 — Eşek	8	5
E: Vahşi hayvanlar	—	50
III — KARA NAKİL VASİTALARI :		
A: Tek hayvanlı araba	40	30
B: Çift hayvanlı araba	50	40
C: Otomobil	100	75
Kamyon	200	100
IV — Eşya		
A: 30—75 kiloya kadar	7	
B: 75—200 kilo beher denginden	15	

UMUMÎ HÜKÜMLER

- I — Sal müruriye ücretinden müstesna olan yolcular aşağıda gösterilmiştir :
- A: 12 yaşından aşağı çocuklar
  - B: Gecirilen nakil vasıtalarının sahib veva sürücüleri
  - C: Askerler
  - D: Jandarmalar
  - E: Posta memurları
  - F: Göçmenler
  - H: Mevcuden sevkolunanlar
  - K: Ziraat için geçen köy ahalisi
- II — Sal müruriye ücretinden müstesna olan hayvanlar aşağıda gösterilmiştir:
- A: Posta taşıyan hayvanlar
  - B: Askerî hayvanlar
  - C: Göçmen hayvanları

III — Sal müruriye ücretinden müstesna olan eşya aşağıda gösterilmiştir :

A: Askerî eşya

B: Göçmen eşyası

C: Posta eşyası

IV — İşbu tarifede yazılı olan müruriye ücretleri azamî olup alâkadarlar hakkında seyyanen muamele yapılmak şartile Belediye ve Hususî idarelerin bu tarife dunundan ücret tatbikine salâhiyetleri vardır.

KARARNAME

2/8988

6-6-1938

İskelelerin ne suretle idare edileceğine dair olan 3004 sayılı kanunun birinci maddesi mucibince nehir geçitlerinden alınacak müruriye resmi hakkında hazırlanan ilişik tarifenin tasdiki, İktisat Vekillîğinin 1/6/938 tarih ve 236/23222 sayılı tezkeresile yapılan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 1/6/938 tarihinde onanmıştır

6765- 1/1/2

8-7-1938

İktisat Vekâletini mürakabesi altında çalıştırılmakta olan fabrikaların hafta tatili kanununun 7 inci maddesi hükmüne tevfikan hafta tatili tavikinden istifade ettirilmelerine dair müşarünileyh Vekâletten alınan yazı üzerine yazılan cevabın sureti ilişiktir. Münderecatına göre muamele ifası rica olunur.

ÖRNEK

Vekâletlerin mürakabesi altında çalıştırılmakta olan fabrikaların 394 sayılı hafta tatili kanununun 7 inci maddesi hükmüne tevfikan senede 15 Cuma tatili tavikinden istifade ettirilmesine dair olub Sanayi Umum Müdürlüğü ifadesile alınan 23/5/938 gün ve 5589 sayılı yazıları tetkik edildi.

394 sayılı hafta tatili kanununun 7 inci maddesinde «Devletin tahtı idare ve mürakabesinde bulunan veya Devlet nam ve hesabına işleyip te Müdafai Milliye ile alâkadar olan müesseseler senede 15 defa Cuma tatilini

tavik edebilirler.» denilmekte ve 2739 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller hakkındaki kanunun 3 üncü maddesinde de «Hafta tatili Pazar günüdür. Bu tatil 35 saatten eksik olmamak üzere Cumartesi günü saat 13 de başlar.» yazılı bulunmaktadır.

Salifülarz kanunların 7 inci ve 3 üncü maddesinin mütaleasından müstaban buyrulacağı veçhile Devletin tahtı idare ve mürakabasinda bulunan müesseseler Cumartesi günü saat 13 de başlamak ve 35 saatten aşağı olmamak üzere tesbit edilen pazar tatilini senede 15 defa tavik edebileceklerdir.

Mezkûr müesseseler tarafından tavik edilebilecek olan tatil müddeti 35 saatten ibare bulunduğuna göre her tavik 1,5 gündür.

Vekâletleri idaresi altında bulunan müesseseler tarafından hafta tatili yalnız Cumartesi günlerine münhasır olmak üzere tavik edilmek istendiğine nazaran mezkûr müesseselerin bu tavik hakkını senede 45 defa istimal edebilecekleri neticesine varılmıştır.

7141- 1/1/2

20-7-1938

1 — İdare âmirlerine resmî mevkilerile ve temsil eyledikleri Devlet kudretinin şerefile mütenasip birer binanın hususî idarelerce temin edilmesi Devletçe görülen İdarî lüzuma binaen tecviz olunmuş ve keyfiyet 20 Temmuz 926 tarihli ve 89 sayılı tahriratla tamim edilmişti.

Bilhassa uzak vilâyetlerin bir çok kazalarında mahrumiyet içinde iş gören idare âmirlerimizin ufak bir himmetile, çok mühim olan bu ihtiyaçlarının karşılanması mümkün görüldüğünden vilâyet bütçesinin malî imkân ve istitaatı nisbetinde, lüks ve israftan tevekki edilmek ve iklim şartları göz önünde bulundurularak mümkün mertebe mahallî malzeme ile temin edilmek üzere kaza ve nahiye

merkezlerinde yapılması muvafık görülen binalara ait kabul edilecek tiplerin plan ve keşiflerde birlikte tetkik edilmek üzere gönderilmesi ve bütçelerine bu husus için tahsisat koymamış olan vilâyetlerin elde edilecek tasarruflarla bu imkânı tahakkuk ettirmeğe çalışmaları rica olunur.

2 — Birinci, üçüncü ve dördüncü umumî müfettişliklere ve bu mıntakalardaki vilâyetlere yazılmıştır.

7136- 1/1/2

20-7-1938

ÖZÜ

Ahvalı umumiye raporlarında köy işlerine yer verilmesi Hk.

937 yılı ahvali umumiye raporlarının tetkikinde bir kısım Vilâyetlerce rapor mevzuu olan hususat mey anında köy işlerine yer verilmediği görülmüştür.

Vilâyet şubeleri daire müdür ve âmirleri ile Vilâyetler idaresi kanununa tevfikan yapılmakta olan aylık toplantılarda köy işleri ve kalkınma programlarının tatbikatı etrafında da gereken incelemelerin yapılması ve bu toplantılara ait raporlarla yıllık ahvali umumiye raporlarında verilen karar ve alınan tedbir ve neticeler hakkında ayrıca ve erkama müstenit etraflı bilgi verilmesi ve bu malûmatın 14/4/938 gün ve 3231/1-1-2 sayılı tamimle gönderilen iş cetvellerindeki iş tasnifi esas ve sırası üzerinden her kısım ve işin ayrı ayrı maddelerde tetkik edilmesi suretiyle noksansız bildirilmesi hususunun usul ittihazı tamamen rica olunur.

ÖZÜ

İhtiyat tahsisatından yapılacak münakale Hk.

6260- 1/1/2

28-6-1938

Bütçelerde mevzu İhtiyat tahsisatının diğer tertiplere yapılacak münakale hakkında Divanı Muhasebat

Reisliğinden alınan yazı sureti aşağıdadır.

Gereğine göre muamele ifası rica olunur.

M. İ. U. M. Ş. M. Sözü ile alınan 25/4/938 tarih ve 3715/2-1-3 sayılı yazı cevabıdır :

İdarei Umumiyei Vilâyet kanununun 86, 133, 144 üncü maddelerini tadil eden 1561 sayılı kanunun birinci maddesinde (Meclisi umumilerce kabul edilen vilâyet bütçelerinin valiler tarafından Dahiliye Vekâletine irsali ve mezkûr Vekâlette teşekkül eden komisyonu mahsusunca tetkik edildikten sonra İcra Vekilleri Heyetinin kararı ve Reisi Cümhurun tasdikile tatbik olunabileceği) ve ikinci maddesinde de (ihzari mahiyette olan tetkikatın muayyen müddet zarfında ve idarei umumiyei vilâyet kanununun 3 üncü maddesi ahkâmı dairesinde ifası ve ihtilâflı hususatın İcra Vekilleri Heyetince nihaî karara iktiran edeceği) ve 3 üncü maddesinde (fasıldan fasıla münakale icrası birinci ve ikinci maddelerde muharrer usul dairesinde tetkik ile olacağı) tasrih edilmiş bulunmasına göre Muhasebei Umumiye Kanununun 37 inci maddesile Maliye Vekiline verilen selâhiyetin hususî idareler ihtiyat tahsisatının fasıllara tevziinin daimî encümence verilmesi doğru görülmediğinde ve ihtiyat tahsisatından diğer fasıllara para nakli keyfiyeti de münakaleden başka bir şey olmadığından bu gibi münakale işlerinde sözü geçen kanun hükmüne göre merkezde müteşekkil komisyon kararının inzımanı ile Yüksek tasdika arz suretiyle muamele yapılması lâzım geleceğinin tamimen vilâyetlere tebliğine buyruğunuzu 2 inci daire kararile ve saygılarımla dilerim.

Emniyet Umum Müdürlüğü

HÜLÂSA

Kızılay şube ve merkezlerinde para dolandıran şahsın halen bulunduğu yerin tesbitine dair

30641

17-6-1938

1 — Geçen sene Gümüş Hacı köyünde vukubulan seylâptan zarar gören vatandaşlarımız meyanında olup Çorum Kızılay merkezinin nakdî yardımını sayesinde İzmire giden Ali oğlu Raşit Şükrü değişik adı Ali oğlu Şakir ismindeki bir şahsın sözü geçen vilâyet Kızılay merkezinden İzmir vilâyeti Kızılay merkezine yazılmış muavenet ricasını havi ve hamili bulunduğu 29/11/937 gün ve 1393 sayılı resmî vesikaya istinaden «Çorum, İzmir, Denizli, Bergama, Torbalı, Menemen, Dikili ve Ayvalık gibi muhtelif Kızılay merkez ve şubelerinden iğfal etmek suretiyle para dolandırdığı haber alınmıştır.

Yegâne hayır müesseselerimizden bulunan Kızılay Cemiyetinin şefkat duygularından iğfal suretiyle istifadeye kalkışan ve Trakya bölgesine geçmiş olması da melhuz olan bu kişinin halen bulunduğu yerin tesbitiyle neticenin bildirilmesini ve dolandırıcılığına mani tedbir alınmasını rica ederim.

2 — Umumî Müfettişliklere ve Valiliklere tamimen tebliğ olunur.

Nüfus İşleri Müdürlüğü

ÖZÜ

Sene başında Tadat olunacak kıymetli evrak ve pullar H.

7964-2229

8-6-1938

Nüfus dairelerinde mevcut hüviyet cüzdanları ile harç pullarının bazı yerlerde malî sene sonunda tayin olunan heyetlerce tesbit olunmamasından dolayı Mülkiye

Müfettişleri tarafından yapılan teftişlerde yeni seneye devredilen kıymetli evrak ve pul mikdarının bilinmemeket olduğu verilen teftiş lâyhalarından anlaşılmaktadır.

Pul ve kıymetli evrak talimatnamesinin 12 inci maddesi mucibince resmî daireler bey'i memurları nezdinde bulunan pul ve kıymetli evrak mevcudunun her malî yılın birinci günü Tadad Heyetleri tarafından sayılması lâzım gelmekte ve bu husus her sene başından evvel Maliye Vekâletince yapılan tebliğlerle teyit ve takib edilmekte olmasına göre her hangi vilâyet ve kaza merkezlerindeki Tadad Heyetleri Nüfus Müdür ve memurlarının ellerindeki pul ve kıymetli evrakı saymak üzere gelmedikleri takdirde bu heyetlerin vali ve kaymakamlar tarafından getirtilerek sayımın yaptırılması icabeder.

Ancak nüfus teşkilâtı olan nahiyelere merkezden Tadad Heyetleri gönderilmesine imkân olamayacağından bu memurların ellerindeki pul ve kıymetli evrakın nahiye müdürlerde nüfus memurları tarafından sayılarak tanzim olunacak dört kıt'a zabıt varakasından bir nüshasının Vilâyet veya kaza kaymakamlığına ve iki nüshasının malmüdürlüğüne gönderilmesi ve bir nüshasının nahiye nüfus memurluğunda saklanması ve talep vukuunda Mülkiye Müfettişlerine ibrazı lüzumu tamimen tebliğ olunur.

ÖZÜ

Mâliyece tahsil olunan nüfus para cezaları mikdarının her üç ayda bir nüfus idarelerine bildirilmesi H.

7965-2230

8-6-1938

Gizli nüfusların yazımı hakkındaki 2576 sayılı kanunun 4 üncü maddesi mucibince vaktinde nüfus memurlarına bildirilmeyen ölüm, doğum ve evlenme vak'aların- dan dolayı mahallî idare heyetlerinin kararile hükmolu-

nacak para cezaları kanununun 6 ıncı maddesine göre tahsili evmal kanununa tevfikân tahsil ve malsandıklarına teslim olunmakta bulunduğundan bu suretle tahsil olunan para cezaları miktarından nüfus memurlarının haberdar edilmemesi hasebilen her üç ayda bir tanzim etmekte oldukları nüfus hasılat cetvellerinin doğru malûmatı ihtiva etmediği görülmektedir.

Nüfus memurluklarınca sarfolunan harç pulları ve hüviyet cüzdanları bedeli gibi idare heyetleri kararına istinaden tahsil ve malsandıklarına teslim olunan nüfus para cezaları dahi nüfus hasılatının bir kısmını teşkil etmekte bulunmasına binaen badema nüfus cezası olarak tahsil olunacak para miktarının her üç ayda bir Maliye İdarelerince nüfus müdür ve memurluklarına birer kalem olarak bildirilmesi lüzumunun temini Maliye Vekâletinden rica edilmişti.

Tahsildar ve tahsil şubeleri tarafından malsandıklarına teslim olunan nüfus para cezaları miktarı her üç ay nihayetinde (..... tarihinden..... tarihine kadar .....lira kuruş nüfus cezasından tahsilât icra edilmiştir.)

Tahsilat yoksa (tahsilât icra edilmemiştir.) şeklinde memurları tarafından nüfus müdür ve memurluklarına bir tezkere ile malûmat verilmesi Muhasebat U. Müdürlüğü Hesabat Müdürlüğü ifadesile 14/4/1938 tarih ve 122512/ 22-6278, 191 sayılı tamim ile Defterdarlıklara tebliğ olduğu Maliye Vekâletinden bildirilmiştir. Bundan böyle her üç ayda bir gönderilecek olan hasılat cedvellerinde nüfus para cezaları için ayrı bir sütun açılarak nüfus cezaları hasılat miktarında gösterilmesi lüzumunun gerekenlere tebliği tamimen rica olunur.

ÖZÜ

Bez kaplı nüfus cüzdanlarının fiatı H.

3356 sayılı kanunla bez kaplı nüfus cüzdanlarının

kıymeti, beş kuruşa indirilmiş ve bu husus hakkında olunacak muamele Maliye Vekâletinden 17/5/938 tarih ve 122512/52-8318 sayılı telgrafla malmemurluklarına tebliğ edilmiştir.

Nüfus memurlarının malmemurlarile temas ederek zimmeterinde bulunan kıymetli evrak için mezkûr tebligat dairesinde muamele yapmalarının ve cüzdanların tayin olunan bedel üzerinden verilmesinin temini.

Maliye Vekâleti

Milli Emlâk M.

32452/7 - 9383/10

ÖZÜ

Devlete ait gayri-
menkul Vergiler H.

Bazı mahallerce Devlete ait gayrimenkullerin vergisinin tediye sırasında yanlış muameleler yapıldığı ceryan eden muhabereden anlaşılmiş olduğundan keyfiyetin aşağıda yazılı olduğu üzere tanzihine lüzum hasıl olmuştur.

Vergisi Devletçe ödenecek mallar şu tasnif a tâbidir:

1 — Mübadil Kumlardan metrûk mallar — Hasılatı 1771 numaralı kanun mucibince Ziraat Bankasındaki hesabı cariye irad keydedilen gayrimenkuller.

2 — Gayri mübadil Türklere muhassas Yunanlı ve İstanbul firari Rum malları yani hasılatı İstanbulda müteşekkil Gayri mübadiller komisyonu namına Ziraat Bankasında açılan hususî hesaba irat kaydedile mallar.

3 — Bunların haricinde kalan ve doğruca hasılat ve menfaati de Devlete ait olan mallardır.

Hazine ait olan ve üçüncü maddede gösterilen malların vergisi hakkında olunacak muamele şudur :

Bu nevi emvalin 931 senesi sonuna kadar bakayasının 935 senesi Bütçe kanununun 16 inci maddesi mucibince ve 932 den 935 nihayetine kadar olan vergilerinin

de verilecek tediye emirlerine müsteniden irat ve masraf suretile mahsuplarının derhal yapılması 28/4/936 tarihli ve 32452/8487 sayılı tel yazısıyla tebliğ edilmişti:

Her nasılsa mahsup muamelesi yapılmıyarak Hususî İdarelere devredilen ve bakaya addile mezkûr İdarelerce istenilen bu vergilerin mahsup muameleleri yapılmış olsa idi bu idarelere ancak 1454 No. kanun mucibince tefrik olunacak mahallî hisseler tediye olunacak idi.

Devlete ait bina ve arazi vergilerinden sabıkaya ait tahakkukatın irat ve masraf suretile mahsup edilmesi lâzımken bunun daha evvel her nasılsa yapılmamış olması, hem alacaklı ve hem de borçlu vaziyetinde bulunan Hazine namına tahakkuk eden vergilerin bakaya addile Hususî idareye alacak talebinde bulunmak hakkını vermez.

Bu itibarla, Hâzineye ait malların 935 senesi sonuna kadar tahakkuk edip te diğer bakaya mey anında Hususî İdarelere devredilmiş olan vergilerden ancak 1454 numaralı tevhidî küsurat kanununa tevfiakan tefrik olunacak hisselerin tediyesi icap eder. Bunlar için muktazi tediye emri gönderilmek üzere seneleri itibarile tanzim olunacak düyun ilmühaberlerini Hâzineye gönderilmesi lâzımdır.

Hasılatı Ziraat Bankasındaki hesabı carisine irat kaydedilen mübadil Kumlardan metrûk mallar:

Mübadil Rumlardan metrûk emval, Türk ve Rum ahalinin mübadelesine dair olan 13 Kânunuevvel 923 tarihli mukavelename ile tasarruf ve mülkiyetlerindeki vaziyete hâlel gelmemek üzere tasfiye ve takasa tâbi tutulmuş ve bu emvalin Hükümetimizin tam mülkiyetine geçmesi keyfiyeti Temmuz 930 tarihli Ankara mukavelenamesile tahakkuk etmiş olduğundan 1837 ve 1833 numaralı Bina ve Arazi Vergisi kanunlarına göre Hâzineye teveccüh edebilecek vergi mükellefiyetinin 931 senesinde başlamış olmasını kabul lâzım gelmektedir. Binaenaleyh bu tarihten evvelki zamana ait olarak Hâzinece bu malların vergisi namile bir para ödenmesi icap etmez.

931 : 935 vergilerine gelince :

Bu emval mezkûr tarihten itibaren Devletimizin tam mülkiyetine geçmiş olmak itibarile A fıkrasına ve millî,

mahlûl Hazine emvaline ait kısımda izah olunan sebepler icabınca mübadil emvalinin 931 : 935 senelerine ait vergileri tahakkukatından yalnız 1454 sayılı tevhibi kûsûrat kanununa tevfikân tefrik olunacak mahallî hisselerin verilmesi lâzımdır.

Bu emval vergileri için düyun ilmühaberi tanzimine mahal olmayıp Ziraat Bankasında mevcut mübadil hesabı carisinden sarf mezuniyeti verilmek üzere idarei hususiyeye tesviyesi muktazi mikdarın seneleri itibarile Hâzineye bildirilmesi icap eder.

Ancak, gerek bütçeden ve gerekse hesabı cariden tediyesi icap eden vergilerin 6/3/937 tarihli ve 32425/551/3533 sayılı umumî yazı hükümlerine tevfikân muktazi tetkikat yapıldıktan sonra tediyesine müteallik muamelelerin yapılmasına dikkat edilmesi lâzımdır.

Gayrimübadil Türklere muhassas Yunanlı emvali:

Ahiren meriyet mevkiine girmiş olan ve 3/5/938 tarihli ve 35192/9/7262 sayılı tahrirat ile tebliğ olunan 3374 sayılı kanun hükümlerine tevfikân muamele ifası lâzımdır.'

Yukarıda izah edildiği şekilde muamele yapılması lüzumunun alâkadarlara tamimen tebliği rica olunur.

Posta, Telgraf, Telefon U. Müdürlüğü

ÖZÜ:

Eyidere merkezi mesaisi hakkında

No: 186/68

Merkez isimleri risalesi 243 dür.

Rize Müdürlüğüne bağlı olmak, dahilî ve haricî adi ve taahhüdlü mektub ve dahilî telgraf ve üç muamele ile telgraf havale muamelesi yapmak ve adi günler mesaisi 8 - 12, 14 - 18 ve pazar mesaisi 8 - 9, 17 , 18 olmak üzere Eyidere Nahiyesinde P. T. T. şubesi açılmıştır.

27/4/1938

ÖZÜ:

Kemah merkezinin haricî muhaberesi hakkında

No: 242/89 Risale sıra 257 dir.

Kemah merkezinde haricî telgraf muamelesine başlanmıştır.

23/5/1938

ÖZÜ:

Posof merkezinin haricî muhabereye açıldığı hakkında

No: 243/90 Risale sıra 258 dir.

Kars Müdürlüğüne bağlı Posof merkezinde 13/5/938 den itibaren haricî telgraf muhaberesine başlanmıştır.

23/5/1938

ÖZÜ:

Radyolar hakkında

No: 245/36

Ağustos 1937 ihtidasında mevcut olmakla beraber kullanılmıyacağı mezkûr ay nihayetine kadar idareye verilen beyannamede yazılmamış olan veyahut Ağustos 1937 den sonra alınıp yine kullanılmıyarak mühürlenmesi ashabı tarafından ba istida talep edilen radyolarda 25/3/1937 ve 729/85 numaralı umumî tebliğ hükümleri dairesinde mühürlenip ruhsatnameleri istirdad edilecek ve

müteakib malî seneye aid ücretler tahsil olunmıyacaktır. Ancak haziran gayesinden yeni o senenin ücreti kanunen tahakkuk ettikten sonra mühürlenen radyoların o seneye aid ücretlerinin tahsilli lâzımdır. Ana göre muamele ifasının mülhakata tebliğ ve keyfiyetin mahallî gazete ile ilâm ve muhtacı tavzih ve tereddüd görülen hususatın buradan sorulması.

24/5/1938

ÖZÜ:

Tripoli mevridi müraselât adresleri hakkında

No: 249/103

Bern Bürosunca neşredilen bir sirkülerde İtalyan müstemlekesi olan Libyedeki Tripoli (Tripolitaine) ile Fransız mandası altındaki Liban Tripolisine aid müraselâtın, üzerlerine mevrid memleket ismi yazılmadığı için, ekseriya yanlış yere sevk edildiği ve bu yüzden geciktiği ve bunun önü alınmak için bu iki şehre aid müraselâtın üzerlerine mevrid memleket isminin icabına göre Tripollitaine veya Liban olarak yazılması gerektiği bindirilmektedir.

Keyfiyeti icab ettikçe mürsillere anlatılmasının teminini dilerim.

26/5/1938

ÖZÜ:

Aliağa merkezinin haricî muhabereye açıldığı hakkında,

No: 259/97

Risale sıra 259 dur.

İzmir Müdürlüğüne bağlı Aliğa merkezinde haricî telgraf muhaberesine başlanmıştır.

30/5/1938

ÖZÜ:

Ilıca şubesi hakkında

No: 270/105

Risale sıra 269 dur.

Erzurum merkezine bağılı olmak, adi ve taahhüdlü mektub muamelesile dahilî telgraf muhaberesi ve pazar ve adi günler 8—11, 13—16, 17—19 arasında mesai yapmak üzere Erzurum - Aşkale hattı üzerinde ve Erzuruma on beş kilometre mesafede kâin Ilıca Nahiyesinde bir şube açılmıştır.

7/6/1938

Tekâüt ve Yetim Aylıklar

İç Bakanlıkça 1/6/938 den 1/7/938 ze kadar işi biten emekli ve öksüzler maaşı tahsis listesi

Bandırma Hususî Muhasebe tahsildarı ölü Cemal	Yetim
Mustafa Kemal Paşa Hususî Muhasebe tahsildarı Halit	
Yücel	Tekaüt
Gaziantep İdare Heyeti kâtibi ölü Kâmil	Yetim
Mardin Mektupçusu Mehmet Galip Güneri	Tekaüt
Suruç kazası Hususî Muhasebe eski tahsildarı Ali Galip	Yetim
Çine Varidatı Mahsusa memurluğundan mütekait	
Nazilli Hususî Muhasebe eski kâtibi Mehmet Nuri Yelken	Tekaüt
Lâdik Hususî Muhasebe memur vekili ölü Mehmet Reşat	Yetim
Terme kazası Tahrirat kâtibi ölü Mehmet Reşat	»
Sarım nahiyesi müdürlüğünden mütekait ölü Şükrü Alpaslan	»
Kızılin nahiyesi müdürlüğünden mütekait ölü Recep Rehmi	»
Şirvan nüfus memuru Abdülkadir Kadri Güney	Tekaüt
Tefenni kazası eski Tahrirat kâtibi ve İnhisarlar İzmir başmüdürlüğü yaprak tütün memuru Abdullah Lûtfi	»
Sulusaray nahiyesi müdürü Yusuf Ziya	»
Amasya Hususî Muhasebe başkâtibi Mustafa Fazıl Kavaklı	»
Esbiye nüfus memuru ölü Kemalettin Zer	Yetim

Gercüş nüfus memuru ölü Süleyman	Yetim
İtfaiye M. kâtipliğinden emekli Talât Ayman	»
Bevazıt B. tahakkuk ve tahsil S. tahakkuk memur ve kâtibi Ali Rıza Işıksaçar	»
Palo nüfus memuru ölü Faik	»
Amasya nüfus müdürü Fevzi Öztunç	»
Sivas vilâyeti nüfus ikinci kâtipliğinden mütekait ölü Halil Özmen karısı Hatice	Eytam
Ordu eski valisi ve Zonguldak mebusu Rifat Vardar	Tekaüt
Yusufeli tahrirat kâtibi ölü Medet	Eytam
Bandırma Hususî Muhasebe tahsildarı Mustafa Saygın	Tekaüt
Döşemealtı nahiyesi müdürü ölü İhsan	Eytam
Nahiye müdürlüğünden mütekait ölü Mehmet Pekmezciler	»
Urla nüfus memuru ölü Hüsnü Erol	»
Bahçe Hususî Muhasebe memurluğundan mütekait ölü Mehmet Durdu	»
Mülkiye başmüfettişi Hüseyin Hüsnü Toköz	Tekaüt
Medinei Münevvere tahrirat müdürlüğünden mütekait Abdulah Kemali	Eytam
Çarşı mezat İ. Halı Ş. memurluğundan emekli H. Hüsnü Ergin	»
Kadıköy B. S. postacılığında emekli Emin Serçe	»
Sotik nahivesi eski müdürü ölü Mehmet Necati	»
Selânik eski valisi ölü General Hasan	»
Mülga Şehremaneti Vezne müdürlüğünden emekli Hüseyin Hüsnü	»
İçel Hususî Muhasebe mümevyizi Ahmet Rufat Özduval	»
Alkçadağ Hususî Muhasebe tahsildarlığında mütekait ölü Sadık Koç	»
Kiütahva Hususî Muhasebe Varidat kâtibi Ali Cemil Aydın	Tekaüt
Amasya Encümen başkâtibi Ziya Topçuoğlu	»

Gürün Hususî Muhasebe memuru ölü Osman Doğru	Tekaüt
İstanbul Belediyesi reis muavini Mehmet Nuri Türkkan	»
Çarşı mezat M. münadilliğinden emekli M. Tahsin Kaymakçıoğlu	Yetim
Hilvan kaymakamlığından mütekait ölü Mahmut Celâl	
Ulukışla eski kaymakamı ölü Ahmet Rıfat	Eytam
Hesap işleri M. Evrak memur refiki Selâhattin Uysal Sarıyer B. Ş. mutemedi İbrahim Vasfi Öğülen	Tekaüt
Belediye zabıtası başmemur muavini Mehmet Fevzi Karapınar	»
Hesap işleri Af. masraf şubesi tediye kısmı mutemet ve merkez tahsil memuru M. Tevfik Hiçsönmez İktisat İ. M. müstahdemin ve esnaf cemiyetleri müdürü Refik Yandaş	»
Konya Hususî Muhasebe bina tebliğ memuru İbrahim Trabzon Hususî Muhasebe iskele cibayet memuru Ali Yazıcı	Eytam
Konya Hususî Muhasebe merkez muamelât memuru Rami Sezgin	Tekaüt
Fatih B. Ş. başkâtipliğinden emekli İhsan Dündar	Eytam
